

МІНІСТЕРСТВО БУДІВНИЦТВА, АРХІТЕКТУРИ ТА
ЖИТЛОВО-КОМУНАЛЬНОГО ГОСПОДАРСТВА УКРАЇНИ
УКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ НАУКОВО-ДОСЛІДНИЙ
ІНСТИТУТ ПРОЕКТУВАННЯ МІСТ
"ДІПРОМІСТО"

О Х Т И Р К А

СУМСЬКОЇ ОБЛАСТІ

ГЕНЕРАЛЬНИЙ ПЛАН

Пояснювальна записка

Замовник: Виконавчий комітет Охтирської міської Ради
Договір: № 528-01-2003 від 27 травня 2003 року

Директор
доктор архітектури, професор
Начальник планувального управління
Головний архітектор проекту

Ю. Білоконь

В. Токар
М. Лопатюк

Київ - 2005

Проект генерального плану (коригування окремих розділів) розроблений авторським колективом (ГАП М. Лопатюк) архітектурно-планувальної майстерні №1 (начальник В. Токар), спільно із спеціалістами інженерно-планувального відділу (начальник Е. Шаповалов), у складі:

Архітектурно-планувальна частина

Головний архітектор проекту	М. Лопатюк
Провідний архітектор	М. Маслова

Техніко-економічна частина

Головний економіст	О. Малишева
Керівник групи	В. Сухина

Природні умови та охорона навколишнього середовища

Головний фахівець	В. Муха
Інженер	М. Зеркаль

Транспорт

Головний фахівець	Б. Скоробогатов
Інженер III категорії	І. Рассказова

Водопостачання та каналізація

Начальник групи	В. Ліговська
-----------------	--------------

Теплопостачання та газопостачання

Провідний інженер	О. Прокопенко
-------------------	---------------

Електропостачання

Начальник групи	Л. Кіяшко
-----------------	-----------

Гідротехнічні заходи

Начальник групи	О. Геращенко
-----------------	--------------

Дощова каналізація

Головний фахівець	Л. Безкоровайна
-------------------	-----------------

Мережі зв'язку

Головний спеціаліст	А. Павлов
Керівник групи	Л. Колотіліна

Геоінформаційне забезпечення

Керівник центру ГІС, к.г.н.	Ю. Палеха
Провідний інженер	Л. Сухина

Прогноз чисельності населення міста виконаний спеціалістами інституту демографії та соціальних досліджень Національної Академії наук :

Зав. відділом міграційних досліджень, к.е.н.	О. Позняк
С.н.с. відділу демографічного прогнозування, к.е.н.	П. Шевчук

В розробці генерального плану міста приймав участь головний архітектор міста Охтирки М.А. Новосельський.

СКЛАД ПРОЕКТУ

Назва матеріалів	На чому виконано	Масштаб	Інвентарний номер
<i>I. Графічні матеріали</i>			
1. Опорний план	Папір ламінований, папір	1:5 000	022514
2. Схема планувальних обмежень	Папір ламінований, папір	1:5 000	022515
3. Генеральний план	Папір ламінований, папір	1:5 000	022516
4. Схема магістральної вуличної мережі	Папір ламінований, папір	1:10 000	022517
5. Схема інженерно-будівельної оцінки	Папір ламінований, папір	1:10 000	022518
6. Схема тепло- та газопостачання	Папір ламінований, папір	1:10 000	022519
7. Схема водопостачання та каналізування	Папір ламінований, папір	1:10 000	022520
8. Схема енергопостачання та слабо точних мереж	Папір ламінований, папір	1:10 000	022521
9. Схема інженерної підготовки території	Папір ламінований, папір	1:10 000	022522
10. Схема дощової каналізації та вертикального планування	Папір ламінований, папір	1:10000	022523
11. Схема положення населеного пункту в системі розселення	Папір ламінований, папір	1:50000	022524
<i>I. Текстові матеріали</i>			
1. Пояснювальна записка	книга		022525

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА	6
I. КОРОТКА ХАРАКТЕРИСТИКА МІСТА	8
II. ПРИРОДНІ УМОВИ І ІНЖЕНЕРНО-БУДІВЕЛЬНА ОЦІНКА	13
III. СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ГОСПОДАРСЬКОГО КОМПЛЕКСУ МІСТА	20
1. АНАЛІЗ СУЧАСНОГО СТАНУ ГОСПОДАРСЬКОГО КОМПЛЕКСУ МІСТА	22
2. ПРОГНОЗ ПЕРСПЕКТИВНОГО РОЗВИТКУ ГОСПОДАРСЬКОГО КОМПЛЕКСУ	31
V. ПРОГНОЗ ЧИСЕЛЬНОСТІ НАСЕЛЕННЯ	34
VI. ЖИТЛОВИЙ ФОНД	45
1. ІСНУЮЧИЙ СТАН ТА АНАЛІЗ ЖИТЛОВОГО БУДІВНИЦТВА	45
2. ПРОЕКТНИЙ ЖИТЛОВИЙ ФОНД ТА ТЕРИТОРІЇ ДЛЯ ЖИТЛОВОГО БУДІВНИЦТВА	48
VII. АРХІТЕКТУРНО-ПЛАНУВАЛЬНА ОРГАНІЗАЦІЯ ТЕРИТОРІЇ	52
1. ПОЛОЖЕННЯ МІСТА В СИСТЕМІ ПРИЛЕГЛИХ НАСЕЛЕНИХ ПУНКТІВ	52
2. СУЧАСНИЙ СТАН ПЛАНУВАННЯ ТА ЗАБУДОВИ МІСТА	54
3. ОСНОВНІ ПРИНЦИПИ АРХІТЕКТУРНО-ПЛАНУВАЛЬНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ ТЕРИТОРІЇ	55
4. ІСНУЮЧЕ ТА ПРОЕКТНЕ ВИКОРИСТАННЯ ТЕРИТОРІЇ	58
5. ЗЕЛЕНІ НАСАДЖЕННЯ ТА СПОРТИВНІ СПОРУДИ	59
6. КЛАДОВИЩА	61
7. ПРОТИПОЖЕЖНІ ЗАХОДИ	62
8. ОХОРОНА КУЛЬТУРНОЇ СПАДЩИНИ ТА ХАРАКТЕРИСТИКА ІСТОРИЧНОЇ ЗАБУДОВИ МІСТА	63
9. ЕКОЛОГО-МІСТОБУДІВНЕ ОБГРУНТУВАННЯ	67
10. РОЗРАХУНОК УСТАНОВ ТА ПІДПРИЄМСТВ ОБСЛУГОВУВАННЯ	81
VIII. ТРАНСПОРТ	86
IX. ІНЖЕНЕРНА ПІДГОТОВКА ТА ЗАХИСТ ТЕРИТОРІЇ	95
1. ГІДРОТЕХНІЧНІ ЗАХОДИ	95

2. ДОЩОВА КАНАЛІЗАЦІЯ	101
IX. ІНЖЕНЕРНЕ ОБЛАДНАННЯ ТЕРИТОРІЇ	102
1. ВОДОПОСТАЧАННЯ	102
2. ПРОМИСЛОВО-ПОБУТОВА КАНАЛІЗАЦІЯ	104
3. САНІТАРНЕ ОЧИЩЕННЯ	107
4. ТЕПЛОПОСТАЧАННЯ	108
5. ГАЗОПОСТАЧАННЯ	111
6. ЕЛЕКТРОПОСТАЧАННЯ	114
7. МЕРЕЖІ ЗВ'ЯЗКУ	115
X. ПРОПОЗИЦІЇ ЩОДО НЕВІДКЛАДНИХ ПРІОРИТЕТНИХ ЗАХОДІВ І ОБСЯГІВ ІНВЕСТИЦІЙ ДЛЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТАЛОГО ФУНКЦІОНУВАННЯ МІСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА	117
XI. ОСНОВНІ ТЕХНІКО-ЕКОНОМІЧНІ ПОКАЗНИКИ	120
XI. ПОПЕРЕЧНІ ПРОФІЛІ ВУЛИЦЬ	122
XII. ДОКУМЕНТИ	129

ПЕРЕДМОВА

Генеральний план міста Охтирки Сумської області виконаний інститутом “Діпромісто” відповідно до договору №528-01-2003 від 27 травня 2003 року, укладеного з виконкомом Охтирської міської ради.

Попередній генеральний план був розроблений у 1987 році інститутом “КиївНДІмістобудування”. Час дії його (2005 рік) вичерпаний.

За час його дії, відбулися зміни нормативно-законодавчої бази, були затверджені: Земельний кодекс України (25.10.2001 р.), Водний кодекс України (6.06.1995 р.), Закон України «Про планування та забудову території» (20.04.2000 р.), Закон України «Про генеральну схему планування території України» (7.02.2002 р.), Закон України „Про державне прогнозування та розроблення програм економічного і соціального розвитку України” (23.03.2000 року №1602-III), дія яких безпосередньо пов’язана з розвитком нових соціально-економічних відносин в населених пунктах.

Необхідність його розробки також обумовлена змінами, які відбуваються в соціально-економічній діяльності країни. Перехід до ринкової економіки - один із ключових принципів сучасної соціально-економічної політики в Україні.

З урахуванням нової законодавчої бази, постала необхідність удосконалення управління територіальним розвитком міста на основі сучасного містобудівного законодавства, врахування нових соціально-економічних та містобудівних передумов, пов’язаних з процесами приватизації загальнодержавного майна, земель міста, розширення повноважень міста у плані самоврядування. Зазначені фактори і обумовили необхідність розробки нового генерального плану міста Охтирки.

У розділах генерального плану, виконаних відповідно до вимог ДБН Б.1-3-97 та згідно з «Завданням на розробку генерального плану міста Охтирки», проведені: аналіз існуючого стану та перспективи розвитку господарського комплексу міста, демографічний прогноз (прогноз чисельності населення), проектний житловий фонд (обсяги та розміщення житлового будівництва), архітектурно-планувальна організація території міста, заходи по охороні навколишнього середовища, розрахунок установ та підприємств обслуговування; організація мережі магістралей міського та зовнішнього транспорту, інженерне обладнання (теплопостачання, газопостачання, електропостачання, водопостачання, каналізація, мережі зв’язку), заходи по інженерній підготовці території (гідротехнічні заходи) та дощовій каналізації.

У проекті визначені також пропозиції щодо невідкладних пріоритетних заходів і обсягів інвестицій для забезпечення сталого функціонування міського господарства.

При розробці генерального плану були враховані матеріали:

- Генеральний план міста Охтирки Сумської області. Київ, інститут «КиївНДІмістобудування», 1987 р.;
- Грошова оцінка земель м. Охтирки. Суми, Інститут землеустрою. Сумський філіал, 1999 р.;

- Статистичний щорічник Сумської області за 2002 рік. Суми, Сумське обласне управління статистики, 2003 р.
- Проект по зміні та встановленню меж міста Охтирки в адміністративних границях Охтирської міської ради Сумської області. Охтирка, Охтирський міський центр державного земельного кадастру, 2002 р.

Генеральний план розроблений відповідно до діючих Державних будівельних норм України “Містобудування. Планування і забудова міських і сільських поселень” (ДБН 360-92**), а також інших нормативних документів.

Для поповнення опорного плану були використані графічні матеріали, які надані головним архітектором міста.

При виконанні проекту була створена геоінформаційна модель, яка використовувалась в подальшому при підготовці і друку картографічних матеріалів. В основу ГІС-моделі була покладена цифрова векторна карта, створена шляхом сканування паперових носіїв М 1:5000 та поповнення окремими шарами об'єктів. Було застосоване ліцензійне програмне забезпечення від фірми ESRI - ArcView 3.2a.

Проект виконаний на топографічній основі масштабів 1:5000, 1:25000.

Генеральний план розроблений на розрахунковий строк 2026 рік.

Затверджений у чинному порядку генеральний план стане обов'язковим документом для всіх організацій та установ, які здійснюють будівництво на території міста, а також при використанні землі в проектних межах міста.

I. КОРОТКА ХАРАКТЕРИСТИКА МІСТА

Сучасний статус міста

Охтирка – місто обласного підпорядкування, адміністративний, господарський та культурний центр Охтирського району Сумської області, підцентр Сумської міжрайонної системи розселення; розташоване в південно-східній частині області у нижній течії річки Охтирки недалеко від місця впадіння її в річку Ворсклу (притоки Дніпра) на відстані 83 км від обласного центру - міста Суми.

Місто зв'язане з іншими населеними пунктами області, країни мережею автомобільних шляхів і залізницею. Через місто проходить автодорога Суми - Полтава. Залізнична станція Охтирки є тупиковою.

Територія міста складає 3058 га. Населення міста (без населених пунктів міської ради) на 1.01.2004 р. становило 49,9 тис. осіб.

Охтирка утворює однойменну міськраду, до складу якої входять 4 села. Із сільських населених пунктів Охтирської міськради значним є тільки село Велике Озеро (людністю у 273 особи за переписом 2001 року), а інші фактично втратили статус населеного пункту через занадто малу людність. Так у селі Залужани мешкає 28 осіб, а в селах Пристань і Козятин 7 та 6 осіб, відповідно.

Місто засноване 29.02.1641 року. Статус обласного підпорядкування отримало 3.03.1975 року. На території Охтирки розташовані 11 пам'яток архітектури і 21 пам'яток історії і культури.

Коротка історична довідка

Заснування м. Охтирки у 1641 р. було пов'язано з масовим переселенням жителів Подніпров'я південно-східні окраїни Російської держави. Зокрема, у 1654 році в Охтирці оселилася велика група втікачів з Правобережної України. Після запровадження на території Слобідської України полкового устрою Охтирка стала військовим, господарським і адміністративним центром Охтирського полку. У складі російської армії полк брав активну участь у військових турецько-татарських кампаніях, в кримських походах 1687 і 1689 років. З часів свого виникнення й до першої половини XVIII ст. Охтирка відігравала роль військового стратегічного пункту на південно-східному кордоні Російської держави.

Після ліквідації полкового устрою 1765 року Охтирка стала центром провінції Слобідсько-Української губернії, 1780-1796 роках – Охтирського повіту Харківського намісництва, в 1797 році – повітовим містом Слобідсько-Української (з 1835 року Харківської) губернії.

Виникнувши як військове укріплення, Охтирка швидко перетворилася на осередок ремесла та торгівлі. Вже у XVII ст. широкого розвитку набули бджільництво, млинарство, ткацтво, бондарство, шевство. 1717 року в Охтирці виникла перша в Росії тютюнова мануфактура.

З кінця XVII ст. в Охтирці набуло розвитку декоративно-прикладне мистецтво. Місцеві майстри виготовляли кахлі, далеко за межами Слобожанщини були відомі охтирські килими. У 1675 році відкрита перша на Слобожанщині школа, а вже до 1732 року в Охтирці при церквах було чотири школи. 1790 року відкрито народне училище, пізніше – парафіяльне й повітове. У першій половині XIX ст. у місті діяла невеличка лікарня.

Після скасування кріпацтва поживавився економічний розвиток міста. Тут виникли невеликі підприємства, де виробляли свічки, мило, цеглу, обробляли шкіру. На 1903 рік в Охтирці існували 2 друкарні, 6 цегляних і 2 миловарних заводи, воскобійня, 2 заводи воскових свічок, 4 млини, ковбасна фабрика та бойня. У 1907 році виник чавуноливарний завод. Незважаючи на певний економічний та культурний розвиток, Охтирка все ж залишалася поселенням сільського типу, переважну більшість населення становили селяни й дрібні ремісники.

Наприкінці XIX - на початку XX ст. в місті відкрилося кілька нових навчальних закладів: у 1871 році – чоловіча гімназія, 1875 році – жіноча прогімназія, в 1899 – жіноче парафіяльне училище й чоловіче початкове училище, працювала також бурса.

У зв'язку з адміністративно-територіальною реформою 1923 року Охтирка стала центром округу. В 1925 році він був розформований, і місто відійшло до Харківського округу як центр Охтирського району. З 1932 року – районний центр Харківської області, а з 1939 року – Сумської області.

Кінець 20-х – почато 30-х років став періодом будівництва промислових підприємств в Охтирці: чавуноливарного та труболиварного заводів, виникнення промислових артілей: взуттєва, швейна, деревообробна. Також розвивалися харчова й легка промисловість.

Розвиток міста був перерваний німецькою окупацією, яка продовжувалася з 14 жовтня 1941 року по 25 серпня 1943 року. За час війни були зруйновані основні промислові підприємства, зазнав значних втрат житловий фонд міста.

Після визволення міста уже з перших днів почалися відновлювальні роботи і до кінця першої післявоєнної п'ятирічки вони були в основному завершені. Одночасно з відновлювальними роботами і особливо після їх завершення почалось будівництво нових підприємств, житла та культурно-побутових об'єктів.

На базі нафтових та газових родовищ, відкритих поблизу сіл Качанівки, Рибальського та Хухри, 1961 року створено Охтирський нафтопромисел.

Сучасна Охтирка є центром районної системи розселення з переважною часткою промисловості у господарському комплексі.

Аналіз реалізації попереднього генерального плану

Попередній генеральний план м. Охтирка (Інститут НДПІ містобудування, 1987 р.) був розроблений на розрахунковий строк до 2005 року з виділенням I черги реалізації - 1995 рік.

Згідно генерального плану 1987 року чисельність населення на 2005 рік визначалася у 51,6 тис. осіб, населення у працездатному віці (трудові ресурси) у 29,8 тис. осіб. Передбачалось, що у виробничій сфері буде зайнято 19,9 тис. осіб, у невиробничій сфері (сфері обслуговування) 9,8 тис. осіб.

Стан зайнятості на рік розробки генерального плану, перспективна зайнятість на 2005 рік і сучасний стан зайнятості на початок 2004 року наводиться в таблиці нижче.

Види економічної діяльності	Чисельність зайнятих, тис. осіб		
	1986 рік	2005 рік (прогноз)	2003 рік (сучасний стан)
Населення	47,8	51,6	49,9
Трудові ресурси (населення в працездатному віці)	27,7	29,7	28,5
Усього зайнято	25,6	29,7	19,65¹
1. Виробнича сфера <i>у тому числі:</i>	20,6	19,9	10,77
– сільське господарство	0,6 ²	0,5	1,08
– добувна та обробна промисловість, виробництво електроенергії, виробництво та розподіл газоподібного палива, тепла та води	10,8	10,9	7,63
– будівництво	2,1	2,0	1,25
– транспорт та зв'язок	2,7	2,7	0,80
2. Невиробнича сфера	5,0	9,8	5,99
3. Мале підприємництво (включаючи підприємців - фізичних осіб)	—	—	4,87
4. Безробітні (зареєстровані)	—	—	1,21
5. Зайняті в особистому господарстві, незайняті	2,1	—	7,64

З таблиці видно, що положення попереднього генерального плану є невиконані. Чисельність населення зросла лише на 4,4% (замість очікуваних 7,9%). Загальна чисельність зайнятих нині є на 23,2% меншою ніж у 1986 році (очікувалась повне охоплення трудових ресурсів). При цьому чисельність зайнятих у виробничій сфері є на 45% меншою прогнозного показника. Чисельність зайнятих в невиробничій (без урахування приватних підприємців – фізичних осіб) є на 20% вищою рівня 1986 року але на 39% нижчою прогнозного показника.

Нині 4,2% трудових ресурсів у місті є зареєстровані як безробітні. 26,8% трудових ресурсів є зайняті в особистому господарстві або незайняті (тобто фактично це „приховане” безробіття). Такий стан речей говорить про кризу господарського комплексу Охтирки та потребує пропозицій генерального плану щодо економічної діяльності в місті.

Слід також зазначити, що рівень зайнятості в економіці міста в останні 3 – 4 роки в цілому є на сталому рівні.

¹ З урахуванням малих підприємств.

² Без урахування 0,9 тис. жителів, які виїжджали працювати за межі міста.

Значних змін за ретроспективний період зазнала виробнича сфера. Так, чисельність зайнятих на підприємствах транспорту та зв'язку впала у 3,4 рази у порівнянні з 1986 роком; чисельність зайнятих у будівництві є меншою чисельності зайнятих у 1986 році на 40%; чисельність зайнятих у добувній, обробній промисловості, виробництві електроенергії, виробництві та розподілі газоподібного палива, тепла та води є меншою чисельності зайнятих у 1986 році майже на 30%. Винятком тут є добувна промисловість, зайнятість в якій за ретроспективний період зросла майже в 3 рази.

За останні 10 років в Охтирці перестали працювати: взуттєва фабрика, завод будматеріалів, цегельний завод, промкомбінат облспоживспілки, фабрика художніх виробів, міськпромкомбінат, друкарня.

Машинобудування серед галузей обробної промисловості ще залишається галуззю спеціалізації міста але її частка в промисловості міста вже не є домінуючою (в самій галузі падіння чисельності зайнятих складає 4,1 рази). За питомою вагою її наздогнала харчова промисловість, при цьому чисельність зайнятих у ній зросла у порівнянні з 1986 роком на 3,4%.

Планувальна структура. Попередній генеральний план передбачав якісний розвиток міста пов'язаний з перетворенням і вдосконаленням функціональної та планувальної структури в межах існуючої міської території, пофакторний аналіз промислових підприємств з метою виносу їх з сільбищної території, організацію загальноміського центру та проведення нового житлового будівництва в умовах реконструкції та ущільнення садибної забудови.

Реалізація рішень генерального плану щодо розвитку транспорту, вуличної мережі, інженерного обладнання наводиться в таблицях нижче.

Транспорт..

Рекомендації по генплану	Реалізація
Будівництво обхідної дороги	виконано частково
Будівництво автовокзалу	не виконано
Будівництво розв'язок по вул. Чапаєва	не виконано
Реконструкція магістральних вулиць	виконувалась частково
Будівництво вул. Вокзальної від залізничного вокзалу до вул. Чапаєва	не виконано
Реконструкція мосту по вул. Батюка (ширина 15 м)	не виконано
Реконструкція мосту по вул. Червоноармійській (ширина 15 м)	не виконано
Будівництво гаражів, АЗС та СТО	виконано

Інженерне обладнання території.

Рекомендації по генплану	Реалізація
Водопостачання	
Будівництво нових і збільшення продуктивності існуючих споруд комунального. водопроводу з доведенням до потужності до 26,4 тис. м³/макс. доба;	Не виконано
Збільшення протяжності магістральних мереж до 65 км	Не виконано
Реконструкцію існуючих розподільних мереж - 6,0 км.	Виконано
Будівництво головних споруд водоводів 2,0 км, магістральних мереж 7,5 км технічного водопроводу.	Не виконано
Збільшення потужності систем оборотного і повторного водопостачання до 54,5 тис. м³/сер. добу	Не виконано

Організація 1-й пояс санітарної охорони Гусинського водозабору	Виконано частково
Організація 1-й пояс санітарної охорони свердловин промислових підприємств	Виконано частково
Тампонаж не експлуатованих свердловин, які не експлуатуються Центрального і Ківшарського водозаборів	Виконано
Каналізація	
Забезпечення відведення і очищення (з доочищенням) всіх забруднених побутових і виробничих стічних вод в об'ємі 17,90 тис. м³/сер. добу.	Не виконано
Доведення потужності міських очисних споруд до 21,0 тис. м³/макс. добу	Не виконано
Будівництво і реконструкція комунальної системи каналізації	Виконано частково
Санітарне очищення	
Будівництво зливної станції на два зливні місця.	Не виконано
Електропостачання	
Реконструкція ПС „Охтирка” (2х25 МВА) зі збільшенням трансформаторної потужності	Виконано. На ПС „Охтирка” встановлено два трансформатори потужністю по 40 МВА.
Будівництво ПС 35/10 кВ „Сиркомбінат” 2 х 6,3 МВА з підключенням до ПС „Охтирка”	Виконано.

II. ПРИРОДНІ УМОВИ І ІНЖЕНЕРНО-БУДІВЕЛЬНА ОЦІНКА

Місцезаляження, рельєф

Місто Охтирка розташоване у крайній південно-східній частині Сумської області. Територія відноситься до Великописарсько-Охтирського фізико-географічного району Сумської лісостепоної області західних відрогів Середньо-Руської височини. Головними особливостями рельєфу є пласкі, слабо хвилясті межиріччя, розчленовані мережею реліктових флювіогляціальних долин, із переважанням еолових форм у річкових долинах. Територію міста зі сходу на захід перетинає річка Охтирка, ліва притока р. Ворскла. Перепад висот між заплавою й терасою 6-10 м.

Характерною особливістю рельєфу є чисельні блюдце подібні пониження зайняті мілководними озерами. Горизонтальна членованість 0,4-0,6 км/км², вертикальна – 60 м.

В умовах, що склалися, фактор морфології рельєфу має суттєве естетичне значення у просторово-планувальній організації міста.

Клімат

За кліматичними умовами територія міста характеризується помірно-континентальним кліматом. Характеристика кліматичних умов, основних метеорологічних показників, необхідних для обґрунтування й прийняття планувальних рішень наведена за даними багаторічних спостережень по метеорологічному посту "Лебедин" (131 м БС).

Температура повітря:	середня за рік	+ 6,5°C
	абсолютний мінімум	- 36,0°C
	абсолютний максимум	+ 38,0°C
Розрахункова температура:	найбільш холодної п'ятиденки	- 23,0°C
	зимової вентиляційної	- 11,2°C
Опалювальний період:	середня температура	- 1,7°C
	період	191 діб (по Суми, АМСГ)
Висота снігового покриву:	середньо декадна	60 - 70 см
Глибина промерзання ґрунту:	середня	90 см (по Суми, АМСГ)
	максимальна	133 см
Тривалість без морозного періоду	середня	150 днів
Середньорічна відносна вологість повітря		77 – 78%
Атмосферні опади:	середньорічна кількість	533 мм
	теплій період	357 мм
	холодний період	176 мм
	середньодобовий максимум	33 мм (по Суми, АМСГ)
	спостережений максимум	71 мм (по Суми, АМСГ, 179 м БС) – 24.07.1938.
Розрахункова випаровуваність	за період квітень-листопад	540 – 560 мм
Висота снігового покриву	середньо декадна	16 см
	максимальна	42 см

	кількість днів із стійким сніговим покривом	94 – 103 днів
Максимальна	річна	20 м/с
швидкість вітру:	5 – 10 років	22 - 24 м/с
	15 – 20 років	25 - 26 м/с
Особливі атмосферні явища (прояв):	тумани	41 днів
	заметілі	23 днів
	грози	34 днів
	град	1,9 днів
	пилові бурі	0,7 днів (по Суми, АМСГ, 179 м БС)

Повторюваність напрямків вітру, штилів (%) за МП „Лебедин” (130 м БС)

Період року		ПнС	С	ПдС	Пд	ПдЗ	З	ПнЗ	Штиль
Теплий період	9,7	14,7	11,0	9,4	10,6	13,6	13,7	13,7	20,6
Холодний період	8,2	10,4	14,4	14,6	14,2	14,8	12,4	8,8	13,8
Рік	11,0	14,0	13,0	12,0	12,0	14,0	13,0	11,0	18,0

Згідно будівельних норм, територія міста відноситься до ІІВ підрайону, другого будівельно-кліматичного району, для якого орієнтація вікон житлових кімнат односторонніх квартир у межах сектору горизонту від 310° до 50° не допускається (СНІП ІІ-Л. 1-71).

Значна повторюваність слабких та помірних вітрів – 0,5 м/с (70-90% на рік), штилів створюють несприятливі умови для розміщення промислових підприємств І-ІІІ класу шкідливості. Ці підприємства можуть формувати високий потенціал забруднення повітря, а тумани і слабка аерація перешкоджають його самоочищенню.

Геологічна будова

У геоструктурному відношенні територія розташована на межі схилу Воронезького кристалічного масиву та бортової частини Дніпровсько-Донецької западини, структурні особливості якої визначили коліноподібні злами у течіях річок, локальну активізацію сучасних ерозійних процесів.

В геологічній будові приймають участь породи докембрію, перекриті товщею осадових порід від неогенового до четвертинного віку.

Найбільш давніми відкладами, що залягають вище урізів річок, є зеленуваті глауконітові піски харківської світи. Їх перекривають товщі пісків полтавської серії. Суттєвого значення набуває алювій неогенових терас Ворскли.

Нижче наведено геологічну будову району з глибини, що має практичне значення (розрахунки при будівництві, технічна меліорація ґрунтів).

Палеоценові та еоценові відклади палеогену представлені різноманітними пісками, піщаниками, глинами, алевролітами та алевролитами. Їх потужність досягає 120 м.

Нерозчленована товща київських, харківських та берекських відкладів еоцен-олігоцену представлена пісками різнозернистими, місцями мулистими, із прошарками алевролитистих піщаних глин, алевролітів, алевролітів і бурого вугілля.

Потужність цього комплексу коливається від 8 до 120 м, а залягають ці відклади на глибинах від 40 до 80 м від денної поверхні.

Пліоценові відклади неогену умовно можна розділити на дві товщі порід: нижню – піски різнозернисті потужністю від 6,6 до 23,0 м і верхню – глини потужністю від 5,0 до 30,0 м.

Пліоцен-нижньочетвертинні відклади представлені переважно червоно-бурими щільними глинами, що переходять у суглинки. Потужність товщі досягає 15 м, а залягають ці відклади на глибинах 20 - 40.

Відклади четвертинної системи суцільним чохлом покривають територію і представлені різними генетичними типами. в тому числі:

- середньочетвертинні відклади представлені елювіальними, алювіальними, еолово-делювіальними, флювіогляціальними утвореннями, що представлені пісками різнозернистими з гравієм кристалічних порід, гумусованими суглинками, лесами та лесовидними суглинками. Їх потужність 20 - 30 м;

- верхньочетвертинні відклади представлені елювіальними, алювіальними, озерними та еолово-делювіальними утвореннями. Алювіальні та алювіально-озерні відклади представлені пісками середньо- та дрібнозернистими з прошаруваннями тонко- та, рідше, різнозернистих пісків. Зрідка зустрічаються прошарки алевритів, глин та суглинків. Потужність відкладів коливається в межах від 5,9 до 42,0 м, місцями досягає 59,0 м;

Еолово-делювіальні та елювіальні відклади розвинуті майже повсюдно. Представлені лесами та лесовидними суглинками, частково з вапняковими конкреціями. Потужність їх 0,8 - 7,0 м.

- сучасні антропогенові відклади представлені алювіальними, озерними, болотними та еоловими відкладами. Залягають на породах різного віку, складені пісками різнозернистими з прошаруваннями суглинків, супісків та мулів. Потужність коливається від 2 до 2,9 м.

Озерні відклади представлені переважно суглинками та супісками мулистими загальною потужністю 0,3 - 1,7 м.

Болотні утворення приурочені до болотних масивів та заболочених ділянок. Представлені торфом мулистим, у нижній частині розрізу опіщаним.

Слід також зазначити, що територія міста розташована на межі ймовірного тектонічного розлому.

Загальна характеристика геологічної будови має істотне значення в плані інженерно-будівельної оцінки. При цьому головним об'єктом характеристики є четвертинні відклади.

Гідрогеологічні умови.

Місто розташоване в межах Дніпровсько-Донецького артезіанського басейну, для якого характерні значні запаси прісних підземних вод. В межах даної території виділяються наступні водоносні горизонти.

- водоносний горизонт сучасних алювіальних відкладів заплави річок та днищ балок розповсюджений по долині р. Ворскли. Водомісткі породи – піски різнозернисті з прошарками суглинків, супісків та мулів потужністю від 2 до 29 м. Залягають переважно на піщаних та алевритистих утвореннях київської

світи. Даний горизонт безнапірний, глибина залягання коливається від 0,8 до 6,5 м.

Водонасиченість горизонту незначна через підвищений вміст в пісках дрібнозернистих та глинистих часток. Питомі дебіти свердловин, джерел, та криниць не перевищує 0,3 л/с, добові водовідбори не більше 1,6 м³;

- водоносний горизонт верхньочетвертинних алювіальних відкладів широко поширений в межах розвитку надзаплавних терас Ворскли. Водомісткі відклади представлені пісками різнозернистими, переважно дрібнозернистими з прошарками глин, суглинків, супісків. Потужність водоносних пісків змінюється від 5 до 15 м. Горизонт безнапірний.

Водонасиченість горизонту нерівномірна. Добові водовідбіри з криниць - 0,4 - 3 м³. Якість вод характеризується наступними показниками: мінералізація змінюється від 0,2 до 179 г/л, загальна жорсткість – від 1,9 до 23,82 екв./л. Режим водоносного горизонту знаходиться у прямій залежності від метеорологічних факторів.

- водоносний горизонт, що сформувався у відкладах харківської світи олігоцену та міоцену. Водомісткі породи: піски дрібнозернисті та великозернисті з прошарками суглинків та супісків. Потужність порід 3 - 30 м. Глибина залягання 2,5 -10 м, іноді 15 м. Дебіти криниць незначні і складають 0,06 - 0,07 л/с. За хімічним складом води сульфатно-карбонатні з мінералізацією 0,5-1,0 г/л. Основними джерелами формування є атмосферні опади. Для централізованого водопостачання горизонт непридатний, тому що не захищений від забруднення з поверхні.

- водомістка товща бучацького водоносного горизонту представлена дрібнозернистими та великозернистими пісками. Водопровідність порід 200 – 300 м³/добу. Коефіцієнт фільтрації 4-6 м/добу. Глибина залягання горизонту 100 - 150 м. За хімічним складом води гідрокарбонатно-кальцієві з мінералізацією до 1 г/л. З даного водоносного горизонту здійснюється частина водопостачання міста. Дебіти свердловин становлять 5-15 л/с. В кривлі бучацьких порід залягають глинисто-мергелеві відклади, середня потужність, котрих становить 25-30 м; в підшві – мергельно-крейдова товща верхньої крейди потужністю 600-900 м.

Основними джерелами формування експлуатаційних ресурсів є природні підземні води та ті, які просочуються із водоносного горизонту, що залягає вище, крізь товщу київських мергелів. Вода відповідає основним вимогам ГОСТу “Вода питьевая”.

Також в наш час використовуються води водоносного горизонту, що залягає нижче, а саме – сеноманського. Водомісткі породи – середньо- та крупнозернисті піски, іноді гравіюваті. Потужність відкладів 100-150 м. Перекриваються мергельно-крейдовими породами верхньої крейди потужністю до 600-900 м. Дебіти свердловин 10-20 л/с і більше.

Існуюче водопостачання. Водопостачання міста здійснюється з підземних джерел. Використовуються води бучацького та сеноманського водоносних горизонтів, які експлуатуються комунальними водозаборами та локальними водозаборами підприємств. Усі водопроводи мають локальні зони обслуговування.

Ділянки водозаборів «Центральний» та «Ківшар» працюють на незатверджених запасах, розташовані відповідно в західній та центральній частинах м. Охтирка. Фактичний водовідбір віднесено до запасів категорії С₁.

На ділянці Гусинського водозабору детальне розвідування підземних вод для централізованого водопостачання м. Охтирки було виконане в 1972 - 1975 роках Харківською ГРЕ в північній частині міста. За результатами цих робіт УТКЗ були затверджені запаси по бучацькому водоносному горизонту у об'ємі 5000 м³/добу (категорії А та В), по альб-сеноманському водоносному комплексу 1200 м³/добу (категорії А та В) у відповідності до протоколу УТКЗ №3695 від 23. 05. 1975 р.

За хімічним складом води бучацького водоносного горизонту сульфатно-гідрокарбонатні магнієво-кальцієві, сеноман-альбського комплексу гідрокарбонатні натрієві. Мінералізація підземних вод не перевищує 1 г/дм³. Якість підземних вод горизонтів, що експлуатуються, цілком відповідає ГОСТу 2874-82 «Вода питьевая».

Гідрологічні умови

Територія міста (відповідно гідрогеологічного районування) відноситься до Лівобережно-Дніпровської області достатньої водності. Місце розташування і геоморфологічні особливості території визначили її досить складні гідрологічні умови. Територію міста на протязі 9 - 9,5 км дрениє р. Охтирка, що є притокою Дніпра II-го порядку. Також поверхневі води міста представлені р. Гусинка та чисельними озерами, більшість яких замулені, зарослі лепехою та очеретом.

Річка Охтирка перетинає місто зі сходу на захід і впадає в р. Ворсклу. Відноситься до типу рівнинних річок змішаного живлення. Ширина річки складає 5 - 20 м, швидкість течії 0,2 м/с, глибина 1 - 2,5 м. Мінімальний модуль поверхневого стоку 0,07 л/с із км. Середньорічні витрати 95%-ї забезпеченості 0,8 – 1,0 л/с км². Максимальні витрати води, в основному, припадають на березень-травень і складають 80% у середній за водністю рік. Площа водозбірної басейну 217 км².

Паводкове затоплення максимальних значень становить 1,5 м над умовним "0" графіка (за даними натурних багаторічних спостережень).

У наш час річки Охтирка та Гусинка, а також місцеві озера та ставки не використовуються для господарсько-питних та культурно-побутових потреб населення, що пов'язане з низькими витратами річок, а також незадовільним санітарним станом.

Проектне рішення розглядає дані водотоки як основну складову екологічного каркасу міста. Система інженерних заходів передбачає їх розчистку і благоустрій з можливістю локального рекреаційного використання. Організація та ландшафтне упорядкування прибережних захисних смуг буде сприяти організації водно-зеленої зони міста.

Ґрунтовий покрив

Ґрунтовий покрив представлений переважно чорноземами малогумусними різного ступеня змитості, що сформувалися на лесах і лесовидних суглинках. Дані ґрунти характеризуються низьким вмістом гумусу, але досить високою родючістю. Особливо сприятливі для вирощування технічних культур та багаторічних насаджень.

В заплавах річок та днищах балок поширені торфовища середньо-глибокі і глибокі та лугово-чорноземні ґрунти. Останні досить родючі.

Відповідно до грошової оцінки земель м. Охтирки, виконаної Сумським філіалом Інституту землеустрою УААН у 1999 році, середньозважені вартості 1 га в розрізі категорій земель становлять (2004 р.): рілля – 8766 грн.; багаторічні насадження – 14033 грн.; сіножаті – 4661 грн.; пасовища – 5536 грн.

Проектне рішення щодо варіантів територіального розвитку міста враховує вартості земель сільськогосподарського використання.

Корисні копалини

У межах м. Охтирка та його зони впливу кадастрові запаси будівельних корисних копалин відсутні. Розробляються місцеві родовища піску, глини – *Охтирське, Староіванівське*. Дані родовища потребують геологічної вивченості з визначенням запасів по категоріям А+В+С₁ та подальшою перспективою експлуатації. У перспективі вони можуть бути базою для розвитку місцевих будівельних матеріалів.

Охтирський район є перспективним в плані наявності горючих корисних копалин – нафти та газу. В межах району зафіксовані геологічно вивчені експлуатаційні ділянки – *Качанівське, Рибальське, Хухрянське та Бугруватівське* родовища. Наявність даного стратегічного ресурсу є однією із важливих передумов економічного розвитку району.

Інженерно-будівельна оцінка території

Відповідно схеми інженерно-геологічного районування України м. Охтирка відноситься до території середньої складності будівельних умов освоєння.

Підземні води по відношенню до бетону не мають агресивності.

у плані сейсмічної характеристики територія відноситься до несейсмічної зони (СНП II-7-81).

Ґрунтові умови характеризуються найбільшою вірогідністю розвитку I типу просадочності.

За умов складності інженерно-будівельного освоєння в межах міста виділяються:

- території сприятливі для будівництва. Займають біля 30%. Ухили поверхні 0,5 - 8,0%. Ґрунтові води залягають на глибинах > 3 - 3,5 м. Літологія ґрунтів представлена суглинками і супісями;
- території малосприятливі для будівництва. Займають біля 40% і представлені схилами річних долин та локальними пониженнями. Ґрунтові води залягають на глибинах 1 - 3,5 м від поверхні. До того ж, рівень їх коливається в залежності від кількості атмосферних опадів та частоти паводків. В результаті цього, вологість верхнього шару ґрунтів змінюється, що негативно впливає на їх фізичний стан та несучу спроможність. Здебільшого ці території розташовані у південній частині міста; у північній частині дані ділянки представлені заплавами територіями р. Гусинка

Освоєння даних територій потребує додаткових капітальних витрат (10%) на інженерну підготовку території;

- території несприятливі для будівництва. Займають біля 30% і представлені призаплатно-схильними ділянками з крутизною $> 15\%$, а також з проявом заболоченості та порушеними територіями (кар'єри цегельних заводів), береговою абразією та зоною можливого паводкового затоплення, що орієнтовно становить 1,5 м над умовним "0" графіка.

Освоєння цих ділянок потребує додаткових витрат ($\approx 20\%$) на інженерну підготовку території.

III. СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ГОСПОДАРСЬКОГО КОМПЛЕКСУ МІСТА

Охтирка – промисловий центр обласного значення Сумської області, організаційно-господарський і культурно-побутовий центр Охтирського району, транспортний центр. У господарському комплексі міста (згідно даних міського відділу статистики) було зайнято на початок 2004 року 18592 осіб, з них 1990 осіб у малому підприємстві і 2887 осіб приватних підприємців (фізичні особи).

Структура та чисельність зайнятих на початок 2004 року по видах економічної діяльності наведена в таблиці нижче.

Чисельність зайнятих на підприємствах, організаціях, установах, малих підприємствах та приватних підприємців Охтирки, осіб

Види економічної діяльності	Чисельність зайнятих	
	підприємства, установи, організації	малі підприємства
I. Виробнича сфера	8993	724
1. Сільське господарство	1	23
2. Добувна промисловість	3912	—
3. Обробна промисловість	2695	324
4. Виробництво електроенергії, виробництво та розподіл газоподібного палива, тепла та води	625	88
5. Будівництво	1079	170
6. Транспорт та зв'язок	682	119
II. Невиробнича сфера	4722	1266
7. Оптова й роздрібна торгівля; торгівля транспортними засобами; послуги з ремонту	399	408
8. Готелі та ресторани	32	56
9. Фінансова діяльність	113	9
10. Операції з нерухомістю, здавання під найми та послуги юридичним особам	340	535
11. Державне управління	760	—
12. Освіта	1486	14
13. Охорона здоров'я та соціальна допомога	1322	12
14. Колективні, громадські та особисті послуги	270	232
РАЗОМ	13 715	1990
Разом підприємства, організації, установи та малі підприємства (юридичні особи) – п.I + п.II	15705	
III. Приватні підприємці (фізичні особи)	2887³	
IV. Жителі міста, які виїжджають працювати за його межі (в сільському та лісовому господарстві)	1053	
УСЬОГО по місту	19645	

³ На 1.06.2003 року.

На 1.01.2003 року в Охтирці налічувалося 776 об'єктів державного реєстру, із них 396 - юридичних осіб і 80 - без права юридичної особи. Кількість об'єктів державного реєстру за останні роки постійно зростала: у 1998 році в місті було 607; у 1999 році їх чисельність - 656; у 2000 році - 705; у 2001 році - 762 об'єктів реєстру. Ріст кількості об'єктів державного реєстру відбувається головним чином за рахунок росту числа малих підприємств.

Із об'єктів, що функціонують у місті, 60 мають бюджетну форму фінансування, 610 - госпрозрахункову форму фінансування, 66 за рахунок членських внесків, 34 - змішану. За формою власності: 56 - державної власності; 51 - комунальної; 180 - приватної; 488 - колективної; 1 - інших держав.

Співвідношення сфер господарства у Охтирці характеризується переважанням зайнятих у виробничій сфері над невиробничою. У виробничій сфері (добувна та обробна промисловість, виробництво електроенергії, будівництво, транспорт та зв'язок) працює понад 2/3 від загальної кількості зайнятих в господарському комплексі міста (без малих підприємств та приватних підприємців).

Чисельність зареєстрованих громадян, не зайнятих трудовою діяльністю у 2001 році складала 1969 осіб, у 2002 році - 1515 осіб, у 2003 році - 1243 осіб. Рівень безробіття на початок 2002 року складав 5,66% (1513 безробітних, з них 983 жінок); на початок 2003 року - 4,53% (1210 безробітних, з них 972 жінок).

1. АНАЛІЗ СУЧАСНОГО СТАНУ ГОСПОДАРСЬКОГО КОМПЛЕКСУ МІСТА

Аналіз сучасного стану господарського комплексу зроблений згідно сучасного статистичного обліку, який здійснюється за кодами видів економічної діяльності в розрізі підприємств, організацій та установ міста, з виділенням виробничої та невиробничої сфер діяльності й, окремо, малого підприємництва.

Структура зайнятих на підприємствах, організаціях та установах Охтирки⁴

Види економічної діяльності	Чисельність зайнятих,	
	осіб	%
I. Виробнича сфера	8993	65,57
1. Добувна промисловість	3912	28,52
2. Обробна промисловість	2695	19,65
3. Виробництво електроенергії, виробництво та розподіл газоподібного палива, тепла та води	625	4,56
4. Будівництво	1079	7,87
5. Транспорт та зв'язок	682	4,97
II. Невиробнича сфера	4722	34,43
6. Оптова й роздрібна торгівля; торгівля транспортними засобами; послуги з ремонту	399	2,91
7. Готелі та ресторани	32	0,23
8. Фінансова діяльність	113	0,82
9. Операції з нерухомістю, здавання під найми та послуги юридичним особам	340	2,48
10. Державне управління	760	5,54
11. Освіта	1486	10,83
12. Охорона здоров'я та соціальна допомога	1322	9,64
13. Колективні, громадські та особисті послуги	270	1,97
ВСЬОГО	13 715	100,00

А. ВИРОБНИЧА СФЕРА

Сільське та лісове господарство. Дана галузь нині є практично відсутньою в галузевій структурі міста. Втім, на території міста залишилися об'єкти сільського господарства: інкубатор (розташований по пров. Північному, 11; чисельність працюючих 13 осіб), господарчий двір колишнього КСП ім. Муратова (розташований по вул. Чапаєва, 183; чисельність працюючих 136 осіб), господарчий двір САТЗТ „Зоря” (чисельність працюючих 470 осіб).

Крім того, на території міста розташована контора держлісгоспу (вул. Червоноармійська, 106а). У лісовому господарстві працює 434 особи, з них значна частина проживає в Охтирці.

Слід зазначити, що працюючі в сільському та лісовому господарстві не входять в статистичний облік працюючих по місту. Проте, дану кількість (1053 осіб), враховано при подальшому аналізі трудових ресурсів міста.

⁴ За даними обліку міського відділу статистики.

Добувна промисловість. Є галуззю спеціалізації міста. Представлена НГВУ "Охтирканафтогаз" та його структурними підрозділами. Спеціалізацією НГВУ є видобуток нафти (яка далі надсилається на Кременчуцький нафтопереробний завод) та газового конденсату. За обсягами видобутку нафти даним підприємством Охтирка займає провідне місце в Україні. Саме наявність в місті підприємства даної галузі з високим рівнем ліквідності приваблює інвесторів. Нині Охтирка займає 2 місце в Сумській області за обсягами інвестицій в основний капітал, в основному завдяки нафтодобувній галузі.

На НГВУ „Охтирканафтогаз” припадає нині 95,5% (за 2002 рік) валового виробництва підприємств міста (у 1998 році – 91,6%). У 2001 році обсяги виробництва підприємства склали 1174628 тис. грн.

Частка добувної промисловості в господарському комплексі міста за чисельністю зайнятих є значною - у ній зайнято понад 1/5 від усіх зайнятих у місті (без малих підприємств та приватних підприємців) та біля 45% від числа працюючих у виробничій сфері міста.

У порівнянні з 1987 роком чисельність працюючих в НГВУ „Охтирканафтогаз” зросла з 1180 осіб до 4000 осіб, що у 3 рази перевищило прогнозний показник попереднього генерального плану (1300 осіб).

Обробна промисловість. Представлена підприємствами галузей машинобудування та металообробки, легкої та харчової промисловості.

Нині в обробній промисловості працює біля 2,7 тисяч осіб. За ретроспективний період частка обробної промисловості в галузевій структурі міста значно зменшилась.

Аналіз динаміки функціонування комплексу підприємств обробної промисловості міста наведений нижче.

	1998 р.	1999 р.	2000 р.	2001 р.	2002 р.
Кількість діючих підприємств	13	12	12	11	8
Кількість збанкрутілих та непрацюючих підприємств	0	1	1	0	3 ⁵
Чисельність працюючих, осіб	3995	3566	3311	2991	2308

Обробну промисловість представляють підприємства: м'ясокомбінат (234 працівників), хлібокомбінат (168 працівників), пивзавод (193 працівників), комбінат харчових продуктів (220 працівників), сиркомбінат (407 працівників), швейна фабрика (255 працівників), завод виробництва сільськогосподарських машин (ВАТ „Охтирсільмаш” – 135 працівників), МП „СААК” (виробництво насосів, компресорів та гідравлічних систем; 66 працівників), машинобудівний завод ВАТ „Нафтопромаш” (нафтопромобладнання, виробництво будівельного обладнання, виробництво машин, виробництво устаткування зв'язку, обробка металу) – 1273 працівників.

У 2001 році обсяги виробництва по підприємствах обробної промисловості складали: ВАТ „Нафтопромаш” – 14832 тис. грн., ВАТ „Охтирсільмаш” – 813,9 тис. грн., ВАТ „Завод медичних меблів” – 246 тис. грн., ВАТ „Швейна фабрика” – 820 тис. грн., пивзавод – 4800 тис. грн., хлібокомбінат – 6378 тис. грн., МП „СААК” – 623 тис. грн..

⁵ ВАТ „Швейна фабрика”, ВАТ „Завод продтоварів”, ВАТ „Завод медичних меблів”.

Галузева структура (працюючі і непрацюючі підприємства) за чисельністю працюючих має наступний вигляд:

Галузі обробної промисловості	1986 рік		2002 рік	
	тис. осіб	%	тис. осіб ⁶	%
Машинобудування і металообробка	5,73	60,32	1,41	47,80
Деревообробна промисловість	0,43	4,53	0,05	1,69
Промисловість будматеріалів	0,23	2,42	0	0,0
Легка промисловість	1,92	20,21	0,26	8,81
Харчова промисловість	1,19	12,53	1,23	41,69
Разом	9,5	100,0	2,95	100,0

З таблиці видно, що при загальному скороченні зайнятих в обробній промисловості за ретроспективний час у 3,2 рази, змінилися і пропорції в галузевій структурі.

Якщо у 1986 році галузю спеціалізації міста було тільки машинобудування, то нині таких галузей дві – машинобудування та харчова промисловість. При цьому абсолютні показники по харчовій промисловості мали приріст, а в машинобудуванні чисельність зайнятих зменшилася в 4,1 рази. Втратили своє значення галузі – деревообробна промисловість і промисловість будматеріалів, підприємства яких перестали функціонувати. Легка промисловість, яка посідала за чисельністю зайнятих 2 місце в обробній промисловості, нині є третьою за значенням галузю обробної промисловості.

Слід зазначити, що розвитку харчової промисловості сприяє знаходження міста в сільськогосподарському районі з віддаленим положенням від інших значних центрів харчової промисловості.

Економічна криза 90-х років дуже вплинула на підприємства машинобудування міста. Було зліквідоване районне об'єднання „Сільгосптехніки”, значно зменшив обсяги виробництва завод „Охтирсьільмаш” (з 1500 працюючих у 1986 році нині на заводі працює лише 135 осіб; завод випускає продукцію епізодично, при наявності замовлень).

Значне (майже у 3 рази з 3,6 тис. осіб до 1,3 тис. осіб) скорочення працюючих відбулося на найбільшому підприємстві міста ВАТ „Нафтопромаш” (колишній завод „Промзв'язок”).

Проте, враховуючи стабільний розвиток та функціонування добувної галузі міста (видобування нафти та газового конденсату), що є основним споживачем продукції заводу, ситуація відносно ВАТ „Нафтопромаш” є в порівнянні з іншими підприємствами більш стабільною і сприятиме його подальшому функціонуванню та розвитку.

Таким чином, можна зробити висновок, що надалі галуззями спеціалізації міста будуть виступати *машинобудування та харчова промисловість*.

⁶ В чисельність зайнятих підприємств є частина працівників, яких відносять до інших видів діяльності (переважно оптової та роздрібної торгівлі).

Виробництво електроенергії, виробництво та розподіл газоподібного палива, тепла та води. Представлена енергогенеруючим підприємством, підприємствами, які постачають споживачам (підприємства, організаціям, населенню) воду (питну та гарячу), тепло та газоподібне паливо, на яких працює 625 осіб.

Понад 45% потреб споживачів міста в електроенергії (60 млн. кВт-год) забезпечує Охтирська ТЕЦ (ТОВ СП „Правекс-Брок”), потужністю 12 МВт. Водопостачання здійснює ОВУВКГ, ТОВ „Водоторгприлад”. У 2001 році обсяги виробництва ТОВ „Правекс-Брок” склали 16628 тис. грн., ТОВ „Водоторгприлад” 1190,9 тис. грн., управління газового господарства – 2463 тис. грн..

Підприємства даної сфери діяльності надають споживачам 94 млн. м³ газу (звіт за 2001 рік); понад 130 млн. кВт-год електроенергії.

Будівництво. У даній галузі працює 1,08 тис. осіб. Найбільшими будівельними організаціями міста є управління бурових робіт, ЗАТ „Агробудремонт” (працює 58 осіб), „Райавтодор” (52 працюючих), ДП ВАТ „Охтирбуд” (20 працюючих), ТОВ ВБП „Охтирбуд” (76 працюючих), ТОВ БМУ-2 (117 працюючих), ПУТФ „Каскад” (ремонт, 36 працюючих). Основні види будівництва на сучасному етапі в місті є капітальне будівництво об’єктів нежитлового призначення: промислово-виробничих об’єктів, ремонт автодоріг тощо. Найбільші обсяги серед будівельних організацій виконують: управління бурових робіт, ТОВ БМУ-2.

У порівнянні з 1986 роком чисельність зайнятих у будівництві зменшилася майже у 2 рази. Основна причини щодо цього є значне скорочення обсягів інвестицій у капітальне будівництво, особливо інвестицій у житлове (багатоквартирне) будівництво та будівництво об’єктів сільського господарства (щодо організацій, які здійснювали будівництво в сільській місцевості Охтирського району).

Транспорт та зв’язок. Транспорт представлений залізничним та автомобільним видами транспорту: дільниця Харківської залізниці, залізничний вокзал, автовокзал, АТП 15963 (39 працюючих), ПФ „Райс-Рімбет” (12 працюючих), АТП 15910 (пасажирські перевезення, 79 працюючих), ВАТ „Агротранссервіс” (220 працюючих). Зв’язок представлений відділеннями „Укртелекому”, „Утелу” і „Укрпошти”. У місті один вид міського транспорту – автобусний. Нині в місті працює 22 пасажирські маршрути.

На підприємствах транспорту і зв’язку працює біля 0,7 тис. осіб, що є в 3,8 рази менше рівня 1996 року. Скорочення зайнятих (як і в інших галузях виробничої сфери) пов’язане з економічною кризою і найбільше відбулося в автомобільному та залізничному транспорті.

Дане положення доповнює статистика перевезення вантажів автотранспортними підприємствами міста: у 2000 році – 814,8 тис. т, у 2001 році – 201,8 тис. т, у 2002 році – 199,2 тис. т.

Б. НЕВИРОБНИЧА СФЕРА

У невиробничій сфері Охтирки працює біля 4,7 тис. осіб, а з урахуванням малих підприємств (без приватних підприємців – фізичних осіб), у невиробничій сфері зайнято біля 6,0 тис. осіб. У порівнянні з 1986 роком це складає 94% і 120%. Тобто в невиробничій сфері (з урахуванням малих підприємств) відбувся ріст чисельності зайнятих. Згідно динаміки зайнятих дана тенденція матиме місце і надалі.

Оптова й роздрібна торгівля; торгівля транспортними засобами; послуги з ремонту. Представлена 147 магазинами на 28440 м² торгової площі, 5 ринками на 1,5 тис. торгових місць: „Речовий” (пл. Червоного козацтва – 824 місць), ПП „Війт” („Дачний”) – 50 місць, по вул. Батюка, 36 – 449 місць, ПП Бундюк – 86 місць, ПП Скорина – 60 місць, на території яких розташовано 12 магазинів, 47 кіосків, 870 наметів і 1900 відкритих прилавків.

Готелі та ресторани. В Охтирці працює 4 готелі – „Офелія”, „Нафтовик”, „Нафтопромашу”, готель-гуртожиток разом на 267 місць (124 номери).

За межею міста функціонує позаміський оздоровчий табір „Космос” на 360 місць (працює сезонно і приймає в середньому 1,7 – 1,8 тис. дітей; у 2002 році в ньому відпочило 1666 дітей).

Мережа підприємств харчування складається з 46 об'єктів і має місткість у 1995 посадочних місць, у т.ч. 1048 місць закритої мережі (їдальні) і 947 місць відкритої мережі.

Фінансова діяльність. Представлена об'єктами ринкової інфраструктури: 8 філіями комерційних банків; філією товарної біржі; 1 страховою компанією; 1 кредитною спілкою і 1 аудиторською фірмою. Рівень насиченості об'єктами ринкової інфраструктури є відповідним щодо міста чисельністю населення у 50 тис. осіб і центра обслуговування району. Проте, частка зайнятих в ній є недостатньою і прогнозується подальше її зростання до 1,5 – 2,0% від загальної кількості зайнятих або до 500 осіб.

Операції з нерухомістю, здавання під найми та послуги юридичним особам. У цій сфері зайнято близько 4,5 тис. осіб, з них 2,2 тис. осіб займаються операціями з нерухомістю, а 2,3 тис. осіб у наданні послуг, що надаються переважно юридичним особам (юридичні, адвокатські, соціологічні, нефінансові, секретарські, експедиторські послуги, технічний контроль й аналіз, реклама, підбір і забезпечення персоналом та інші).

Державне управління. Представлене органами державного управління загального характеру (райдержадміністрація, міськвиконком, їх відділи, і т.д.); органами коригування діяльності в соціальній сфері й у сфері економіки; органами, діяльність яких віднесена до компетенції держави та сферою обов'язкового соціального страхування.

Освіта. Представлена усіма рівнями – дошкільна, загальна середня, професійно-технічна і вища освіта, а також навчанням дорослих та діяльністю у сфері освіти.

Дошкільна освіта представлена 9 дитячими садками на 1970 місць, які відвідує 1510 дітей. Слід зазначити що за ретроспективний період відбулося скорочення числа дитячих садів з відповідною ємністю у порівнянні з 1986 роком на 6 одиниць. В останні роки було введено в дію дитячий комбінат „Калинка” на 320 місць з басейном.

Середня загальна освіта представлена 7 школами I – III ступеню, 3 школами I – II ступеню, гімназією (школа I ступеню загальною ємністю 6756 місць, де навчається 6789 школярів. Крім того, в місті функціонує вечірня (змінна) школа, де навчається 320 учнів і ДЮСШ, де навчається 432 учні. Кількість шкіл за ретроспективний період не змінилась.

Професійно-технічну освіту надають професійний ліцей, професійне училище соціальної реабілітації.

Учбовим закладом I – II рівня акредитації в Охтирці є аграрний коледж при Сумському аграрному університеті.

Вищу освіту в місті надають учбові заклади III – IV рівня акредитації: ДП „Інженерний центр”, який складається з 9 факультетів трьох вузів і де навчається біля 800 студентів; відділення Сумської філії міжрегіональної академії управління персоналом (МАУП).

Навчання дорослих й інша діяльність у сфері освіти представлена, автошколою, курсами підвищення кваліфікації тощо.

Охорона здоров'я та соціальна допомога. Представлена центральною районною лікарнею на 440 ліжок, поліклінікою на 600 відвідувань в зміну, станцією швидкої допомоги, стоматологічною поліклінікою, наркологічним диспансером, 4 аптеками (без урахування аптечних кіосків та комерційних аптек), шкірвендиспансером, будинком-інтернатом для старих, ветеранів війни і праці (територіальний центр соціальної допомоги) на 155 місць.

В закладах охорони здоров'я та соціальної допомоги працює біля 1,5 тис. осіб, у т.ч. понад 200 лікарів, понад 600 середнього медперсоналу. Ємність стаціонарів є нижче нормативної (необхідно біля 707 ліжок без урахування населення району, яке обслуговується також лікарнями міста). Слід зазначити, що у 1986 році ємність лікувальних стаціонарів становила 680 ліжок, у 1995 році 625 ліжок. Скорочення числа ліжок є наслідком неналежного фінансування і утримання закладів охорони здоров'я. Крім того, частина споруд лікарні є застарілими, потребують розширення та реконструкції. У 2002 році було введено терапевтичне відділення ЦРЛ, нині продовжується будівництво хірургічного відділення на 55 ліжок.

Колективні, громадські та особисті послуги. До даної групи невиробничої сфери відносяться підприємства асенізації, прибирання вулиць й обробки відходів; організацій, що здійснюють громадську діяльність; організації, які здійснюють діяльність у сфері відпочинку й розваг, культури й спорту; організації, що надають індивідуальні послуги (підприємства побутового обслуговування, пральні, хімчистки).

Установи культури представлені міським центром культури і дозвілля (з кінотеатром) на 587 місць, районним будинком культури на 450 місць, профспілковим палацом культури ВАТ „Нафтопромашу” на 600 місць, будинком культури АПГ ім. Муратова на 400 місць, музеєм, центральною бібліотекою з 4 філіями і центральною районною бібліотекою на 172,6 тис. примірників (120 читацьких місць). Позашкільні установи, розраховані на 184 гуртки відвідує 825 дітей, 2 школи естетичного виховання - музична і художня школи відвідує 385 дітей (315 і 70 дітей відповідно).

В Охтирці є розвинена мережа об'єктів фізкультури і спорту: стадіон (ФК „Нафтовик”), 14 спортивних майданчиків, 8 спортзалів, 7 тирів, спортивний комплекс з басейном та 8 пристосованих приміщень для занять фізичною культурою.

Мережа підприємств побутового обслуговування складається з 22 об'єктів, на яких діє 4 підприємства і 26 підприємців. Із них 3 перукарні; 11 підприємств з ремонту автомобілів; 2 по ремонту побутової техніки; 1 - пошиття одягу; 6 – комп'ютерні ігри; 3 – виготовлення меблів; 3 – фото послуги; 1 – ремонт взуття; 2 – інформаційна служба; 7 – інші.

В. МАЛЕ ПІДПРИЄМНИЦТВО

Статус Охтирки, як центру районної системи розселення із значною часткою промисловості у господарському комплексі міста, що зараз ще працює не на усю свою потужність, відповідно обумовило незначну вагу малого підприємництва в господарському комплексі міста. На даний час мале підприємництво є переважно торгово-посередницьким; частка зайнятих в ньому складає 1,62% від усіх зайнятих в господарському комплексі міста.

Структура малих підприємств за видами економічної діяльності (статистичні дані за 2002 та 2003 роки) має наступний вигляд.

Види економічної діяльності	Кількість підприємств		Чисельність зайнятих, осіб	
	2002 р.	2003 р.	2002 р.	2003 р.
1. Сільське господарство	5	3	95	23
2. Добувна промисловість	1	1	1	0
3. Обробна промисловість	25	26	352	324
4. Виробництво електроенергії, виробництво та розподіл газоподібного палива, тепла та води	2	3	91	88
5. Будівництво	12	14	158	170
6. Транспорт та зв'язок	7	8	120	119
7. Оптова й роздрібна торгівля; торгівля транспортними засобами; послуги з ремонту	107	106	498	408
8. Готелі та ресторани	3	5	47	56
9. Фінансова діяльність	2	2	9	9
10. Операції з нерухомістю, здавання під найми та послуги юридичним особам	42	47	421	535
11. Освіта	2	2	13	14
12. Охорона здоров'я та соціальна допомога	2	3	16	12
13. Колективні, громадські та особисті послуги	12	14	203	232
ВСЬОГО	222	234	2024	1990

На початку 2003 року в Охтирці зареєстровано 222 малих підприємства, із них 5 працює в сфері сільського господарства; 28 в промисловості; 12 в будівництві; 107 в оптовій та роздрібній торгівлі, послугах з ремонту; 3 в готельному та ресторанному обслуговуванні; 7 в транспорті та зв'язку; 42 в операціях з нерухомістю; 12 надають колективні й особливі послуги. Із загальної кількості лише 175 малих підприємств мали обсяги виробництва. Усього ж на малі підприємства припадає 15,2% від загальних обсягів виробництва продукції (робіт, послуг) по місту (без врахування даних НГВУ „Охтирканафтогаз”).

Виручка від реалізації продукції (робіт, послуг) малих підприємств у 2002 році складала 34 млн. грн..

Чисельність працюючих на малих підприємствах (згідно статистичної звітності) на початок 2004 року складала 1990 осіб. Зайнятість у малому підприємстві міста весь час зростає: у 1998 році в них працювало 919 осіб; у 1999 році - 988 осіб; 2000 році - 1742 особи; у 2001 році - 2072 особи; у 2002 році - 2024 осіб. Деякий спад чисельності зайнятих (при збільшенні числа малих підприємств) зафіксований у 2003 році. Крім того, в місті зареєстровано 3109 фізичних осіб - суб'єктів підприємницької діяльності.

Розвиток малого підприємництва в Охтирці на розрахунковий період відбуватиметься переважно в невиробничій сфері (матеріально-технічному постачанні, обслуговуванням інженерних мереж, торгівлі, громадському харчуванні). У виробничій сфері розвиток малого підприємництва можливий в частині переробки сільськогосподарської сировини місцевої сировинної бази, в капітальному будівництві і не очікується значним.

2. ПРОГНОЗ ПЕРСПЕКТИВНОГО РОЗВИТКУ ГОСПОДАРЬСЬКОГО КОМПЛЕКСУ

Прогноз перспективного розвитку господарського комплексу міста виходить з аналізу ретроспективного та сучасного стану, тенденцій розвитку, перспективних можливостей і запропонованих архітектурно-планувальних рішень.

Так, узагальнюючи зазначені вище положення, основними пріоритетними напрямками подальшого економічного розвитку міста залишаться: добувна промисловість; обробна промисловість (галузі спеціалізації: машинобудування та харчова промисловість); функції міста, як районного центру по обслуговуванню господарського комплексу і населення Охтирського району.

Основною метою перспективного розвитку господарського комплексу міста є досягнення чисельності зайнятих рівня 1990 року. При цьому передбачається, що ринок праці (для підвищення професійного рівня) буде мати частку незайнятого населення порядку 5 – 10%, що становитиме біля 2 – 2,5 тис. осіб.

При прогнозуванні структури зайнятості прийняте також вплив тенденцій сучасного розвитку суспільства, при переході від індустріального до постіндустріального, яке збільшує чисельність зайнятих у невиробничій сфері, а співвідношення між зайнятими у виробничій сфері та у невиробничій сфері буде становити пропорцію $\sim 1:2$. При цьому очікується подальший ріст числа малих підприємств та чисельності зайнятих в них.

А.) ВИРОБНИЧА СФЕРА

З прогнозної структури зайнятості виходить, що у виробничій сфері чисельність зайнятих буде становити біля 13,0 тис. осіб тобто прогнозується приріст на 20% від сучасного рівня. Збільшення зайнятості очікується за рахунок розвитку сільського, лісового та рибного господарства, галузей спеціалізації обробної промисловості, частково, будівництва та транспорту й зв'язку.

Згідно програм розвитку щодо заходів по капітальному будівництву в місті намічені заходи: реконструкція бази спецтехніки УТТ НГВУ „Охтирканафтогаз”; реконструкція нафтоналивної ділянки НГВУ „Охтирканафтогаз”; надбудова будинку ІТС НГВУ; реконструкція хлібобулочного цеху ВАТ „Охтирський хлібокомбінат”.

З положень програм розвитку виходить подальший розвиток підприємств добувної та обробної промисловості. Крім того, в останні роки відбувалося поступове зростання чисельності зайнятих в обробній промисловості. Дана тенденція буде мати місце і у подальшому. Вірогідним впливом при цьому є проголошення підвищення уваги уряду до розбудови сільського господарства країни. Дана розбудова викличе збільшення потреби в сільськогосподарських машинах й, відповідно, інвестування підприємств сільськогосподарського машинобудування. При відновленні повноцінної роботи „Охтирсільмаша” можна очікувати збільшення зайнятих на ньому до 750 осіб (50% від рівня 1986 -1990 років).

Прогнозується також розвиток підприємств харчової промисловості. Для цього є в місті виробнича база (підприємства), кваліфіковані трудові ресурси, сировинна база (Охтирський сільськогосподарський район). Підприємствам харчової промисловості слід збільшувати асортимент продукції, виходити на нові ринки збуту, як в Україні так і в інші країни. Чисельності зайнятих в харчовій промисловості (при помірних оцінках) можна очікувати біля 1,5 тис. осіб.

Таким чином, чисельність зайнятих в обробній промисловості міста складе біля 4,0 тис. осіб (тобто зросте ~ на $\frac{1}{4}$).

Для поліпшення продуктивності сировинної бази переробної промисловості міста (харчової та, частково, легкої промисловості), передбачається збільшення значення сільського господарства, у тому числі незначного збільшення чисельності зайнятих у ньому.

Так, на території міста пропонується організація рибних ставків (на місці існуючих заболочених водоймищ) на площі біля 42 га. Відповідно „Временных норм технологического проектирования прудовых рыбных хозяйств» витрати на будівництво рибних ставків (1 – 5 тис. крб. на 1 га при висоті дамб 1,8 – 2,0 м) складуть біля 1 млн. грн. З даних ставків можна отримати біля 800 т/рік риби (при продуктивності біля 20 ц/га малоцінних видів риб). Крім того, рибні ставки позитивно будуть впливати на пониження ґрунтових вод, підтоплення від яких потерпають значні території міста.

Перспективна чисельність зайнятих у сільському, рибному та лісовому господарстві можна очікувати у 1,5 тис. осіб (ріст на 38%), у т.ч. працюватиме біля 0,9 тис. осіб у тваринництві, рослинництві, обслуговуючих їх закладах; біля 0,1 тис. осіб працюватиме у рибному господарстві і біля 0,5 тис. осіб працюватиме у лісовому господарстві.

Також прогнозується певне збільшення чисельності працюючих в будівництві (з 1,25 тис. осіб до 1,5 тис. осіб) за умови реалізації закладених генеральним планом обсягів житлового будівництва, будівництва об'єктів рибного господарства, благоустрою міста та капітального будівництва у районі.

Відновлення промислового виробництва, збільшення виробництва аграрним комплексом та подальша стабільна робота добувної промисловості позитивно вплинуть на розвиток транспорту та зв'язку. Зростання чисельності зайнятих у даній сфері прогнозується до рівня 50% від числа зайнятих у 1986 році або біля 1,3 тис. осіб.

Б.) НЕВИРОБНИЧА СФЕРА

Враховуючи що приватні підприємці (фізичні особи) переважно працюють у галузях сфері обслуговування (переважно торгівлі), сучасна чисельність зайнятих у невиробничій сфері складає біля 9 тис. осіб. На розрахунковий строк чисельність зайнятих у невиробничій сфері міста прогнозується у 13,5 тис. осіб (або ріст на $\frac{1}{3}$ від сучасного рівня).

Зростання чисельності в даній сфері відбуватиметься по усіх видах діяльності. Найбільш істотним передбачається ріст щодо зайнятих у ринковій інфраструктурі (фінансова діяльність), в сфері колективних, громадських і особистих послуг.

Крім того, генеральним планом визначено (розділ „Природні умови та інженерно-будівельна оцінка”), що околиці міста (рекреаційні території заплави р. Ворскли) мають потужний рекреаційний потенціал. Даний ресурс може бути використаний для розвитку рекреаційної галузі. Згідно підрахунків ємність рекреаційних територій складає біля 40 тис. відпочиваючих. Для обслуговування такої кількості відпочиваючих потреба в обслуговуючому персоналі складає від 8 до 12 тис. осіб (в залежності від типів рекреаційних закладів). Реалізація можливостей рекреаційних територій біля Охтирки на 1/3 від загальної ємності дасть можливість працевлаштувати біля 3 – 4 тис. осіб.

Враховуючи вище викладені позиції щодо прогнозного розвитку господарського комплексу міста, використання трудових ресурсів в місті на кінець розрахункового строку (початок 2026 року) буде мати приблизно наступний вигляд:

Існуючий та прогнозний баланс трудових ресурсів

Сфери зайнятості	Сучасний стан		Розрахунковий строк	
	тис. осіб	%	тис. осіб	%
Населення, усього	49,9		50,0	
Трудові ресурси (А+Б+В), усього	27,9	100,0	27,9	100,0
Усього зайнято, у т.ч.:	19,65	68,9	26,0	93,2
А. Виробнича сфера, усього у тому числі:	10,77	37,8	13,0	46,6
– сільське господарство	1,08	3,8	1,5	5,4
– добувна та обробна промисловість, виробництво електроенергії, виробництво та розподіл газоподібного палива, тепла та води	7,63	26,8	8,7	31,2
– будівництво	1,25	4,4	1,5	5,4
– транспорт та зв'язок	0,80	2,8	1,3	4,7
Б. Невиробнича сфера, усього ⁷ у тому числі:	8,88	31,2	13,0	46,6
– рекреаційна галузь	—	—	3,0	10,8
– ринкова інфраструктура	0,12	0,4	0,5	1,8
– інші види	7,76	30,8	9,5	34,1
В. Незайняте населення (зайняті в особистому господарстві) та безробітні	8,25	31,1	1,9	6,8

⁷ Враховуючи приватних підприємців (фізичних осіб).

V. ПРОГНОЗ ЧИСЕЛЬНОСТІ НАСЕЛЕННЯ

Розробка обґрунтованого демографічного прогнозу вимагає аналізу соціально-економічної ситуації. Загальний занепад в економіці України та Сумської області, зокрема в останнє десятиліття, не так сильно позначився на м. Охтирка. Це зумовлено, передусім, розташованими тут підприємствами по виробництву машин та устаткування; харчової та добувної промисловості (нафтогазодобувне управління „Охтирканафтогаз” (підрозділ ОАО „Укрнафта”)). Навчальні заклади представлені технікумом механізації та електрифікації сільського господарства та медичним училищем.

Зрозуміло, що за роки економічної стагнації в Україні й, особливо, у Сумській області, видобування енергоносіїв вигідно вирізняло економіку району та власне м. Охтирка. Зокрема, у 2000 р. НГДУ „Охтирканафтогаз” забезпечувало 41% вітчизняного видобутку нафти і 7% – природного газу.

Таким чином, відносно позитивна економічна ситуація в Охтирці сприяла зменшенню міграційного відтоку населення з міста порівняно з рештою південних районів Сумської області.

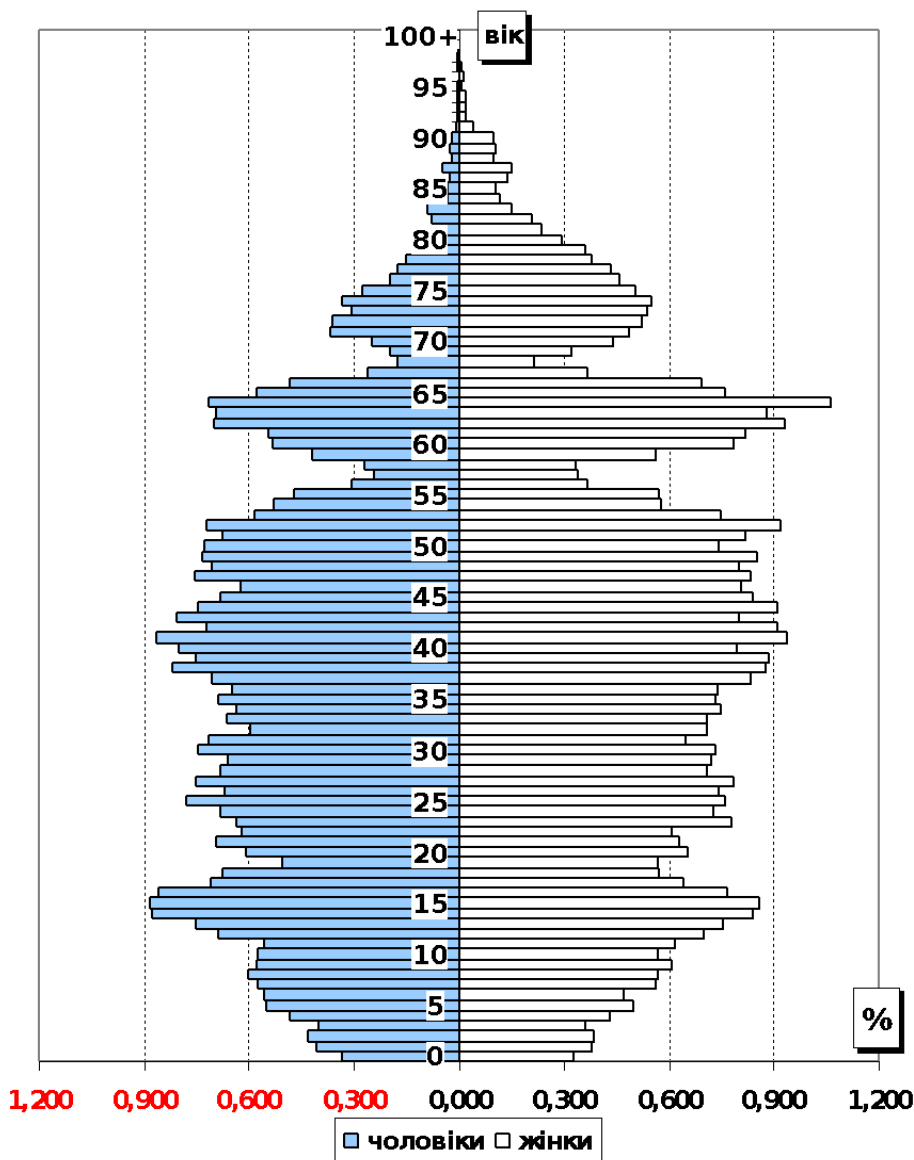
Аналіз даних і оцінка прогнозної моделі

Ретельне співставлення статистичних даних про населення з наявністю функціонуючих промислових підприємств і освітніх закладів дає можливість виявити причини деяких відмінностей у віковій структурі, природному та механічному русі населення м. Охтирка.

Загальна чисельність населення. Зростання чисельності населення райцентру з 39,7 тис. мешканців (у 1968 р.) до 50,7 тис. (за переписом 1989 р.) значною мірою було зумовлено інтенсивним розвитком нафтовидобування. Навіть у роки перехідної економіки Охтирка залишилась міграційне привабливою, міграційний приріст покривав частину втрат населення від природного руху. Так, на початок 1995 р. чисельність населення тут становила 53,4 тис. осіб. На початок наступного 1996 р. чисельність населення міста дещо знизилась і складала 53,3 тис. мешканців (53,6 тис. – міськраді). Наступні роки характеризуються подальшим спадом чисельності населення. На початок 1999 р. наявне населення в міськраді Охтирки складає 52,5 тис. осіб, а Всеукраїнський перепис станом на 5.12.2001 р. фіксує 50,7 тис. наявних мешканців (50 036 осіб – постійного населення).

Загальний приріст наявного населення м. Охтирка за міжпереписний період становив -0,6%. В цілому ж в Україні чисельність населення скоротилась на 6,2%. Зменшення кількості населення Сумської області за період з початку 1990 р. до початку 2002 р. склало -9,2%. Таким чином, динаміка загальної чисельності населення вказує на порівняно позитивні фактори розвитку міськради та міста, яке є регіональним центром розселення. Переважно сільськогосподарські регіони навколо Охтирки сприяють притоку сюди мігрантів.

Особливості вікової структури. Комплексний аналіз соціально-економічної ситуації в регіоні дає пояснення особливостям вікової структури населення Охтирки. Наявність у місті кількох вищих учбових закладів I-II рівнів акредитації, по-перше, знижує інтенсивність вибуття випускників шкіл на навчання до великих міст, по-друге, забезпечує прибуття до Охтирки 16-18 річних мешканців сусідніх районів. Максимальна інтенсивність вибуття населення в місті спостерігається у віці 19-20 років, коли частина випускників Охтирських коледжів повертається до регіонів походження і, крім того, чимало осіб виїздить до освітніх центрів України з метою отримання повної вищої освіти. Відповідно на статеві-віковій піраміді населення Охтирської міськради фіксується западина у цій віковій групі (мал. 1).

Малюнок 1. Статеві-вікова піраміда населення міськради Охтирки (станом на 5.12.2001 р.).

Порівняння укрупнених вікових груп населення також вказує на те, що вікова структура м. Охтирки наближається до вікової структури населення України і є порівняно кращою ніж у Сумській області (табл. 1). Відносно висока питома вага осіб у віці 15-59 років непрямо свідчить про сприятливу міграційну ситуацію, зумовлену економічним розвитком міста.

Табл. 1. Особливості вікової структури населення за переписами 1989 та 2001 рр. (%)

	Охтирка	Україна	Охтирка	Україна	Сумська область
<i>рік</i>	<i>1989 рік</i>		<i>2001 рік</i>		
<i>в</i> 0-14	23,3	21,6	16,3	16,5	15,5
<i>і</i> 15-59	60,8	60,4	62,5	62,1	60,3
<i>к</i> 60+	15,9	18,0	21,1	21,4	24,2

Смертність. Як показує практика, прогнозування чисельності населення малих територій пов'язане із неточностями, що зумовлені порушенням закону великих чисел. В таких випадках зростає значення випадкових коливань вікових показників природного руху. Тому доцільно висунути припущення, що криві розподілу повікових коефіцієнтів народжуваності та смертності населення невеликого утворення (наприклад, міськради Охтирки) будуть подібними до показників, якими характеризується угруповання більш високого рангу, в яке воно входить. Оскільки міське населення за структурою причин і віковим розподілом інтенсивності смертності помітно відрізняється від сільського, в даному випадку доцільно використати модель смертності міського населення Сумської області. Контрольними приймаються числа померлих у 2002, 2003 та 2004 роках. Крива повікових коефіцієнтів смертності міського населення Сумської області згладжується за допомогою поліномів 3-го ступеня на п'яти 20-річних вікових інтервалах, окрім віку до 1 року. Після цього вона адаптується таким чином, щоб модельна кількість померлих була близькою до реальної кількості померлих за поточною статистикою.

Статеві-віковий розподіл населення на початок розрахункового періоду (01.01.2002 р.) умовно приймається за даними Всеукраїнського перепису (05.12.2001 р.).

Таким чином отримуємо модельні значення кількості померлих, досить близькі до даних поточної статистики (табл. 2).

Народжуваність. Загальна кількість народжених у 2002 р. і вікова структура жінок фертильного віку в Охтирській міськраді відповідає сумарному коефіцієнту народжуваності 1,09. Це лише незначно вище, ніж рівень народжуваності міського населення Сумської області (1,0). Форми кривих повікового розподілу народжуваності подібні і, фактично, можуть бути отримані шляхом масштабування. Таким чином формується крива повікового розподілу коефіцієнтів народжуваності, яка приблизно відповідає реальній кількості народжених і сумарному коефіцієнту народжуваності населення в Сумській області (табл. 2).

Табл. 2. Співставлення результатів пересування і даних поточної статистики

		2002	2003	2004
кількість померлих	за поточною статистикою	766	781	706
	за модельним розрахунком	760	768	731
кількість народжених	за поточною статистикою	378	395	355
	за модельним розрахунком	376	394	386

Сценарний підхід до демографічного прогнозування

Демографічні прогнози зазвичай розробляються у кількох варіантах (сценаріях). *Реалістичний* варіант прогнозу ґрунтується на припущенні про повільне покращення ситуації в природному та механічному русі населення міськради Охтирки. *Оптимістичний* варіант може здійснитися за умов реалізації Концепції демографічного розвитку України, посиленої уваги урядових структур до збереження і відтворення якості населення, формування дбайливого ставлення до себе та свого оточення у кожної особи.

Прогноз народжуваності

Рівень народжуваності в Охтирці близький до загальнодержавного: в середньому одна жінка умовного покоління народжує трохи більше 1 дитини. Різде зниження народжуваності попередні 10 років свідчить про те, що населення відкладає народження дітей усіх черговостей в умовах погіршення рівня життя та зростання безробіття. Покращення ситуації в цій сфері призведе до більшої упевненості населення у майбутньому, що може віддзеркалитися на інтенсивності народжуваності, в тому числі й за рахунок реалізації відкладених народжень.

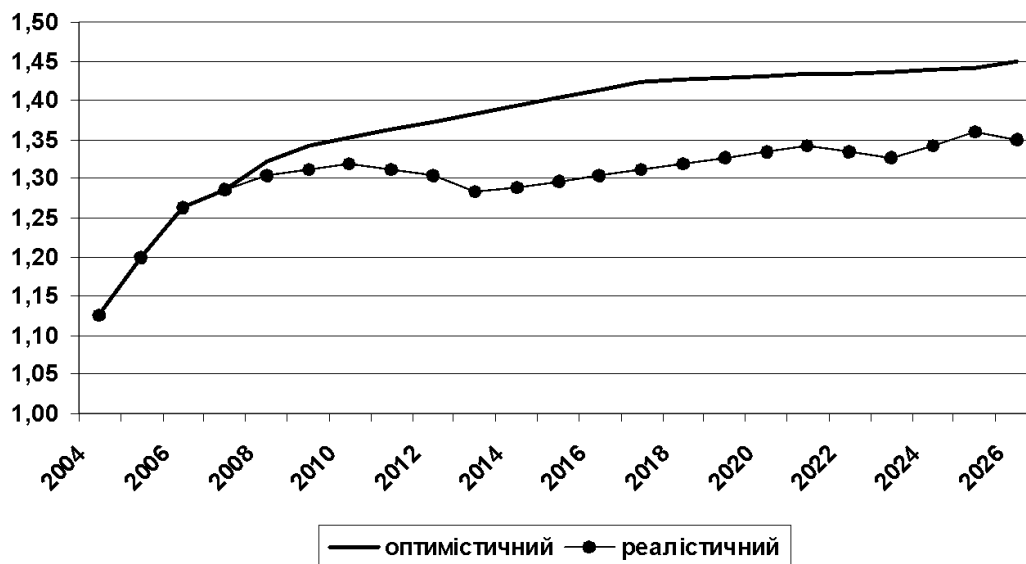
За реалістичним варіантом прогнозу очікується помітне зростання народжуваності вже в найближчі роки, зумовлене активізацією державної пронаталістської політики. Внаслідок реалізації відкладених народжень, що “накопилися” за попередній роки, рівень народжуваності може різко зрости. В сучасній літературі це явище отримало назву tempo-effect. Досвід подібних заходів показує, що підвищений таким чином рівень народжуваності спроможний утримуватися впродовж кількох років, після чого має тенденцію до такого ж стрімкого зниження. Кроками до заохочення народжуваності уряд може стимулювати народити в даний період частину жінок, які запланували народити впродовж кількох наступних років. Проте реалізувавши народження раніше запланованого терміну, через кілька років жінка вже не здійснить репродуктивної функції. Це є причиною певної “байдужості” населення до народжуваності після впровадження заходів пронаталістського характеру.

Тому за даним варіантом прогнозу передбачається різке підвищення народжуваності в Охтирці в 2005-2010 роках до 1,30-1,32. Згодом темпи зростання народжуваності значно уповільняться. Сумарний коефіцієнт коливатиметься в межах 1,3-1,35.

На кількість народжених впливатиме переважно структурний фактор. Так, уже в 2005 році у вік найбільшої дітородної активності увійдуть когорти, народжені в середині 1980-х років, тобто в момент попереднього посилення державної пронаталістської кампанії. Кількісне зростання осіб у фертильному віці, зрозуміло дасть збільшення кількості народжень. Згодом, в 2015-2020 роках відповідна когорта скоротиться майже вдвічі. Очевидно, що значно менша за чисельністю група жінок навряд чи зможе народити таку ж кількість дітей, навіть за умови підвищення інтенсивності народжень.

Загальний коефіцієнт народжуваності становитиме від 7,9‰ до 10,2‰. Максимуму він досягне в 2009-2012 роках. Наприкінці прогнозного періоду цей показник знизиться через несприятливу вікову структуру, яку набудуть жінки фертильного віку до 2020-25 років., оскільки в найбільш дітородний вік увійдуть малі когорти народжених в 1998-2002 роках.

Оптимістичним варіантом передбачено аналогічний варіант динаміки народжуваності в 2005-2008 рр. Проте, в наступні роки прогнозного періоду можна розраховувати на подальше зростання сумарного коефіцієнту народжуваності до 1,45 в 2026 році, хоча і з меншими темпами, ніж у перші роки прогнозного періоду. (мал. 2).

Мал. 2. Очікувана динаміка сумарного коефіцієнту народжуваності за варіантами.

Загальний коефіцієнт народжуваності коливатиметься в межах 7,9-10,8‰. Максимальні значення спостерігатимуться в 2011-2015 роках, коли у віці 20-25 років перебуватиме відносно велика кількість жінок, а сумарний коефіцієнт народжуваності досягне 1,35-1,40. Подальше зростання інтенсивності народжень не буде компенсувати недоліки вікової структури, набуті населенням за останні роки. Очікувана кількість народжених представлена в табл. 4.

Прогноз смертності та очікуваної тривалості життя

Значний розрив між очікуваною тривалістю життя чоловіків та жінок (понад 10 років), що відмічається нині в Україні вказує на наявність значного резерву зниження смертності чоловіків. В країнах Європи цей показник коливається в межах 4-8 років. В середині 1960-х років в Україні вже були досягнуті більш високі значення очікуваної тривалості життя. При цьому теперішня ситуація зумовлена переважно зниженням тривалості життя чоловіків: різниця в очікуваній тривалості життя при народженні між статями зросла на 5 років, у деяких вікових групах смертність чоловіків переважає смертність жінок в 4 рази. Така надсмертність чоловіків пов'язана із підвищеною смертністю від так званих "усувних" причин смерті, до яких відносяться смертність від травм різного характеру (зокрема самогубств) і отруєнь, інфекційних і паразитарних хвороб. В деяких вікових групах смертність від травм і отруєнь становить понад 50% всіх смертей у відповідній віковій групі.

Тому за реалістичним варіантом прогнозу передбачається зростання тривалості життя і, відповідно, зниження смертності за рахунок скорочення її рівня в молодших і середніх вікових групах населення, передусім, внаслідок зниження травматизму. Лише використовуючи пропаганду, рекламу здорового способу життя, бережливого ставлення до власного здоров'я та здоров'я оточуючих місцева влада може впродовж кількох років добитися різкого зниження смертності у місті. Очікувана тривалість життя при народженні зростатиме досить швидкими темпами – на 0,2-0,3 року щорічно. При цьому серед чоловіків смертність знижуватиметься більш швидкими темпами.

Впродовж 2005-2010 рр. очікувана тривалість життя чоловіків у Охтирці зросте з 64,0 до 65,6 р., жінок – із 75,0 до 76,4 р. На кінець прогнозного періоду (2026 р.) можуть бути досягнуті значення тривалості життя при народженні 68,4 та 78,6 р. для чоловіків і жінок відповідно.

Кількість померлих і загальний коефіцієнт смертності, як і народжуваність, знаходитимуться під впливом структурних чинників (табл. 4). Зокрема, загальний коефіцієнт смертності знаходитиметься в межах 13,3-14,9‰.

Оптимістичний варіант прогнозу смертності поряд із боротьбою з екзогенними причинами смерті передбачає посилення значення медичного спостереження. Запровадження регулярних медичних обстежень призведе до скорочення числа смертей від інфекційних і паразитарних хвороб. Широкий доступ населення до антиретровірусної терапії звузить можливе загострення смертності від СНІДу. Ці заходи закликані знизити смертність в молодших і середніх вікових групах населення. Тривалість життя зростатиме більш швидкими темпами, ніж за реалістичного варіанту (0,3-0,4 року в рік). Темпи приросту тривалості життя для жінок очікуються нижчі, ніж чоловіків. Таким чином, до 2015 р. тривалість життя при народженні досягне 67,7, жінок – до 77,8 р. Зміна способу життя і ставлення до свого здоров'я старшого покоління має поступово змістити смертність населення від хвороб системи кровообігу в старші вікові групи, проте, на цьому етапі результат не буде надто швидкий. Темпи зниження смертності уповільняться, на 2026 р. можна очікувати зниження смертності до рівня, який відповідатиме очікуваній тривалості життя при народженні 71,0, жінок – до 79,5 р.

Загальний коефіцієнт смертності коливатиметься в межах 12,1-14,9‰.

Прогноз міграцій населення

На початку XXI століття міграційний баланс в місті Охтирці в цілому є невеликим додатним, при цьому, однак, спостерігаються помітні щорічні коливання величини міграційного приросту. Протягом 2000-2004 років сальдо міграцій коливалося в межах -115...+197 осіб на рік або -2,3...+3,9‰ із загальною тенденцією до зростання. Середньорічна інтенсивність міграцій утримується на рівні, характерному для міського населення Сумщини і близькому до загальнодержавного, хоча по окремих роках показник варіює суттєво: сумарна кількість прибулих та вибулих у 2002 році виявилася у 2,9 рази меншою, ніж у 2001 році, і у 2,6 рази меншою, ніж у 2003 році.

Чинниками, які обумовлюватимуть розвиток міграційної ситуації в Охтирці в майбутньому, є: очікуване посилення (або принаймні закріплення) позитивних тенденцій економічного розвитку в Україні (що призведе до підвищення рівня життя та стабільно додатного загальнодержавного міграційного балансу), а також специфіка розміщення поселення – поблизу ряду нафтових родовищ: стабільний попит на нафту в умовах економічного зростання сприятиме розвитку міста і неминуче викличе посилення його міграційної привабливості.

Оптимістичний варіант прогнозу є вірогідним при значному посиленні тенденцій економічного зростання, які склалися в останні роки, стабільному підвищенні рівня життя населення України загалом і Сумщини, зокрема, а також за умов суттєвого поліпшення можливостей зайнятості і заробітку на міському ринку праці. Згідно з регіональним міграційним прогнозом сумарна кількість прибулих (включаючи як міжнародних, так і внутрідержавних мігрантів) до Сумської області вже через кілька років перевищить чисельність вибулих, причому додатний міграційний баланс в регіоні збережеться протягом усього прогнозного періоду. В м. Охтирці відносний міграційний приріст буде більш суттєвою, ніж по області в цілому. У другій половині першого десятиліття XXI ст. величина сальдо міграцій стабільно зростатиме на 25-30 осіб щорічно: з +197 осіб у 2004 р. до +350 осіб у 2010 р. В наступному десятилітті темпи збільшення міграційного приросту уповільняться, а після 2018 р. сальдо міграцій населення м. Охтирки стабілізується на рівні +400-430 осіб щорічно.

Стабільно додатний міграційний баланс спостерігатиметься в місті і за найбільш вірогідним сценарієм демографічного розвитку, однак зростання величини сальдо міграцій населення у 2005-2010 рр. відбуватиметься повільніше. Обсяг перевищення прибуття над вибуттям до кінця десятиліття досягне рівня +265-270 осіб на рік, після чого дещо зменшиться і стабілізується на рівні +250 осіб щорічно.

Міграційна ситуація у м. Охтирці, як зазначалося вище, характеризується специфікою розподілу прибулих і вибулих за віком і відповідно повіковими особливостями міграційного сальдо. Ці закономірності змін інтенсивності прибуття і вибуття населення зберігаються в місті протягом усього прогнозного періоду.

Прогноз чисельності та статеві-вікового складу населення міста Охтирки (міськрада) до 2026 р.

За **реалістичним** варіантом прогнозу чисельність населення Охтирської міськради стабілізується на рівні, близькому до сучасного і коливатиметься в межах 49,0-49,4 тис. осіб. В середині другого десятиліття XXI ст. почнеться стабільне зростання чисельності населення, яка в кінці прогнозного періоду досягне 50 тис. осіб. Зниження смертності та зростання народжуваності не призведе до перелому депопуляції: природний приріст залишатиметься від'ємним протягом усього прогнозного періоду. При цьому втрати населення від природного руху компенсуватимуться за рахунок додатного сальдо міграцій.

За **оптимістичним** варіантом демографічного прогнозу міграційний приток населення перекриватиме від'ємний природний приріст починаючи з 2008 р. Після стабілізації протягом найближчих 10 років чисельність населення почне постійно зростати і на початок 2026 р. досягне 53,2 тис. осіб. Збільшення чисельності населення відбудеться за рахунок як безпосереднього міграційного приросту, так і через непрямий вплив прибулих – більш відчутне зростання народжуваності.

Крім випадкових коливань значень чисельності окремих когорт населення найближчими роками відмічатимуться й об'єктивні, пов'язані зі значною порушеністю вікової структури населення м. Охтирка. Аналогічна ситуація і по Україні в цілому. Наприклад, внаслідок різкого зниження народжуваності, яке відмічалось наприкінці ХХ ст., чисельність населення у віці 1 рік і 11 років за даними Всеукраїнського перепису відрізняється майже вдвічі. Зрозуміло, що коли 1-річні досягнуть 11-річного віку, їх питома вага відносно всього населення суттєво зміниться. Тому слід наголосити, що в найближчі 10-15 років відмічатимуться сильні коливання чисельності дітей різних вікових груп. Це необхідно мати на увазі при плануванні навантаження на вихователів дошкільних закладів і вчителів шкіл.

За будь-якого варіанту розвитку подій неминучим є подальше посилення процесу старіння населення, при цьому за умов підвищення народжуваності відбудеться збільшення частки дітей в населенні. Як наслідок, протягом прогнозного періоду спостерігатиметься зменшення як абсолютної чисельності осіб працездатного віку, так і їх частки в загальній кількості населення.

Таким чином, у проекті для розрахунку об'ємів нового житлового будівництва, необхідної місткості установ обслуговування, а також інженерної та транспортної інфраструктури, чисельність населення прийнята у **50,0** тис. осіб.

Табл. 3. Особливості статево-вікової структури населення м. Охтирка на перспективу (реалістичний варіант)

	2005 (оцінка)			2011			2016			2021			2026		
	Ч	Ж	ВСЬОГО	Ч	Ж	ВСЬОГО	Ч	Ж	ВСЬОГО	Ч	Ж	ВСЬОГО	Ч	Ж	ВСЬОГО
0-2	563	543	1106	756	723	1479	741	708	1449	694	664	1358	654	625	1279
3	203	190	393	243	232	475	256	245	501	242	231	473	224	214	438
4	215	192	407	235	224	459	259	247	506	247	236	483	230	219	449
5	201	182	383	219	210	429	260	249	509	251	239	490	234	223	457
6	241	215	456	204	195	399	258	247	505	254	242	496	239	228	467
7-14	2335	2297	4632	1740	1620	3360	1764	1696	3460	2058	1974	4032	2051	1967	4018
15-17	1251	1228	2479	900	858	1758	667	637	1304	677	678	1355	826	821	1647
18-54	12814	14063	26877	12827	14237	27064	12549	13846	26395	12092	13370	25462	12029	13403	25432
18-59	13824	15347	29171	14328	16155	30483	14099	15920	30019	13576	15327	28903	13351	15107	28458
60 і старше	3755	6439	10194	3744	6532	10276	4098	7039	11137	4451	7637	12088	4718	8078	12796
працевд. вік	14701	14913	29614	14946	14852	29798	14554	14281	28835	14026	13826	27852	13907	13962	27869
старше працевд. віку	3755	7723	11478	3744	8450	12194	4098	9113	13211	4451	9594	14045	4718	9782	14500
всього	22588	26633	49221	22369	26749	49118	22402	26988	49390	22450	27228	49678	22527	27482	50009

**Продовження табл. 3. Особливості статеві-вікової структури населення м. Охтирка на перспективу
(оптимістичний варіант)**

	2005 (оцінка)			2011			2016			2021			2026		
	ч	ж	всього	ч	ж	всього	ч	ж	всього	ч	ж	всього	ч	ж	всього
0-2	563	543	1106	780	745	1525	832	796	1628	800	765	1565	755	722	1477
3	203	190	393	244	234	478	278	266	544	279	268	547	260	249	509
4	215	192	407	236	225	461	276	264	540	283	270	553	265	253	518
5	201	182	383	221	210	431	273	261	534	286	272	558	271	258	529
6	241	215	456	205	196	401	270	257	527	287	274	561	277	264	541
7-14	2335	2297	4632	1747	1626	3373	1791	1722	3513	2178	2090	4268	2315	2222	4537
15-17	1251	1228	2479	908	871	1779	686	665	1351	703	714	1417	881	890	1771
18-54	12814	14063	26877	12921	14347	27268	12833	14198	27031	12540	13940	26480	12573	14117	26690
18-59	13824	15347	29171	14429	16270	30699	14401	16284	30685	14060	15916	29976	13942	15843	29785
60 і старше	3755	6439	10194	3758	6550	10308	4178	7141	11319	4670	7872	12542	5082	8416	13498
працевд. вік	14701	14913	29614	15055	14974	30029	14872	14657	29529	14530	14427	28957	14537	14727	29264
старше працевд. віку	3755	7723	11478	3758	8473	12231	4178	9227	13405	4670	9848	14518	5082	10142	15224
всього	22588	26633	49221	22528	26927	49455	22985	27656	50641	23546	28441	51987	24048	29117	53165

Табл. 4. Природний та механічний рух населення м. Охтирки (реалістичний варіант прогнозу)

	чисельність населення (на початок періоду)	загальний приріст	механічний приріст	природний приріст	кількість народжених	кількість померлих
	<i>тис. осіб</i>	<i>осіб</i>	<i>осіб</i>	<i>осіб</i>	<i>осіб</i>	<i>осіб</i>
2004-05	49,2	-279	427	-706	807	1513
2006-10	48,9	176	1313	-1137	2400	3537
2011-15	49,1	272	1314	-1042	2443	3485
2016-20	49,4	287	1548	-1261	2291	3552
2021-25	49,7	332	1773	-1441	2137	3578
2026	50,0					

Продовження табл. 4. Природний та механічний рух населення м. Охтирки (оптимістичний варіант прогнозу)

	чисельність населення (на початок періоду)	загальний приріст	механічний приріст	природний приріст	кількість народжених	кількість померлих
	<i>тис. осіб</i>	<i>осіб</i>	<i>осіб</i>	<i>осіб</i>	<i>осіб</i>	<i>осіб</i>
2004-05	49,2	-275	427	-702	807	1509
2006-10	48,9	509	1565	-1056	2443	3499
2011-15	49,5	1185	1866	-681	2684	3365
2016-20	50,6	1347	2040	-693	2628	3321
2021-25	52,0	1177	2106	-929	2460	3389
2026	53,2					

VI. ЖИТЛОВИЙ ФОНД

1. ІСНУЮЧИЙ СТАН ТА АНАЛІЗ ЖИТЛОВОГО БУДІВНИЦТВА

Житловий фонд міста на початок 2005 року становив 1011,6 тис. м² загальної площі, у тому числі багатоквартирної забудови – 432,0 тис. м²; садибної забудови – 591,6 тис. м².

Типи забудови	Загальна площа,		Кількість населення,	Житлова забезпеченість,
	тис. м ²	%	тис. осіб	м ² /люд.
Багатоквартирна	432,0	42,2	23,3	18,5
Садибна	591,6	57,8	26,6	22,2
РАЗОМ	1023,6	100,0	49,9	20,5

Усього у Охтирці житловий фонд складається з 9969 будинків, з яких 507 багатоквартирних будинків знаходиться у комунальній власності. Садибний житловий фонд складається з 8962 будинків. Багатоквартирний житловий фонд складається з 8533 квартир, садибний із 10206 квартир. Структура житлового фонду міста характеризується деяким переважанням садибного житлового фонду над багатоквартирним.

Середня житлова забезпеченість по місту складає 20,5 м² загальної площі на людину, у тому числі 18,5 м² у багатоквартирній забудові і 22,2 м² у садибній забудові.

Частина багатоквартирної забудови (30,1%) знаходиться ще у відомчому підпорядкуванні. Інша багатоквартирна забудова обслуговується приватними комунальними підприємствами.

В Охтирці є 6 гуртожитків у 12,84 тис. м² загальної площі: професійного училища соціальної реабілітації, ВАТ „Нафтопромашу”, аграрного технікуму, хлібокомбінату, відділу освіти, „Райагробуду”.

Житловий фонд сільських поселень Охтирської міськради складає 7,195 тис. м² загальної площі, із них 0,057 тис. м² загальної площі – житловий фонд села Козятин (2 будинки), 0,223 тис. м² загальної площі – житловий фонд села Пристань (5 будинків), 0,886 тис. м² загальної площі – житловий фонд села Залужани (9 будинків) і 6,047 тис. м² загальної площі – житловий фонд села Велике Озеро (86 будинків). Середня житлова забезпеченість по сільських поселеннях складає 24,8 м² загальної площі на людину.

На початок 2005 року на квартирному обліку в місті є 1978 сімей та однаків (що на 7,4% менше ніж у 2002 році), у т.ч. на обліку міськвиконкому 1467 сімей та однаків і 511 сімей та однаків на обліку ЖБК.

Рівень обладнання багатоквартирних будинків (без відомчих) централізованими видами інженерних мереж на даний час є таким.

Елементи благоустрою	Питома вага обладнаних квартир на 1.01.2003 р. у %
– водопровід	99,0
– каналізація	97,7
– центральне опалення	97,5

- ванни	97,8
- газ	99,8

Центральне опалення мають 978 будинків. Крім ТЕЦ, теплопостачання здійснюється від 1 котельні. Довжина теплових мереж складає 55,9 км.

Динаміка житлового будівництва у місті за період 1993 - 2004 років наведена у таблиці нижче.

Динаміку введення житлового фонду по Охтирці за 1993-2004 роки

Роки	Садибне будівництво			Багатоквартирне будівництво		Усього по місту
	кількість будинків	загальна площа, тис. м ²	середній розмір будинку, м ²	кількість квартир	загальна площа, тис. м ²	тис. м ²
1993	85	7,762	91,3	95	5,503	13,266
1994	46	4,455	96,8	302	13,489	17,943
1995	65	7,063	108,7	108	7,332	14,395
1996	61	6,482	106,3	177	10,952	17,434
1997	75	8,059	107,4	-	-	8,059
1998	49	6,248	127,5	-	1,570	7,818
1999	50	5,548	111,0	-	3,488	9,036
2000	38	3,975	104,6	2	0,100	4,075
2001	33	3,853	116,8	-	-	3,853
2002	48	4,792	99,8	50	2,647	7,439
2003	54	6,372	118,0	-	-	6,372
2004	43	4,763	110,8	16	0,83	5,593
за період, усього	647	69,372	-	-	45,911	115,283
%		60,2			39,8	100,0
у середньому за рік	54	5,8	108,3	-	3,8	9,6

Аналіз динаміки житлового будівництва показує, що за ретроспективний період нове житлове будівництво велось у приблизно рівній пропорції як за рахунок садибного, так і багатоквартирного. Проте обсяги введення багатоквартирного будівництва в останні 5 років були нерегулярними і поступалися садибному будівництву. Слід зазначити, що темпи садибного будівництва у порівнянні з початком 90-х років також зазнали скорочення. Утім, за рахунок великого середнього розміру нових садибних будинків (біля 108 м² загальної площі), обсяги нового садибного будівництва є стабільними.

Такий стан житлового будівництва визначає, що в місті в останні роки садибна забудова стала пріоритетним видом нової житлової забудови, що співпадає із загальною сучасною тенденцією сімей жити у власному будинку. Щодо багатоквартирного будівництва, слід зазначити, що темпи введення його в останні роки взаємопов'язані з перехідним періодом в економіці (від планово-адміністративної до ринкової) та пов'язаною з ним економічною кризою 90-х років. Після завершення трансформацій в економіці очікується поновлення багатоквартирного будівництва, інвестування якого буде здійснюватися за рахунок приватних, фінансових структур. Одним із чинників, що буде обумовлювати ведення багатоквартирного будівництва, як більш економічного вигідного, є потреба в забезпеченні житлом верств населення з середнім та низьким рівнем прибутків (у т.ч. житло в кредит та для незахищених верств населення (інвалідів, ветеранів війни)).

Також треба врахувати, що темпи садибного будівництва надалі будуть спадати, що пов'язано із завершенням освоєння виділених земельних ділянок, попит на які було задоволено повністю в попередні роки.

Проте, садибна забудова для такого міста як Охтирка, що за людністю є на межі малого та середнього міста і надалі буде привабливим видом забудови.

Виходячи з аналізу тенденцій, можна зробити висновок, що житлова забудова в Охтирці буде здійснюватися як багатоквартирною так і садибною забудовою.

2. ПРОЕКТНИЙ ЖИТЛОВИЙ ФОНД ТА ТЕРИТОРІЇ ДЛЯ ЖИТЛОВОГО БУДІВНИЦТВА

Обґрунтування обсягів житлового будівництва

Масштаби нової житлової забудови міста знаходяться в залежності від перспективної чисельності населення (прогнозна чисельність населення на кінець розрахункового строку очікується у 50,0 тис. осіб), наявності територіальних ресурсів та мети досягнення середньої житлової забезпеченості по місту у 25 м² загальної площі на людину.

На даний час у місті є недобудовані 2 багатоквартирних будинки (на 98 квартир): 58-квартирний з/б будинок по вул. Київській, 99 (4140 м² загальної площі); 40-квартирний з/б будинок по пров. Снайпера, 5А (2652 м² загальної площі). Також, в стадії будівництва є біля 100 садибних будинків (ділянки під садибне будівництво розташовані в кварталі „Левада”).

Офіційно зареєстрований аварійний та ветхий житловий фонд відсутній. Проте в місті, переважно в центральній його частині, є фізично і морально зношений житловий фонд (переважно садибна забудова), який може бути реконструйований.

На квартирному обліку перебуває 1978 родин та однаків.

Масштаби житлового будівництва на розрахунковий строк визначені з урахуванням доведення житлової забезпеченості до 25,0 м² загальної площі на 1 мешканця.

Виходячи з цього, проведені розрахунки обсягів нового житлового будівництва та визначений житловий фонд міста на розрахунковий період.

Багатоквартирна забудова.

У багатоквартирній забудові передбачається розселити родини, які перебувають в черзі на отримання житла. Враховуючи, що 98 сімей буде розселено у будинках незавершеного будівництва (які передбачається генеральним планом добудувати), кількість, яку необхідно розселити, становить 1880 сімей та однаків.

Передбачається, що новий житловий фонд буде відповідати підвищеним стандартам – середній розмір нової квартири приймається у 75 м² загальної площі.

Таким чином, додатково необхідно збудувати біля 141,0 тис. м² загальної площі багатоквартирного житлового фонду.

Під багатоквартирну забудову передбачається 43,7 га територій міста, у т.ч. 14,9 га територій вільних від забудови та 28,8 га територій за рахунок реконструкції (див. таблицю нижче). При цьому, пропонується нову багатоквартирну забудову здійснити з урахуванням існуючої навколишньої забудови, формування архітектурних ансамблів: на площі 19,1 га будівництво малоповерхової (до 3 поверхів) забудови, на площі 24,6 га будівництво багатоповерхової (4 - 9 поверхів) забудови.

Площадки розміщення багатоквартирної забудови

Перелік площадок	Територія (га)	Кількість квартир	Житловий фонд (тис. м ²)
------------------	----------------	-------------------	--------------------------------------

А. На вільних територіях:	12,9	510	46,3
– квартал багатоповерхової забудови по вул. Полтавській – вул. Київській	9,8	490	34,3
– квартал малоповерхової забудови по вулиці-набережній (на правому березі річки Охтирки, ущільнення садибних ділянок)	3,1	120	12,0
Б. На реконструйованих територіях:	30,8	1470	114,8
– квартал багатоповерхової забудови по вул. Київській – Червоноармійській (територія військової частини, яка виноситься)	10,6	530	37,1
– квартал малоповерхової забудови по вулиці Гончаренко	3,5	140	14,0
– квартал малоповерхової забудови по вул. Кірова (територія бази РСС)	2,0	80	8,0
– квартал багатоповерхової забудови по вул. Полтавській – вул. Київській	4,2	210	14,7
– квартал малоповерхової забудови по вул. Чапаєва – вул. Фрунзе (територія колишньої фабрики медичних меблів)	7,3	290	29,0
– вибіркова малоповерхова забудова по вулиці Леніна (реконструкція)	3,2	120	12,0
УСЬОГО	43,7	1980 ⁸	161,1

Згідно рішень генерального плану для розміщення багатоквартирної забудови реконструкції підлягають території:

- садибної забудови району вулиці Гончаренко, які складаються переважно з ветхих садибних будинків центральної частини міста;
- садибних будинків (окремо розташованих або груп), які вклинюються в квартали багатоквартирної (багатоповерхової) забудови (для завершення формування цілісних кварталів багатоквартирної забудови);
- військової частини (розташованої між вулицями Київською і Червоноармійською);
- непрацюючих промислових об'єктів (колишні завод „Метиз”, завод медичних меблів, бази райспоживспілки та ін.)

Таким чином на розрахунковий строк обсяги нового багатоквартирного будівництва складуть біля **600 тис. м²** загальної площі, а житлова забезпеченість у багатоквартирній забудові становитиме 25,0 м²/людину.

Усього під багатоквартирну забудову пропонується реконструювати територію, яка зайнята 103 ділянками садибної забудови. Вибуття житлового фонду складе біля 5,8 тис. м² загальної площі.

⁸ Враховуючи додаткові 100 для сімей садибного житлового фонду, який буде реконструйований у багатоквартирну забудову.

Садибна забудова.

Привабливість проживання в садибній забудові є визначним чинником щодо здійснення даного типу будівництва. Обсяги нового садибного будівництва визначені, виходячи з мети досягнення рівня житлової забезпеченості – 25 м² на людину. Крім того, сучасний садибний житловий фонд (8962 садибні будинки) складається з 10206 квартир, тобто біля 1240 будинків не відповідають критерію „будинок (квартира) на сім'ю” і мають декілька власників. Саме для розселення населення, яке проживає в будинках з декількома квартирами передбачаються території під житлове будівництво.

Нове садибне будівництво запропоновано вести в межах міста на вільних територіях, які однак потребують додаткових витрат на інженерну підготовку території.

Усього під садибне будівництво запропоновані 6 площадок (див. таблицю нижче) на площі 73 га або біля 730 земельних ділянок під садибне будівництво з присадибними ділянками для обслуговування будинку. Середній розмір ділянки приймався у 0,1 га, а середній розмір садибного будинку орієнтовно у 100 м² загальної площі. Обсяги нового садибного будівництва на розрахунковий строк складуть орієнтовно біля 73,0 тис. м² загальної площі.

Перелік площадок під розміщення нової садибної забудови та обсягів нового садибного будівництва наведено у таблиці нижче.

Площадки розміщення садибної забудови

Перелік площадок	Території	Середній розмір земельної ділянки	Кількість садиб	Житловий фонд
	га	га	одиниць	тис. м ² з. пл.
1. Квартал „Левада”	33,0	0,1	330	33,0
2. Квартал по вул. Островського	5,5	0,1	55	5,5
3. Квартал навколо озера району вулиць Фрунзе – вул. Чапаєва	20,0	0,1	200	2,0
4. Квартал біля озера району вулиці Петровського	2,0	0,1	20	2,0
5. Квартал вздовж річки Гусинки	9,5	0,1	95	9,5
6. Квартал по вул. Миргородській	3,0	0,1	30	3,0
УСЬОГО	73,0	0,1	730	73,0

Крім того, генеральним планом передбачається, що частина існуючої садибної забудови (враховуючи сучасний показник середнього розміру садибного будинку у 66 м² загальної площі) буде надбудовуватися. Збільшення площі садибного житлового фонду за рахунок надбудови можна очікувати порядку біля 10% від існуючого, тобто біля 55 тис. м² загальної площі.

Таким чином, на кінець розрахункового періоду передбачається, що садибний житловий фонд міста складе **723,8** тис. м² загальної площі, а середня житлова забезпеченість у садибній забудові складе 27,3 м²/людину.

Запроектовані обсяги нового житлового будівництва (250,9 тис. м² загальної площі, враховуючи незавершене будівництво) на розрахунковий строк, в середньому на рік складуть 12 – 13 тис. м² загальної площі (або біля 100 квартир багатоквартирного житла та біля 40 садиб), що відповідає темпам за ретроспективний період (170 квартир (в роки активного будівництва) та 55 садиб у середньому в рік).

Житлова забезпеченість в цілому по місту на початок 2026 року складе **26,5 м²/людину**. Даний показник відповідає прогнозованому показнику, наведеному у Постанові Кабінету Міністрів України від 27.08.2000 року №1347.

Житловий фонд міста на початок 2026 року складе біля **1323,7 тис. м²** загальної площі. Співвідношення багатоквартирного і садибного фонду буде відповідати сучасному, де садибний житловий фонд буде переважати багатоквартирний житловий фонд.

Динаміка житлового фонду по місту Охтирці

Показники		Садибний житловий фонд	Багатоквартирний житловий фонд	Разом
Існуючий стан				
загальна площа	тис. м ²	591,6	432,0	1023,6
	%	57,8	42,2	100,0
населення, тис. осіб		26,5	23,3	49,8
житлова забезпеченість, м ² /людину		22,3	18,5	20,6
Вибуття житлового фонду, тис. м ² загальної площі		5,8	-	5,8
Надбудова (прибудова)		55,0	-	55,0
Незавершене будівництво		10,0	6,8	16,8
Нове будівництво				
загальна площа	тис. м ²	73,0	161,1	234,1
	%	31,2	68,8	100,0
Проектний житловий фонд на розрахунковий період				
загальна площа	тис. м ²	723,8	599,9	1323,7
	%	54,7	45,3	100,0
населення, тис. осіб		26,5	23,5	50,0
житлова забезпеченість, м ² /людину		27,3	25,5	26,5

VII. АРХІТЕКТУРНО-ПЛАНУВАЛЬНА ОРГАНІЗАЦІЯ ТЕРИТОРІЇ

1. ПОЛОЖЕННЯ МІСТА В СИСТЕМІ ПРИЛЕГЛИХ НАСЕЛЕНИХ ПУНКТІВ

Охтирський адміністративний район розташований на південному сході Сумської області, його площа складає 1,3 тис. км². На півночі район межує з Лебединським, Тростянецьким та Великописарівським районами Сумської області, на південному заході та півдні з Гадяцьким, Зінківським та Котельвським районами Полтавської області, на південному сході з Краснотутським районом Харківської області.

Чисельність населення району за даними перепису 2001 року склала 30,8 тис. осіб, із них 2,7 тис. міських жителів (сміт Чупахівка).

Найбільшими підприємствами району є Чупахівський цукровий комбінат, Височанський завод продуктів товарів та Качанівський газопереробний завод. Спеціалізація сільського господарства – рослинництво зерново-буряківничого та тваринництво м'ясо-молочного напрямків. Основні культури: озима пшениця, ячмінь, кукурудза, цукрові буряки. Основні галузі тваринництва – скотарство, вівчарство, допоміжні – свинарство, птахівництво. Орні землі займають біля 67,3 тис. га.

Через територію Охтирського району проходять автомобільні дороги в напрямках Суми – Полтава – Олександрія, Лохвиця - Гадяч – Охтирка – КПП "Дмитрівка", Харків - Охтирка. Від магістральної залізничної лінії Харків - Суми до м. Охтирка підходить тупикова одноколейна гілка.

Рослинність представлена лісовою, степовою та лучною формаціями. В долинах річок поширені соснові, на надзаплавних терасах – сосново-дубові, на вододілах – липово-дубово-соснові ліси. Площа лісів 25,5 тис. га, основні породи: дуб (55% площі лісів) та сосна (25%).

У межах району знаходяться об'єкти природно-заповідного фонду

загальнодержавного значення:

- гідрологічний заказник "Климентівський" - 1007,5 га;
- гідрологічний заказник "Бакирівський" – 832,3 га (в межах Охтирського району);
- гідрологічний заказник "Хухрянський" – 3939,0 га;
- заповідне урочище "Литовський бір" – 914,2 га.

місцевого значення:

- гідрологічна пам'ятка природи "Джерело" - 0,02 га;
- ботанічна пам'ятка природи "Дубові насадження" – 0,65 га;
- ботанічна пам'ятка природи "Березів яр" – 12,8 га;
- ботанічна пам'ятка природи "Доброславівські дерева" – 0.03 га.

Перспективні території для організації природно-заповідного фонду:

У межах району відповідно «Загальнодержавній програмі формування національної екомережі України» (№1989—III від 21.09.2000 року) намічено створення національного природного парку («Тростянецько-Ворсклянського») на площі біля 40,0 тис. га.

Заказники організовуються без вилучення їх площі у землекористувачів. Режим використання регламентується Законом України «Про природно-заповідний фонд» (ст. 26) та «Положенням про заказник». На території заказників можуть бути установлені обмеження наступних видів господарської діяльності:

- а) розорювання земель, окремих видів лісокористування, сінокосіння, випасу худоби, збору ягід, плодів і квітів;
- б) надання ділянок під забудову;
- в) меліоративних робіт, осушення боліт;
- г) використання ядохімікатів;
- д) туризму і інших форм організованого відпочинку населення;
- е) рух механізованого транспорту за межами доріг і водних шляхів загального користування;
- ж) полювання і рибальства;
- з) використання вод для зрошення і обводнення;
- і) вишукувальних робіт і розробки корисних копалин.

Місто Охтирка займає територію 3058,0 га і межує з Староіванівською, Пологівською, Височанською, Кардашівською та Череченською сільськими радами. До складу міськради Охтирки входять чотири сільських населених пунктів, а саме – с. Велике Озеро, с. Залужани, с. Козятин та с. Пристань.

Проектними пропозиціями щодо функціонального використання зони, прилеглої до міста Охтирка, намічені такі напрямки:

- використання зони трудових та культурно-побутових зв'язків в межах 15-20 хвилинної доступності;
- раціональне використання сільськогосподарських територій приміської зони, пов'язане з перспективами розвитку усіх розташованих в її межах населених місць і задоволенням потреб у сільськогосподарській продукції;
- використання потужного рекреаційного потенціалу (басейн р. Ворскли) для організації позаміських зон короткочасного та тривалого масового відпочинку населення міста та приміської зони.

2. СУЧАСНИЙ СТАН ПЛАНУВАННЯ ТА ЗАБУДОВИ МІСТА

Охтирка – місто обласного підпорядкування, розташоване в південно-східній частині області, у нижній течії річки Охтирки недалеко від місця впадіння її в річку Ворсклу.

Сформоване у середині XVII ст. як військове поселення, місто у своїй центральній частині має чітко визначену радіально-кільцеву структуру та вільну планувальну структуру прилеглих територій.

На даний час сельбищна зона міста поділяється залізничною колією та магістральною вулицею міського значення (вул. Менжинського – вул. Червоноармійська – вул. Київська) на три житлових утворення – північний, центральний та південний житлові райони.

Центральна частина включає в себе зону історичного планування та забудови, де сконцентровані ділянки цінного історичного середовища, пам'ятки історії, культури та архітектури а також зону загальноміського центру, де склалось специфічне поліфункціональне середовище, інтегрує головні міські функції.

В наслідок несвоєчасного рішення питань щодо магістральної вуличної мережі по місту в цілому, в існуючій час в центральній частині міста виникли значні труднощі, які пов'язані з організацією руху транспорту.

Пропускна спроможність вуличної мережі не відповідає інтенсивності транспортних потоків та, крім цього, не витримує навантаження з боку транзитних потоків, що йдуть центром міста.

Забудова району вулиць Леніна, Батюка, Київської, Менжинського та інших представлена як багатоповерховими і малоповерховими, так і садибними будинками з присадибними ділянками.

У північній частині центрального району розміщені учбові заклади – гімназія, профліцей та аграрний коледж.

На головні композиційній вісі центру міста - пл. Леніна – вул. Жовтнева розташовані міський парк та спортивний центр, у складі якого – стадіон, комплекс спортивних споруд з басейном, дитяча спортивна школа.

Промислові, комунальні підприємства розміщені дисперсно майже по всій території центральної частини міста.

Північна частина представлена сельбищними територіями садибної забудови з присадибними ділянками різного розміру – від 0,4 га до 0,10 га, а також західною та північно-східною виробничими та комунально-складськими зонами.

У південній частині міста збереглась переважно одноповерхова садибна забудова. Територія району включає в себе урочище Криничне та біля 33,0 га території держлісфонду.

З наведеного вище видно, що існуюча планувальна структура міста має наступні основні недоліки:

- існуюча територія міста не має чіткого функціонального зонування;
- магістральна вулична мережа міста не відповідає вимогам нормального функціонування, як в центральній частині, так і в інших районах;

- житлова забудова в повній мірі не забезпечена інфраструктурою для свого функціонування: дороги, підприємства обслуговування, інженерні мережі тощо;
- існуюча рекреаційна зона міста не відповідає сучасним потребам та нормативам і має бути значно розширена та розвинена;
- екологічний стан міста є, зокрема, залежний від місцезнаходження та функціонування окремих промислових підприємств, що підлягають виносу в райони існуючої промислової забудови.

Таким чином, сучасна планувальна структура міста не відповідає існуючим містобудівним нормам та правилам і потребує прийняття рішень для її нормального функціонування.

3. ОСНОВНІ ПРИНЦИПИ АРХІТЕКТУРНО-ПЛАНУВАЛЬНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ ТЕРИТОРІЇ

У планувальній структурі міста важливо зберігати та ефективно використовувати природні, етнічні особливості, масштаб внутрішніх просторів, сприятливі екологічні умови та взаємодію з навколишнім середовищем.

Планувальна специфіка міста Охтирки, яке відноситься до категорії малих міст полягає в якісній своєрідності архітектурно-планувальної структури, обумовленій: невеликим розміром, народногосподарською спеціалізацією, положенням в міжобласній системі розселення.

Розташування Охтирки на перехресті доріг Харків-Полтава-Суми-Белгород визначило подальшу долю у містобудівному розвитку, тут склалася радіально-кільцева структура міста.

За специфікою народногосподарського профілю місто визначається як поліфункціональне. Це центр добувної та обробної промисловості, історичне поселення - центр туризму, місто з великим рекреаційним потенціалом.

Заходи, які намічені генеральним план в першу чергу спрямовані на раціональне використання земель в існуючих межах міста. В місті існують об'єктивні передумови для організації наступних функціональних зон: загальноміського центру; сельбищної; промислово-складської; зони зелених насаджень та відпочинку (ландшафтно-рекреаційна).

В основу територіального впорядкування міста покладена ідея формування планувального каркасу на основі реорганізації міської вулично-дорожньої мережі у відповідності з сучасними вимогами і перспективними прогнозами розвитку міста. Першочергово вирішується питання виносу транзитного руху транспорту за рахунок будівництва обходу м. Охтирки з північного-сходу на південний схід (див. розділ Транспорт).

Архітектурно-просторова організація *сельбищної території* підпорядковується принципу концентрації і розвитку житлової забудови вздовж головних пішохідно-транспортних напрямків, які стають головними композиційними вісями. Продовжуючи закладену діючим генеральним планом тенденцію формування багатоквартирної забудови в центральній частині міста нове багатоквартирне будівництво намічено на вул. Леніна, Полтавській – Київській, Фрунзе. В цих районах вже склалася розвинена мережа закладів обслуговування та система інженерного облаштування.

Крім цього, багатоквартирна забудова розміщується на ділянках, наближених до центру вздовж акваторії р. Охтирка. Передбачається що це переважно групи малоповерхової високощільної або, навіть, блокованої забудови з невеличкими присадибними ділянками.

Таке розміщення передбачає створення на прибережних територіях місцевих зон відпочинку, з закладенням облаштованих набережних і чітких меж прибережної захисної смуги.

При цьому обрана поверховість найбільш повно відповідає вимогам масштабності і комфортності середовища малого міста.

Нове садибне будівництво запропоновано вести в межах міста на вільних територіях, а також за рахунок реконструкції та ущільнення вже існуючої забудови. Це ділянки які переважно розташовані вздовж водойм – р. Гусинки (квартал по вул. Миргородській), озера в районі вул. Фрунзе – вул. Чапаєва, озера в районі вул. Петровського.

Передбачені генпланом гідротехнічні заходи (див. розділ Інженерна підготовка та захист території) дають змогу залучити для використання нині підтоплені, заболочені землі. Ділянки, де проведене облаштування та благоустрій використовуються як для розміщення житлово-громадської забудови, так і для організації необхідних площ зелених насаджень загального користування.

Зона загальноміського центру генеральним планом розглядається як поліфункціональна структура і включає в себе зону історичного ядра міста - його історико-архітектурну заповідну територію, зону адміністративних установ, торговельно-комерційну зону, зону підприємств та закладів культурно-побутового обслуговування, рекреаційну зону.

Громадський центр міста сформувався по вул. Жовтнева, де зараз знаходяться основні районні та міські адміністративні будівлі, банківські установи, універмаг, магазини, будинок культури, кінотеатр.

Розвиток громадського центру передбачається шляхом удосконалення функціонально-планувальної організації його територій, диференціації транспортного та пішохідного руху, створення зон переважачого пішохідного руху з зосередженням на них об'єктів побутового, торговельно-комерційного та розважального призначення. З цією метою запропоновано вивільнення головної вулиці центру (на ділянці пл. Леніна до пер. Харківського) від транзитного руху автотранспорту та перетворення їх в зони зосередження ділової, комерційної та культурної діяльності населення.

Планувальна структура загальноміського центру розвиватиметься як система, до складу якої включені:

- квартали громадської та житлової забудови, що історично склалася в районі вулиці Жовтнева;
- лінійно-вузлова система нового центру, який прогнозується сформувати на ділянці, витягнутій уздовж вулиці Київської. Збудова даного центру передбачає створення інтегрованих громадсько-житлових комплексів;
- центри обслуговування, які формуються в районах нової житлової забудови (квартал „Левада”, вул. Петровського, квартал р. Гусинки).

Проектним рішенням передбачені основні заходи щодо організації та функціонування загальноміського центру.

Еколого-містобудівні заходи:

- реконструкція історичного ядра зі збереженням основ структури і характеру забудови, що склалася;
- диференціація руху транспорту та пішоходів, з виділенням зон вільних від автотранспорту.
- озеленення і санація внутрішньо квартальних територій.

Функціональний розподіл території (зонування): історико-архітектурна заповідна територія; зона адміністративно-громадських об'єктів; зона культурно-освітніх установ; торговельна зона; зона житлової забудови; зона зелених насаджень.

Промислово-складська зона міста сформована з промислово-виробничих та комунально-складських підприємств, що зосереджені в західному, східному та промвузлах, а також дисперсно розташованих по усій території міста окремих об'єктів.

У зв'язку з доволі значними територіальними розмірами цієї зони у місті в цілому, а також у зв'язку зі значним спадом виробництва на більшості промислових підприємств міста, подальший розвиток промислово-складських територій не передбачається.

Разом із тим, проектним рішенням встановлені санітарно-захисні зони від промислово-виробничих і комунально-складських об'єктів, уточнені межі таких планувально-територіальних утворень, намічені основні еколого-містобудівні заходи щодо оздоровлення навколишнього середовища.

Розвиток *ландшафтно-рекреаційної зони* передбачається за рахунок:

- реконструкції існуючої внутрішньоміської системи зелених насаджень (міських і районних парків, бульварів та скверів);
- озеленення територій, що були зарезервовані під час будівництва нових житлових районів під зелене будівництво;
- трансформації зелених насаджень спецпризначення і прибережних захисних смуг річки Охтирка.

4. ІСНУЮЧЕ ТА ПРОЕКТНЕ ВИКОРИСТАННЯ ТЕРИТОРІЇ

Територія міста Охтирки в сучасних межах складає 3058,00 га, із яких 47% (1437,53 га) – забудовані землі; інша територія зайнята акваторіями (116,0 га), заболоченими територіями (346,0 га), землями сільськогосподарського призначення (1134,4 га).

За структурою функціонального використання забудовані міські землі поділяються на категорії:

- землі під житловою (багатоквартирною та садибною) забудовою;
- промислово-комунальні землі, що використовуються під промисловість, транспорт та зв'язок, технічну інфраструктуру, склади, бази та інші.
- землі спецпризначення;
- землі громадської забудови, що використовуються під заклади культури, науки, освіти, фізкультури, спорту, торгівлі, побуту;
- землі відпочинку, що використовуються для відпочинку – зелені насадження загального призначення;
- інші відкриті землі – вулиці, проїзди, площі, кладовища та інші.

В кількісному співвідношенні, з урахуванням форми 6-зем управління земельних міста Охтирки та проектних рішень генерального плану, розподіл земель міста можна представити у наступному вигляді:

Вид використання земель	Існуюче використання		Проектне використання	
	га	%	га	%
1. Сільськогосподарські землі	565,67	18,5	376,87	12,3
2. Ліси та лісовкриті площі	54,00	1,8	54,0	1,8
3. Землі під садибною забудовою (з присадибними ділянками)	820,80	26,8	893,8	29,2
4. Землі під багатоквартирною забудовою (з територіями ЖЕО)	197,19	6,5	240,89	7,9
5. Території промисловості, транспорту і зв'язку, технічної інфраструктури	242,24	7,9	247,54	8,1
6. Землі під громадською забудовою, включаючи землі комерційного та змішаного використання	368,99	12,1	377,19	12,3
7. Землі спецпризначення	29,40	0,9	17,2	0,6
8. Території відпочинку та інші відкриті землі, в тому числі:	347,70	11,4	517,81	16,9
– зелені насадження загального користування	25,30	0,8	112,1	3,7
– вулиці, дороги	300,09	9,8	367,9	12,0
– кладовища	22,0	0,8	37,50	1,2
– інші землі	0,31		0,31	
9. Заболочені території	316,0	10,3	187,5	6,1
10. Водні поверхні	116,0	3,8	145,2	4,8
Усього у межах міста	3058,0	100,0	3058,0	100,0

У результаті аналізу сучасного і проектного розподілу території міста за їх функціональним використанням можна констатувати наступне:

- здійснення всіх видів нового будівництва у м. Охтирці на проектний період планується за рахунок максимально ефективного використання внутрішніх територіальних резервів;
- прогнозний приріст зайнятих у виробничій сфері на 20%, розвиток підприємств добувної та обробної промисловості обумовлює те, що площа територій промисловості, транспорту і зв'язку, технічної інфраструктури залишається майже незмінною. Впорядкування мережі під'їзних колій,

об'єднання дрібних складських та комунальних об'єктів у спеціалізовані створює передумови для раціонального використання земель промислових зон;

- збільшення питомої ваги земель житлової та громадської забудови відбувається за рахунок використання вільних територій, які характеризуються високим рівнем ґрунтових вод, заболоченістю, а також за рахунок реконструкції районів з екстенсивною забудовою;
- площа зелених насаджень загального користування збільшена за рахунок використання прибережних територій в результаті благоустрою підсипаної території після розчищення русел водойм.

Згідно «Проекту по зміні та встановленню меж м. Охтирка в адміністративних межах Охтирської міської ради Сумської області» (Охтирський міський центр державного кадастру, Охтирка, 2002 рік), попередню площу міста у 2962 га було збільшено на 224 га (7,526 га земель відійшло від місто і 231,526 га було включено в межі).

Базова вартість 1 м² землі міста (на початок 1999 року), згідно грошової оцінки земель, складала 14,81 грн. („Грошова оцінка м. Охтирки”. Українська академія аграрних наук. Інститут землеустрою. Сумський філіал. Суми. 1999 р.).

5. ЗЕЛЕНІ НАСАДЖЕННЯ ТА СПОРТИВНІ СПОРУДИ

Система озеленених територій міста складається з зелених насаджень загального користування, насаджень обмеженого користування та озеленених територій спеціального призначення.

Озеленені території загального користування в місті представлені парком біля ЦКіД „Княжа” (2,28 га), парком біля заводу „Нафтопромаш” (2,92 га), скверами біля пам'ятника В.І. Леніна (0,49 га), пам'ятника Афганцям (0,18 га), скверу біля магазину по вул. Пушкіна (0,16 га) та коло школи №7 по вул. Леніна-Танкістів Кантемірівців (0,15 га), а також зеленими масивами, які тільки умовно можна вважати парками – це зелений масив біля озера Зеленого, на пл. Червоного Козацтва, великий масив між вул. Революції та Далекосхідної. Враховуючи озеленені території майданів ім. Леніна (1,2 га), Соборного (1,0 га), Спортивного (0,9 га) загальна площа складає – 9,3 га.

До озеленених територій обмеженого користування відносяться озеленення ділянок дитячих дошкільних установ, шкіл, установ охорони здоров'я, громадських установ.

До зелених насаджень спеціального призначення відносяться насадження в смугах відводу залізниці та автодоріг, насадження санітарно-захисних зон від промислових підприємств та комунально-складських об'єктів, прибережної захисної зони вздовж рік, насадження кладовищ.

Згідно ДБН 360-92** (п.5.4 табл. 5.1) потреба в зелених насадженнях загального користування для територій лісостепу становить 9 м²/чол. Згідно з приміткою 1 в містах, де розміщуються промислові підприємства I та II класів шкідливості, приведені норми загальноміських озеленених територій потрібно збільшити на 15-20%.

Таким чином норматив для зелених насаджень загальноміського призначення буде дорівнювати 10,8 м² на людину.

При населенні 50,0 тисяч мешканців, що прогнозується на 2026 р., необхідно 54,0 га територій зелених насаджень загальноміського призначення.

Покриття дефіциту зелених насаджень загального користування та доведення показників до нормативних, в генеральному плані вирішується шляхом створення нових парків на територіях прилеглих до річок та водоймищ переважно в місцях формування нових кварталів житлової забудови.

Окрім зазначених нових парків передбачається створення озелених бульварів та невеликих скверів у пішохідній зоні загальноміського центру (вул. Жовтневій).

Існуючі та проектні зелені насадження наведені в таблиці нижче.

Назва	Площа існуючих зелених насаджень (га)	Площа проектних зелених насаджень (га)
1. Парк „Нафтопромаш”	2,92	-
2. Парк ЦКіД „Кнежа”	2,28	-
3. Сквер біля пам'ятника В.І. Леніна	0,49	
4. Сквер біля пам'ятника Афганцям та	0,18	
5. Скверу біля магазину по вул. Пушкіна	0,16	
6. Сквер коло школи №7 по вул. Леніна-Танкістів Кантемірівців	0,15	
7. Озеленення майдану ім. Леніна	1,2	
8. Озеленення Соборного	1,0	
9. Озеленення Спортивного майдану	0,9	
10. Зелена зона „Левада”	-	25,0
11. Зелена зона „Гусинка”	-	20,3
12. Набережні на прибережних територіях озера району вул. Фрунзе – вул. Чапаєва	-	13,9
13. Набережні на прибережних територіях озера району вул. Петровського	-	2,4
14. Система скверів на берегах річки Охтирки	-	25,2
ВСЬОГО	9,3	86,8

Рішеннями генерального плану розвиток системи зелених насаджень обмеженого користування планується головним чином у зв'язку з організацією території біля відновлюваної церкви в центральній частині міста, реконструкцією озелених ділянок біля громадських будинків, навчальних закладів, культурно-освітніх установ. Поряд з зеленими насадженнями загального користування намічено необхідний обсяг зелених насаджень спеціального призначення:

- озеленення санітарно-захисних зон промпідприємств;
- озеленення навколо озер та ставків;
- озеленення водоохоронних зон річок Охтирка та Гусинка;
- озеленення вздовж трас автомобільного та залізничного транспорту.

Питання розширення мережі зелених насаджень нерозривно пов'язане з питанням розвитку зони відпочинку та розміщення фізкультурно-оздоровчих та спортивних споруд.

У місті на сьогоднішній день функціонують: стадіон, 14 спортивних майданчиків, 8 спортзалів, 7 тирів, спортивний комплекс з басейном та 8 пристосованих приміщень для занять фізичною культурою.

Відповідно до ДБН 360-92** територія фізкультурно-спортивних споруд має бути розрахована згідно з нормативу 0,7 га на 1000 мешканців. Потреба в територіях під спортивні споруди (включаючи жителів району) складає 38 га.

У зв'язку з цим генеральним планом передбачається реконструкція існуючих, і спорудження нових спортивних об'єктів, включаючи спортивні спеціалізовані центри, приміщення для фізкультурно-оздоровчих занять у житлових кварталах, криті та відкриті басейни, спортивні майданчики.

Вказані об'єкти пропонується розмістити у складі громадських центрів нових житлових районів по вул. Енгельса, на березі р. Гусинки.

6. КЛАДОВИЩА

Згідно з даними управління комунального господарства в межах міста знаходиться 4 ділянки для захоронення:

Назва та адреса	Площа, га	Стан (частка наповненості)
Миколаївський цвинтар, вул. Менжинського	6,1	80%
Юр'ївське кладовище, вул. Транспортна	2,4	70%
Успенське кладовище, вул. К. Маркса	7,9	80%
Центральне кладовище, вул. Куйбишева	5,6	95%

Територіальні резерви кладовищ є вичерпаними на 70 – 95%, тобто їх залишилося біля 3,0 га.

На розрахунковий строк при нормативі – 0,24 га на 1000 мешканців („ДБН 360-92***”, табл. 6.1.), із розрахунку перспективної чисельності населення на 2026 рік – 50,0 тис осіб, потреба міста в територіях традиційного поховання складе 12,0 га.

Генеральним планом пропонується передбачити покриття дефіциту в територіях для нових поховань як за рахунок нових ділянок, так і шляхом розширення Центрального та Юр'ївського кладовищ, а саме:

Назва кладовища	Адреса, місце розташування	Площа нових ділянок, га
Центральне, вул. Куйбишева	Розширення у бік межі міста	2,4
Юр'ївське, вул. Транспортна	Розширення у бік межі міста	2,9
Нова ділянка, пров. Горького	У північно-східній виробничій зоні, біля Успенського кладовища	10,2
Всього:		15,5

З урахуванням решти резервних територій на існуючих кладовищах (3,0 га), цих територій достатньо для поховання.

7. ПРОТИПОЖЕЖНІ ЗАХОДИ

На даний час у Охтирці є пожежне депо на 5 пожежних автомобілів, яке розташоване по вул. Чкалова, 4 (у центрі міста). Згідно з "ДБН 360-92***" (таблиця 6.1*) для міста з чисельністю населення від 21 до 50 тисяч мешканців слід передбачати 1 пожежний автомобіль на 5 тисяч мешканців. Тому існуюча кількість машин є вдвічі меншою нормативних вимог (10 автомобілів) для міста з проектною кількістю населення у 50,0 тисяч жителів.

В зв'язку з тим, що місцезнаходження існуючої ділянки пожежного депо не відповідає нормам щодо радіусів обслуговування (не більше 3 км) по дорогах загального користування, а також беручи до уваги територіальну розчленованість міста, необхідність ліквідації можливих пожеж та наслідків аварій на промислових підприємствах та комунально-складських об'єктах, проектним рішенням передбачено розміщення додаткових пожежних депо на територіях двох інших планувальних районів - Південного та Східного.

Ділянку під пожежне депо для Південного району міста пропонується розмістити в районі вул. Революції поблизу озера Ігнатенкове, з урахуванням можливого забору води на потреби пожежегасіння. Ділянку для розміщення пожежного депо у Східному планувальному районі рекомендується розмістити по вул. Фрунзе на в'їзді з міста поблизу водозабору „Гусинка”.

Запропоновані два нових пожежних депо мають достатні радіуси для обслуговування населення вказаних районів і можуть, окрім того, забезпечити потребу не тільки мешканців міста й промислових об'єктів цих районів, але й вирішити питання пожежегасіння сусідніх сіл.

У зв'язку з цим, розрахунок кількості пожежних машин для Південного та Східного районів, а також врахування інших (додаткових) спецавтомобілів для ліквідації наслідків аварій та пожеж на промислових підприємствах повинні бути визначені місцевими органами пожежної охорони - за окремим завданням на проектування.

З метою створення оптимальних умов для гасіння пожеж у місті в цілому передбачається закріплення водопровідних мереж, влаштування на них пожежних гідрантів на відстані не більше 150 м один від одного, а також забезпечення необхідного протипожежного запасу води, яка повинна зберігатися на територіях водопровідних споруд.

На територіях зелених насаджень загального та обмеженого користування, а також на територіях зон відпочинку впорядковуються та розширюються існуючі водойми, що одночасно можуть використовуватися як природні резервуари для забору води. У районах садибної забудови передбачається встановлення водопровідних колонок.

Береги ставків на річках Охтирка та Гусинка, а також озер Ігнатенкові, каскаду озер у північно-західній частині міста пропонується облаштувати пірсами на відстанях між ними не більше 500 метрів, що забезпечить зручний забір води не менше, ніж трьома пожежними автомобілями одночасно. Водойми та пірси мають бути обладнані зручними транспортними під'їздами.

8. ОХОРОНА КУЛЬТУРНОЇ СПАДЩИНИ ТА ХАРАКТЕРИСТИКА ІСТОРИЧНОЇ ЗАБУДОВИ МІСТА

Охтирка належить до історичних міст України, з багатою історією і різноманітною культурною спадщиною.

При першочерговому заселенні території в 1653-56 роках спочатку були освоєні найбільш високі місця на лівому і правому берегах Охтирки, де і виникли Фортеця і Пригородок. Рельєф та гідрографія обумовили подальший розвиток сельбищної території – на північ уздовж вододілу між озерами Білим та Чекаловим до р. Гусинець. У XX ст. розвиток міста пішов аналогічним чином на південь, де під забудову освоювались території між озерами та болотами.

На лівому березі Ворскли, де розташована Охтирка, археологічними розкопками слідів стародавніх поселень не виявлено.

Охтирське городище на правому березі – місце первинного розташування поселення. «Охтирськ» заснований у 1641 році, складався з двох частин – на горі був власне острог – головне укріплення, з півдня до нього примикав невеликий за площею посад, розташований на надпзаплавній терасі. У 1650 році мешканці та військо залишили та частково зруйнували острог та посад. У 1654 р. на цьому місці збудували Охтирський Троїцький монастир, який проіснував до 1920 року.

Подальший розвиток міста відбувався на території де зараз знаходиться Охтирка. Як і більшість міст Слобідської України, які виникли у середині XVII ст., центр Охтирки у межах фортеці мав регулярне планування. Основою її був хрест вулиць: одна йшла в широтному напрямі від Гунських до Колонтаєвських воріт, друга – в меридіональному, вона також поєднувала два в'їзди і дві площі різного функціонального значення: південну адміністративну і північну торгову.

Найяскравішою особливістю об'ємно-просторової композиції Охтирки на той час було розташування всіх архітектурних доміант вздовж південно-північної вісі міста, яка співпадала з лініями водотоків. У 1690 р. з'явилася ще одна доміанта – у центрі західного посаду на правобережжі. Дерев'яна Юр'ївська церква поклала початок формуванню поперечної композиційної вісі. Всі доміанти займали острівне положення посеред міських площ та були відкриті для кругового огляду. Багато з них потрапляли в створ головних вулиць, що посилювало їх композиційний вплив.

Значний розквіт міста у XVIII ст. супроводжувався змінами в архітектурно-планувальній структурі. У 1786 р. вперше з'явився генеральний план міста. В основу планування була покладена радіально-кільцева система вулиць з утворенням секторних кварталів.

Історичне ядро міста стало невід'ємною складовою сучасної планувальної структури міста. Головні композиційні вісі – вул. Фрунзе – вул. Жовтнева – вул. Пушкіна та вул. Київська – вул. Червоноармійська – вул. Менжинського фіксують зону розміщення загальноміського центру.

Містобудівна історико-культурна спадщина, а також сформоване цінне середовище, яке має історичні, етнічні, національні, естетичні особливості, традиції у плануванні та забудові, ландшафтній організації території надають місту неповторної специфіки.

Зважаючи на те, що в межі історичної частини міста формуються найважливіші елементи функціонально-планувальної структури, з метою забезпечення їх нормального функціонування, життєдіяльності та зорового сприйняття доцільне включення історичної забудови і середовища у систему загальноміського центру та зон з організацією пішохідних зв'язків, туристичних трас, розвитком в них функцій, які одночасно забезпечують збереження, раціональне використання історико-культурної спадщини, сприятливі умови для ознайомлення з нею, а також включення її у загальну просторову композицію міста.

В Охтирці збереглися пам'ятки історії та культури державного та місцевого значення, містобудівного та монументального мистецтва.

У 1988 році Державним науково-дослідним інститут теорії та історії архітектури та містобудування м. Києва було розроблено «Історико-архітектурний опорний план та проектні пропозиції по виявленню охоронних зон пам'яток історії та культури м. Охтирка». На основі історичного аналізу містобудівного розвитку та дослідження культурно-історичного потенціалу міста були визначені пам'ятки архітектури, що мають яскраву архітектурну цінність та пам'ятки архітектури, що мають цінність, як такі, що формують ансамблі площ та вулиць.

До пам'яток архітектури *державного значення* відносяться:

1. Покровський собор 1753-1762 р. (вул. Пушкіна, 1)
2. Віденська церква - дзвіниця 1783 р. (вул. Пушкіна, 1)
3. Христо-Рідзвяна церква 1825 р. (вул. Пушкіна, 1)
4. Церква Михайла архангела 1884 р. (вул. Фрунзе)

До пам'яток *місцевого значення* відносяться:

1. Народний дім 1901 р. (вул. Жовтнева, 9)
2. Спасо-Преображенська церква 1907 р. (вул. Жовтнева, 25)
3. Електростанція 1909 р. (вул. Жовтнева, 3)
4. Георгіївська церква 1914 р. (вул. Київська)
5. Будинок священика Миколаївської церкви поч. XX ст.
6. Торговельні ряди поч. XX ст. (вул. Жовтнева, 14)
7. Чоловіча гімназія 1871 р. (вул. Фрунзе, 4)

Будівлі, які запропоновані до включення в перелік пам'яток архітектури місцевого значення:

Назва (сучасне використання)	Адреса	Час будівництва
1. Ансамбль Миренецької церкви (церква, дзвіниця, брама)	вул. Менжинського, 88	1820
2. Будинок священика	пров. Ілліча, 10	поч. XX ст.
3. Краєзнавчий музей	вул. Жовтнева, 10	поч. XX ст.
4. Офіцерські збори (будинок офіцерів)	пров. Поштовий, 6	кінець XIX ст.
5. Садиба Курила	пров. Харківський, 8	кінець XIX ст.

6. Будинок купця Курила (воєнторг)	пров. Харківський, 6	кінець XIX ст.
7. Богоугодний заклад (районна лікарня)	пров. Лікарняний, 2	XIX – поч. XX ст.
8. Повітове училище (гімназія ім. Антоненко-Давидовича)	пл. Леніна, 1	1804
9. Жіноча гімназія (середня школа)	вул. Леніна, 2	1875
10. Садиба	пл. Жовтнева, 4	поч. XX ст.

Будівлі, які мають історико-архітектурну цінність і підлягають збереженню при реконструкції міста:

Назва (сучасне використання)	Адреса	Час будівництва
1. Приходська школа (ЗОШ №4)	вул. Пушкіна, 6	к. XIX – п. XX ст.
2. Садиба (ЗОШ №1)	вул. Пушкіна, 4	к. XIX ст.
3. Торговельна будівля (аптека)	вул. Жовтнева, 36	к. XIX ст.
4. Будинок школярів	вул. Гончаренко, 36	к. XIX ст.
5. Будівля друкарні Расторгуєвої	пров. Друкарський, 4	к. XIX ст.
6. Торговельні будинки	вул. Жовтнева, 16, 18	к. XIX ст.
7. Будинок	вул. Жовтнева, 4	1950-і
8. Орловський банк (корпус «Нафтопромашу»)	вул. Жовтнева, 8	к. XIX ст.
9. Пивзавод	вул. Батюка, 21	к. XIX ст.
10. Паровий млин Івакіна	вул. Шевченко, 3	1896
11. Земська школа (ЗОШ №8)	вул. Гоголя, 30	ст.. XX ст.
12. Михайлівська церковно-приходська школа (ЗОШ №11)	вул. Фрунзе, 216	к. XIX – п. XX ст.
13. Садиба (ветеринарна лабораторія)	ст.. Фрунзе, 42	к. XIX ст.
14. Садиба (прокуратура)	ст.. Фрунзе, 12	к. XIX ст.
15. Житловий будинок	пров. Ілліча, 5	п. XX ст.
16. Садиба	пров. Ілліча, 5-7	др. пол. XIX ст.
17. Житловий будинок (адміністративна будівля)	пров. Поштовий, 15	к. XIX ст.
18. Повітова в'язниця (корпус швейної фабрики)	вул. Жовтнева, 6	пер. пол. XIX ст.

На території міста розташовані також 21 пам'ятка археології, історії, мистецтва державного значення.

9. ЕКОЛОГО-МІСТОБУДІВНЕ ОБГРУНТУВАННЯ

(Охорона навколишнього середовища)

Розділ розроблений відповідно до вимог ДБН 360-92*, ДБН Б. 1-3-97, СН 173-96 з урахуванням рекомендаційних вимог ОВНС (п. 5, 6, 7). При цьому використані дані райСЕС (лист № 1517 від 19.11.04), екологічної інспекції (лист №1518 від 19.11.04), дані ДНВП “Геоінформ України”, інформація районних та міських відділів, натурні обстеження.

Графічно матеріал викладений на «Схемі планувальних обмежень». Санітарно-захисні зони підприємств і об’єктів I - III класу шкідливості побудовані з урахуванням вітрового режиму. Інші СЗЗ (IV - V кл. шкідливості) наведені нормативні.

У відповідності зі ст. 13 Закону України “Про екологічну експертизу” та постановою Кабінету Міністрів України №142 від 14.02.2001 року генеральні плани не відносяться до об’єктів, що становлять підвищену екологічну небезпеку. Екологічна експертиза проводиться у складі “Порядку проведення експертизи містобудівної документації” відповідно Постанови КМУ №1577 від 20.10.2000 року, а також листа Міністерства охорони навколишнього природного середовища України від 02.09.2004 року №9163/21-10.

Матеріали генерального плану вирішують основні принципові питання з планування територій і не можуть бути використані замість спеціальних проектів, схем та програм розвитку галузей економіки, охорони навколишнього середовища та здоров’я населення, пам’яток історії культури, інженерного захисту й підготовки території, розвитку систем транспорту, безпеки та організації дорожнього руху, інженерного обладнання тощо. При складанні зазначеної документації повинні враховуватись пропозиції відповідних розділів генерального плану (ДБН Б. 1-3-97, п. 1.5 “Склад, зміст, порядок розроблення, погодження та затвердження генеральних планів міських населених пунктів”).

Повітряний басейн

За метеорологічними умовами місто відноситься до територій з можливо підвищеним потенціалом забруднення атмосферного повітря та несприятливими умовами розсіювання промислових викидів (Районування України за потенціалом забруднення). Основними джерелами забруднення повітря у місті є промислові та комунальні підприємства, автотранспорт. Динаміка обсягів викидів шкідливих речовин від основних джерел забруднення наведена нижче (дані районного управління екології). Викиди забруднюючих речовин від основних стаціонарних джерел забруднення атмосферного повітря по м. Охтирка в динаміці, т/рік:

Джерела забруднення	Роки		
	2001	2002	2003
Охтирська філія ТОВ СП «Правекс-Брок»	169,8	135,8	149,8
ВАТ «Нафтопромаш»	45,2	46,8	51,5
Охтирський сиркомбінат	н/д	42,8	43,1
Підрозділ НГВУ «Охтирканафтогаз»	н/д	36,0	58,0
ВСЬОГО (стаціонарні джерела)	н/д (521,6)	6826,7 (631,1)	5897,1(431,3)

Згідно державної статистичної звітності загальний обсяг викидів від стаціонарних джерел забруднення у 2003 році по м. Охтирка склав 431,11 тон, що становить 1,6% від загального обсягу викидів по області. Викиди від пересувних джерел склали 5465,821 тон. В загальній кількості по району вони складають 92%. В цілому, на обліку в держуправлінні з питань дотримання норм і вимог природоохоронного законодавства знаходиться 46 підприємств м. Охтирка, діяльність яких пов'язана з викидами забруднюючих речовин в атмосферне повітря.

Основними забруднювачами атмосфери (форма державної звітності «2ТП-повітря») у місті є:

Назва підприємства	Викиди, т	Основні забруднюючі речовини
ОАО «Суминафтопродукт» (нафтобаза)	89,2	діоксид вуглецю, ЛОС, бензин малосірчаний
Охтирський ДЛГ	15,0	двооксид вуглецю
ВАТ «Охтирський пивоварний завод»	16,2	двооксид вуглецю, окиси азоту
Охтирський хлібокомбінат	7,2	
ВАТ «Охтирський сиркомбінат»	43,4	двооксид вуглецю, аміак
ВАТ «Нафтопромаш»	51,0	
Охтирське управління з експлуатації газового господарства	158,2	ЛОС, бутан
Охтирський цегельний завод	95,4	двооксид вуглецю, окиси азоту, сірчистий ангідрид

Епізодичні перевірки показують, що на підприємствах вкрай незадовільно ведуться роботи по проведенню вимірів ефективності роботи газоочисних установок. Так, на Охтирському держлісгоспі мають місце негерметичність повітропроводів та бункерів циклонів, порушення м'яких вставок. Первинна облікова документація роботи установок очистки газу ведеться нерегулярно.

Контроль нормативів ГДВ на джерелах викидів і в контрольних точках, крім НГБУ «Охтирканафтогаз», жодним підприємством не проводиться.

Вагомий внесок у забруднення атмосфери додає Охтирська філія ТОВ СП «Правекс-Брок» (ТЕЦ).

Суттєвим джерелом забруднення виступає автотранспорт. Найбільша інтенсивність руху відмічається по вулицях Київській, Менжинського, Батюка, Пушкіна, Залізничній, Снайпера та Фрунзе, де фіксувалось перевищення ГДК по окисам вуглецю та свинцю в 1,3 - 1,5 рази.

Проектне рішення враховує проблему забруднення повітря. Система організації дорожнього руху направлена на її вирішення. При цьому фактор забруднення не відноситься до планувальних обмежень, він знаходиться в постійно динамічному стані і залежить від багатьох складових. Вирішення проблеми можливе тільки шляхом покращення технології виробництва та планувальної організації території.

Планувальні обмеження

Система планувальних обмежень представлена СЗЗ від промислових підприємств і виробництв, сільськогосподарських об'єктів, об'єктів комунального призначення, природоохоронних об'єктів. Усі вони відносяться до I – V класу шкідливості, для яких нормативні СЗЗ становлять від 1000 до 50 м. СЗЗ деяких підприємств, сільськогосподарських та комунальних об'єктів не витримані й охоплюють житлову забудову. За даними райСЕС у межах СЗЗ орієнтовно проживає 300 осіб (ВАТ «Охтирський пивоварний завод»).

Головні планувальні обмеження представлені санітарно-захисними зонами від АБУ, м'ясокомбінату, сільськогосподарських підприємств, очисних споруд, кладовищ та скотомогильників. На схемі планувальних обмежень СЗЗ підприємств I - III класу шкідливості побудовані з урахуванням рози вітру. Територіально вони розташовані у центрі, так і по периметру міста, що ускладнює перспективу його розвитку.

Нормативні СЗЗ діючих основних виробництв та інших об'єктів

Об'єкти	Нормативна СЗЗ, (м)	Документ
<i>Промислові підприємства</i>		
ВАТ «Охтирський м'ясокомбінат»	500	ДСП 173-96 (додаток №4)
Цех гальвановиробництва ВАТ «НАФТОПРОММАШ»	300	
Цех ливарного виробництва ВАТ «НАФТОПРОММАШ»	300	
АБУ	100	
ВАТ «Охтирсільмаш»	100	
Охтирське управління бурових робіт	100	
Охтирський пивоварний завод	100	
ДП «Охтирський комбінат хлібопродуктів»	100	
Стоянка вантажних автомобілів	100	
ВАТ «Охтирський сир комбінат»	100	
СП «Охтирський цегельний завод»	100	
ПП з обробки деревини (лісопильне)	100	
ПП з виробництва тротуарної плитки	100	
Охтирська автотранспортна колона	100	
ВАТ «СМПК №1»	100	
Вантажне АТП	100	
Охтирське управління технологічного транспорту	100	
ВАТ «АВТОПАС»	100	
ЧП «ОХТИРБУД»	100	
Вантажний двір залізниці	100	
Виробнича територія «Охтирканафтогаз»	100	
Нафтобаза	100	
Нафтоналивна діляниця	100	
Паливний склад	100	
Рембудуправління НГВУ	100	
УГРОТЕХСЕРВІС	100	
Малі приватні підприємства	50	
Гаражі	50	
СТО, АЗС	50	

<i>Транспортні коридори</i>		
Автомагістраль Охтирка - Суми	100	ДСП 173-96 п. 5.25
Тупикова гілка залізниці Охтирка – Кириківка	100	ДБН 360-92**, п. 7.8.
Під'їзні та пристанційні колії	50	ДБН 360-92**, п. 7.8.
<i>Сільськогосподарські підприємства</i>		
ЗАТ «Сад» (СТФ)	350	ДСП 173-96 (додаток №5)
Фермерські господарства АТЗТ «Зоря» (знаходяться за межею міста)	250-300	
Сільгосп. колективне підприємство ім. Муратова (знаходяться за межею міста)	500	
<i>Об'єкти комунального призначення</i>		
Кладовище (діючі)	300	ДСП 173-96 (додаток №4)
Очисні споруди комунальні	400	
<i>Природоохоронні об'єкти</i>		
Прибережні захисні смуги річок Охтирка, Гусинка та озер, струмків та дренажних каналів (нормативна)	50/25/10	ВКУ (ст. № 88)

Охтирський міський полігон твердих побутових відходів розташований за межами міста (близько 3 км від межі міста). Проект розроблено у 2001 році, об'єкт має санітарний паспорт. Слід зазначити, що дане сміттєзвалище не має акту відведення землі та знаходиться в оренді ДП «Каскад-синтез». Площа полігону складає 12 га, з яких 20% вже заповнено. В цілому ж, проект розроблено з перспективою використання полігону близько 30 років. СЗЗ від кладовищ, яких у місті налічується 4 (усі діючі), каналізаційних очисних споруд комунальних та відомчих (поля фільтрації) невитримані.

До підприємств IV класу шкідливості відносяться будівельно-монтажні, ремонтно-будівельні, виробничо-транспортні підприємства. До V класу шкідливості підприємства обслуговування транспорту, харчової промисловості, промислово-складські бази.

Щодо формування СЗЗ виробництв I - III класу шкідливості необхідно зазначити, що в умовах сьогодення це надзвичайно складне питання. У відповідності з ДСН 173-96 (п. 5.14) проекти організації СЗЗ слід розробляти в комплексі з проектом будівництва (реконструкції) підприємства з першочерговою реалізацією заходів передбачених в СЗЗ, тобто проблема організації СЗЗ є складовою виробничо-технологічного процесу самих підприємств. Враховуючи те, що в умовах сформованого міста витримати вимоги по територіальних розривах СЗЗ неможливо, головне завдання підприємств, що їх створюють, полягає в упровадженні новітніх технологій з подальшим погодженням скорочення даних нормативів СЗЗ до мінімально-можливих розмірів. Головним механізмом реалізації даних вимог є законодавча база по охороні довкілля через механізм приписів, штрафів, компенсаційно-соціальних виплат та закриття виробництв державними контролюючими органами.

Планувальні обмеження природоохоронного значення представлені системою прибережних захисних смуг, які становлять для озер площею понад 3 га – 50 м, річок Охтирка та Гусинка, струмків та невеликих озер (< 3 га) – 25 м та 10 м для дренажних каналів.

Таким чином, система планувальних обмежень, що регламентує проектне рішення представлена СЗЗ I - V класу шкідливості, прибережними захисними смугами, системою зелених насаджень різного виду використання. Проектне рішення дані вимоги враховує.

Водний басейн

Поверхневі води представлені річками Охтирка, Гусинка та численними озерами. Їх санітарний стан не відповідає вимогам щодо рекреаційних об'єктів (ГОСТ 17.1.5.02-80 "Гигиенические требования к зонам рекреации водных объектов"). Основною причиною забруднення є поверхневий стік із житлової та промислової забудови. Злизова каналізація та споруди очищення дощових стічних вод у місті відсутні.

Невирішеним залишається питання по безпечному зберіганню гальвановідходів, які заскладовані у прибережній захисній зоні р. Охтирка. Дана ситуація загрожує забрудненням поверхневих та підземних вод солями важких металів.

Одним з наболілих питань в галузі охорони водних ресурсів у місті залишається проблема з очисткою стічних вод. Зокрема, комплекс очисних споруд Охтирського сиркомбінату продовжує працювати неефективно. В озеро Ігнатенково та далі в р. Ворскла скидаються стічні води з перевищенням установлених нормативів. До того ж, на території підприємства виявлено факти забруднення поверхневих вод паливно-мастильними матеріалами. Також не вирішує питання закінчення будівництва очисних споруд попередньої очистки та підключення їх до міських очисних споруд ВАТ «Охтирський м'ясокомбінат». Стічні води від виробництва вивозяться на поля фільтрації, які розташовані біля озера. Не проводиться належна попередня очистка виробничих стічних вод на ВАТ «Нафтопромаш» та хлібозаводі. Протягом останніх 10 років не вирішене питання з очисткою мулових майданчиків.

Не всі водокористувачі виконують вимоги постанови КМУ №2024 від 18.12.98 року «Про правовий режим зон санітарної охорони водних об'єктів». Так, у підприємства ТОВ «Водоторгприлад» землі другої зони санітарної охорони водозаборів «Гусинка» та «Ківшар» роздані під приватні городи.

АТ СП «Правекс-Брок» не розпочаті роботи по впровадженню зворотного водопостачання підприємства.

Централізованим водопостачанням охоплено біля 71% міста. Використовуються підземні джерела бучацького та сеноман-альбського водоносних горизонтів. Водопостачання здійснюється з 32 свердловини, які експлуатуються декількома водогонами, що мають локальні зони обслуговування. Якість води відповідає вимогам ГОСТу 2874-82 "Вода питна".

Свердловини комунального водопроводу мають витримані зони суворого режиму (30 м), на відомчих водопроводах дані зони не витримані, що може призводити до техногенного забруднення підземних вод.

Частина індивідуального сектору забудови використовує питну воду шахтних колодязів. Якість води в них не відповідає вимогам СН 1226-75 за вмістом нітратів та бактеріологічними показниками. Це пояснюється перш за все тим, що експлуатаційні ресурси, представлені першим від поверхні горизонтом, формування котрого визначається природними запасами та ресурсами, що поступають за рахунок атмосферних опадів. Основним джерелом забруднення поверхневого горизонту, що живить шахтні колодязі, є велика кількість самовільно збудованих вигрібних ям.

Організована система рекреаційного використання поверхневих водойм – відсутня.

Генеральним планом передбачається 100% подальший розвиток централізованого водопостачання, водовідведення та технологічне покращення подачі води, формування прибережних захисних смуг водотоків міста.

Стан ґрунтів

Геохімічне обстеження території міста не проводилось. Районна СЕС час від часу бере проби для проведення аналізу ґрунту по санітарно-хімічним показникам на території «Нафтопроммашу», дитячих майданчиків (де наявний привізний пісок) та вздовж доріг. Відхилень від нормативних показників не зареєстровано.

Потенційними територіями, де можливе забруднення ґрунтів з перевищенням нормативних ГДР по бактеріологічних та хімічних показниках є міське сміттєзвалище, територія «Нафтопроммашу», склади сільгоспхімії, нафтобаза.

На підприємстві «Нафтопроммаш» склалась небезпечна ситуація із зберіганням відходів гальвановиробництва. Що заскладовані на необлаштованих належним чином трьох ділянках (дві з котрих розташовані у прибережній захисній зоні р. Охтирка). Прилегла територія зберігання гальвановідходів захищена металевими конструкціями, металевою стружкою після металообробки, битим склом. Також виявлені порушення і при зберіганні відпрацьованих акумуляторів. Які частково зберігаються без електроліту, із пошкодженими банками.

НГБУ «Охтирканафтогаз» до цього часу не вирішило питання по складуванню забрудненої нафтою землі, яка утворюється після заправки в залізничні та автомобільні цистерни та після чистки нафтоловушки від механічних домішок. Нафтовідходи накопичені в металевих коробах уздовж залізничної колії.

Виробничі ділянки нафтобази, АБУ забруднені нафтопродуктами. Зокрема, територія бази по зберіганню нафтопродуктів, розташована по вулиці Грибоєдова, забруднена паливо-мастильними матеріалами, вода в рові забруднена нафтопродуктами.

Суттєвим джерелом забруднення ґрунтів є міське сміттєзвалище та безліч дрібних несанкціонованих, що утворились через відсутність планової санітарної очистки сектору садибної забудови міста. Лише 5% дворів садибної забудови мають домовленості з ДП «Каскад-синтез» на організоване вивезення твердих побутових відходів. Частина побутових відходів на присадибних ділянках знешкоджується шляхом компостування. Стихійні постійно виникаючі звалища спостерігаються вздовж залізничних колій недалеко від вулиць Петровського, Миру, Фрунзе та Калініна, поблизу автовокзалу тощо. До того ж, в місті існує проблема утилізації промислових відходів. Наприклад, якщо основні підприємства міста здають відпрацьовані люмінесцентні лампи та свинцеві акумулятори на спеціалізовані пункти утилізації, то використані населенням вони потрапляють на місцеве звалище. В цілому, доцільно впровадити систему роздільного забору і вивозу відходів на місця їх захоронення.

У місті налічується 4 кладовища. Усі кладовища діючі. СЗЗ діючих кладовищ (300 м) у більшості випадків не витримані.

Проектне рішення дану ситуацію враховує. Передбачається 100% охоплення міста планово-подвірною системою санітарного очищення, організація нового полігону захоронення ТПВ, рекультивація порушених територій з геохімічним обстеженням території міста.

Анафелогенність водойм

Загальна площа анафелогенних водойм в Охтирці – 65,9 га. В тому числі анафелогенні площі: озеро Море – 0,5 га; озеро КСП ім. Мартищенка – 1,0 га; р.Охтирка – 7,5 га; болото Петренко – 0,8 га; озеро Чередницьке – 5,0 га; озеро Ігнатенкове – 1,5 га; озеро Мильне – 2,0 га; озеро Зелене – 0,8 га; озеро Чикалово – 3,0 га; озеро Біле – 2,5 га; озеро Ківшар – 2,6 га; меліоративна канава (вул. 50-річчя СРСР) – 0,8 га; озеро Чистеньке – 0,5 га; озеро Струковця – 0,5 га; озеро Машкове – 0,7 га; озеро Якубене – 0,8 га; озеро Плєскате – 2,0 га; озеро Сливене – 0,7 га; озеро Сливене-2 – 0,4 га; озеро Калагурне – 1,5 га; болото Петренко (територія навколо болота) – 2,0 га; р. Гусинка – 3,6 га; озеро Кругленко – 0,4 га; озеро Соснове – 3,0 га; зрошувальна канава (вул. Північна) – 9,2 га; р. Ворскла(міські землі) – 6,0 га; озеро Дамба – 5,7 га; озеро без назви (село Залісове) – 0,3 га; озеро Орулово – 0,6 га.

У 2003 році по Охтирському району середньосезонний показник чисельності імаго малярійного комара в приміщеннях на 1 м²: АЕСД – 32, анофелос - 52, кулекс – 46,1.

З кожним роком дані показники зростають і є значно вищими порівняно з середньообласними показниками. Проектним рішенням передбачається оздоровлення водних акваторій, а саме очистка мілководних ділянок від мулу, рослинності та плавнів.

Радіаційний стан

Згідно постанови КМ України №106 від 23.07.1991 року. і №600 від 29.08.1994 року, місто не входить у перелік територій, забруднених в результаті аварії на ЧАЕС. Рівні гама-фону становлять 12-13 мкР/год, у капітальних спорудах – 20-26 мкР/год (іноді до 30 мкР/год – будівля АТ «Сервіс-побут»). Система планувальних обмежень – відсутня.

Виходу радону не зареєстровано. Система планувальних обмежень відсутня. При проведенні будівельних робіт необхідно керуватись вимогами НРБ – 76/87 і ОСП – 72/87 щодо будівельних матеріалів.

Електромагнітне забруднення

Джерелами електромагнітного випромінювання на території міста є ТП «Охтирка» напругою 110/35/10 кВ, ЛЕП-110 кВ, що знаходиться у західній частині міста. Згідно технічної характеристики, прояв даного фактору відбувається в межах технічного відводу території: т/п-50 м, ЛЕП-15 м.

Дані обмеження відносяться до постійного фактору присутності за межею сельбищної зони. У південно-східній частині міста, на віддалі 2-х км, станція РЛС спеціального призначення. Санітарний паспорт відсутній. Даний об'єкт працює в секторі кругового огляду з орієнтовною санітарно-захисною зоною $\approx 1,5$ км, зоною регулювання забудови ≈ 3 км. Орієнтовна зона впливу на прилеглу міську територію становить 3,0 км. Для конкретного визначення даного обмеження власник об'єкту (в/ч А-1322) повинна розробити санітарний паспорт з визначенням санітарно-захисної зони та зони регулювання забудови відповідно “Державних норм і правил захисту населення від впливу електромагнітних випромінювань – 488/1513”(1.6.8.), з урахуванням комплексу технологічних заходів по зниженню ЕВМ на прилеглу міську територію.

Проектне рішення дану ситуацію враховує.

Акустичний режим.

Основними джерелами шуму в Охтирці є залізниця, що перетинає місто з заходу на схід і автотранспорт. Усі розрахунки виконані відповідно СНиП II-12-77 “Защита от шума”, відповідно до стадії розробки проекту, а також методичних рекомендацій по виконанню розділу “Охорона навколишнього середовища в генеральному плані міста” (К. 1981 р.).

Шум від залізниці.

Через сельбищну зону проходить тупикова залізниця Охтирка-Кириківка.

Залізниця	$N_{\text{пас.}}$	$N_{\text{ван.}}$	$V_{\text{сер.}}$	$\alpha_{\text{екв.}}$	$\Delta \alpha$	r (м)
Охтирка-Кириківка	1	1	40	61	6	25
Проектне рішення – без змін.						

де: $N_{\text{пас.}}$, $N_{\text{ван.}}$ - інтенсивність руху (пар/год);

$V_{\text{сер.}}$ – середня швидкість руху (40 км/год);

$\alpha_{\text{екв.}}$ – розрахунковий еквівалентний рівень звуку (дБА), $\alpha_{\text{доп.}}$ - 55 дБА – ніч (СН 173-96, дод. 16, прим. 1);

$\Delta \alpha$ – перевищення допустимого рівня шуму;

r (м) – територіальний розрив як шумозахисний захід.

З наведених розрахунків видно, що територіальні розриви від лінії руху становлять 25 метрів. Дані параметри є постійною величиною і будуть такими і на перспективу. Проектним рішенням, в межах зони впливу залізниці, передбачається формування комунально-складської території, що буде виконувати функцію шумозахисного екрану.

Шум від автотранспорту.

Суттєвим джерелом шуму є також вулична мережа з інтенсивним рухом автотранспорту.

Основні вулиці (транзитний рух)	N	P	V _{сер.}	$\alpha_{\text{екв.}}$	$\Delta\alpha$	r (м)
вул. Фрунзе – Жовтня - Революції	1300	30	50	76	11	45
вул. Леніна - Київська	1200	20	50	75	10	40
вул. Менжинського - Червоноармійська	1000	20	40	74	9	32
вул. Об'їзна	5000	50	70	81	16	100

де: N – інтенсивність руху (авт./годину);

P – % вантажного і громадського транспорту в потоці;

V_{сер.} – середня швидкість руху;

$\alpha_{\text{екв.}}$ – 65 дБА (день) на території житлової забудови, (СН 173-96, дод. 16, прим.1);

$\Delta\alpha$ – перевищення допустимого рівня шуму;

r (м) – територіальний розрив, як шумозахисний захід.

З приведених розрахунків рівні акустичного забруднення знаходяться в межах 32 - 45 метрів (міські вулиці), об'їзні дороги – 100 м.

Проектне рішення дані обмеження враховує.

Стан здоров'я населення

Інформація щодо захворюваності населення приведена за даними районної лікарні в динаміці та інфекційному аспекті по місту, району.

Питання здоров'я населення по м. Охтирка не має територіальної закономірності. Серед головних причин є соціальний фактор.

Рішення генерального плану передбачає вирішення і соціально-екологічних та санітарних проблем (водопостачання, санітарне очищення, інженерне облаштування), що буде сприяти покращенню здоров'я населення.

Динаміка інфекційної захворюваності населення⁹

	1990 рік				2001 рік				2002 рік				2003 рік			
	абсолютний показник		відносний показник ¹⁰		абсолютний показник		відносний показник		абсолютний показник		відносний показник		абсолютний показник		відносний показник	
	місто	район	місто	район	місто	район	місто	район	місто	район	місто	район	місто	район	місто	район
Вірусний гепатит А	н. д.	н. д.	н. д.	74	26	31	48,3	37,1	18	21	40,9	26,6	10	20	21,6	24,9
Вірусний гепатит В	н. д.	н. д.	н. д.	н. д.	н. д.	1	н. д.	1,2	н. д.	3	н. д.	3,7	н. д.	3	н. д.	3,7
Вірусний гепатит С	н. д.	н. д.	н. д.	н. д.	н. д.	н. д.	н. д.	н. д.	н. д.	н. д.	н. д.	н. д.	н. д.	н. д.	н. д.	н. д.
Гострі кишкові інфекції	н. д.	197	н. д.	227	43	56	76,9	67,2	33	40	75,8	50,7	35	45	75,7	55,9
Лептоспіроз	н. д.	н. д.	н. д.	н. д.	н. ф.	1	н. ф.	1,2	н. ф.	н. ф.	н. ф.	н. ф.	н. ф.	н. ф.	н. ф.	н. ф.
Дизентерія	н. д.	н. д.	н. д.	н. д.	20	21	35,8	28,8	4	5	9,1	6,3	7	10	15,1	12,4
Віч-інфіковані	н. ф.	н. ф.	н. ф.	н. ф.	2	2	н/р	н/р	3	3	н/р	н/р	3	5	н/р	н/р
Гострі респіраторні захворювання	н. д.	15126	н. д.	17486,7	н. д.	12372	н. д.	14829	н. д.	13358	н. д.	16937,3	н. д.	14771	н. д.	189310
Онкологічні захворювання	н. д.	н. д.	н. д.	н. д.	162	225	2,8*	2,6*	141	206	2,5*	2,5*	164	228	3,0*	2,8*
Серцево-судинні захворювання	н. д.	н. д.	н. д.	н. д.	6318	7636	107,73*	94,15*	1879	2191	33,07*	39,27*	2054	3151	41,56*	39,14*
Малярія	н. ф.	н. ф.	н. ф.	н. ф.	н. ф.	н. ф.	н. ф.	н. ф.	н. ф.	н. ф.	н. ф.	н. ф.	н. ф.	н. ф.	н. ф.	н. ф.
Туберкульоз	20	40	37,4	46,2	24	37	42,9	44,4	35	21	44,4	47,8	16	27	34,6	33,6
Смертність	н. д.	н. д.	н. д.	н. д.	888	1449	10,75*	17,15*	987	1457	15,37*	17,16*	974	1415	15,17*	16,37*

⁹ Примітки в таблиці: н. д. – немає даних; н. ф. – не фіксувалось; 67,23* - відносний показник на 1 тис. населення

¹⁰ Показники на 100 тис. осіб населення.

Природно-заповідний фонд

У межах міста об'єкти природно-заповідного фонду представлені двома ботанічними пам'ятками природи місцевого значення:

- дуб біля школи (м. Охтирка, школа №5). Площа 0,04 га. Оголошений рішенням Обласного виконавчого комітету від 10.12.1990 року №227;
- дуб заводу медичних меблів (м. Охтирка, колишній завод медичних меблів). Площа 0,04 га. Оголошений рішенням Обласного виконавчого комітету від 10.12.1990 року №227.

Природоохоронні території представлені системою прибережних захисних смуг озер (> 3 га) – 50 м, р. Охтирка та озер (< 3 га) – 25 м, дренажних каналів – 10 м.

У межах населених пунктів прибережна захисна смуга встановлюється з урахуванням конкретних умов, що склалися. Дані території відносяться до земель водного фонду і можуть перебувати у державній, комунальній та приватній власності.

Господарське використання регламентується дією Земельного, Водного Кодексів та постановою КМУ №502 від 13.05.96 року.

У прибережних захисних смугах уздовж річок, навколо водойм та на островах забороняється: розорювання земель (крім підготовки ґрунту для залуження і залісення), а також садівництво та городництво; зберігання та застосування пестицидів і добрив; влаштування літніх таборів для худоби; будівництво будь-яких споруд (крім гідротехнічних, гідрометричних та лінійних), у тому числі баз відпочинку, дач, гаражів та стоянок автомобілів; влаштування звалищ сміття, гноєсховищ, накопичувачів рідких і твердих відходів виробництв, кладовищ, скотомогильників, полів фільтрації тощо; миття та обслуговування транспортних засобів і техніки.

Об'єкти, що знаходяться у прибережній захисній смузі, можуть експлуатуватись, якщо при цьому не порушується її режим. Не придатні для експлуатації споруди, а також ті, що не відповідають встановленим режимам господарювання, підлягають винесенню з прибережних захисних смуг.

Проектне рішення розглядає дані території, як складову екологічного каркасу міста з перспективою їх упорядкування, озеленення та благоустрою.

Проектне рішення генерального плану враховує наявні та перспективні території та передбачає їх подальшу охорону щодо функціонального використання.

Зелена зона

Зелена зона міста несформована. Відповідно ГОСТу 17.5.3.01-87, таб.1, її площа становить 1250 га (Охтирське лісництво).

У межах зеленої зони виділяється лісопарковий пояс для організації короткочасного відпочинку. За основу розрахунку взята перспективна чисельність населення – 50,0 тис. осіб. Виходячи з нормативного показника 70 м²/людину (для лісостепової зони – РСН 183-75, табл. 3) нормативна частина становить 350 га лісових насаджень Охтирського лісництва – кв. 31; 41; 47; 48; 51; 55. Дані території потребують впорядкування та благоустрою. В їх межах організується короткочасний відпочинок міського населення.

Рекреаційна ємність території. Відповідно ДБН 360-92** (п.5.6) ємність території лісопарку визначена з урахуванням допустимого рекреаційного навантаження на природний комплекс (9 осіб на 1 га для широколистяних лісів). Враховуючи ландшафтні особливості території, її стійкість до рекреаційних навантажень, доступність та інженерне облаштування вводяться понижуючі коефіцієнти на: доступність - 0,9 (K_1); вибірковість - 0,9 (K_2); стійкість - 0,7 (K_3); інженерне облаштування – 0,8 (K_4).

Розрахунок виконано за формулою:

$$W = q \cdot s \cdot K_1 \cdot K_2 \cdot K_3 \cdot K_4; \text{ де}$$

W – рекреаційна ємність території (осіб./день);

q – нормативне навантаження (9 осіб./день);

s – площа лісопарку (350 га фактична);

$K_1, \dots$ – поправочні коефіцієнти.

$$W = 9 \cdot 350 \cdot 0,9 \cdot 0,9 \cdot 0,7 \cdot 0,8 = 1428 \text{ осіб/день.}$$

Дана рекреаційна ємність одночасного навантаження – 1428 осіб/день враховується при ландшафтно-планувальній організації лісопаркової зони (перша частина). під'їзних. Реалізація проектного рішення щодо лісопаркової зони вирішує проблему короточасного відпочинку міського населення.

Дані території потребують ландшафтно-планувальної організації щодо благоустрою та інженерного облаштування для рекреації. Організувати систему дорожньої мережі, навісів від дощу, місць для розпалювання вогнищ, питних фонтанчиків, лісової меблі, туалетів, місць збору побутових відходів.

Екологічний каркас.

Екологічний каркас міста представлений системою зелених насаджень, водними акваторіями та прибережними захисними смугами озер та річок (Закон “Про екологічну мережу України”).

Проектне рішення щодо планувальної організації даних територій направлене на їх ландшафтно-інженерне впорядкування. Дані заходи сприяють оздоровленню міського середовища та підвищують його екологічну стійкість до техногенних навантажень. При цьому головною складовою екологічного каркасу району є система ДЛФ площею 17284 га.

Заходи по охороні навколишнього середовища.

З метою охорони і оздоровлення навколишнього середовища м. Охтирки у проекті рекомендовано виконати ряд планувальних і технічних заходів. Намічений комплекс заходів повинен реалізовуватись через дію законів України щодо екологічного стану та санітарно-епідеміологічного контролю території, місцевого самоуправління, та реалізації заходів визначених “Програмою охорони довкілля, раціонального використання природних ресурсів і забезпечення екологічної безпеки в Сумській області”.

У плані охорони атмосферного повітря рекомендовано виконати комплекс заходів:

- розробити рекомендації щодо обґрунтування обсягів викидів в атмосферне повітря по м. Охтирка та провести інвентаризацію джерел викидів шкідливих речовин в атмосферне повітря;
- забезпечити здійснення лабораторного контролю ефективності роботи пилогазоочисних установок та дотримання нормативів ГДВ на підприємствах міста;
- дотримуватись вимог і норм в режимі роботи м'ясокомбінату, АБУ; ВАТ "Нафтопромаш";
- коригування транспортної схеми міста, упорядкування системи АЗС, СТО, гаражів з дотриманням санітарних вимог щодо їх СЗЗ.

У плані охорони водного басейну:

- розроблення робочого проекту та будівництво мережі зливової каналізації з виділенням першої черги реалізації;
- розширення системи централізованого комунального водопостачання до 100 % забезпечення міста питною водою;
- затвердити запаси підземних вод по категоріям А та В в ГКЗ України;
- ввести інструментальний облік використання підземних вод;
- дотримання зон санітарної охорони (I-й пояс) для усіх артезіанських свердловин;
- проведення негайного тампонування недіючих свердловин; забезпечення ефективної роботи очисних споруд;
- ліквідація анафелогенних територій на площі 65,9 га (розчистка території від болотної рослинності);
- екологічне оздоровлення річок Охтирка та Гусинка з їх розчищенням, визначенням та упорядкуванням прибережних захисних смуг;
- виконання безстічної схеми роботи Охтирської філії АТСП «Правекс-Брок»;
- розробка проекту "Водоохоронної зони системи водотоків м. Охтирка".

У плані охорони ґрунтів:

- проведення геохімічного обстеження території міста;
- утилізація шламів гальвановиробництва на території «Нафтопромаш»;
- 100% охоплення міської території планово-подвірною санітарною очисткою;
- ліквідація несанкціонованих звалищ сміття;
- облаштування міського полігону побутових відходів згідно проектної документації;
- покращення дорожнього покриття міської вуличної мережі.

Ландшафтно-планувальні заходи.

Формування планувальної структури міста з урахуванням особливостей ландшафту:

- проведення інвентаризації системи міських зелених насаджень у відповідності з вимогами п.6.8 “Правил утримання зелених насаджень міст та інших населених пунктів”;
- формування локальних місць рекреаційного використання (скверів) з їх благоустроєм та ландшафтною організацією (дендрологічний склад, малі архітектурні форми, охорони флори і фауни);
- формування СЗЗ (озеленення, благоустрій) м’ясокомбінату, АБУ, ВАТ “Нафтопромаш”, кладовищ та скотомогильників;
- формування єдиної системи контрольо-спостережних постів системи моніторингу міського середовища (житлова зона, рекреаційна зона, промислова зона, водна акваторія).

Проектне рішення генерального плану прийняте з урахуванням: фонового стану атмосферного повітря, наявності СЗЗ та їх благоустрою, ландшафтної структури території із системою зелених насаджень, організацією раціональної схеми транспортного руху.

Врахування даних факторів при розробці генерального плану дозволяє покращити санітарний стан міста, а також сприяє формуванню планувальної структури міста.

10. РОЗРАХУНОК УСТАНОВ ТА ПІДПРИЄМСТВ ОБСЛУГОВУВАННЯ

Існуючий стан

Місто Охтирка є культурно-побутовим центром районного значення з певним набором установ й підприємств обслуговування. В місті функціонують: 9 дитячих садків, 10 шкіл I – III ступеню, гімназія, вечірня (змінна) школа, ДЮСШ; центральна районна лікарня, поліклініка, станція швидкої допомоги, стоматологічна поліклініка, наркологічний диспансер, 4 аптеки, будинок-інтернат для старих, ветеранів війни і праці; міський центр культури і дозвілля (з кінотеатром), палац культури і 2 будинки культури; музей, 6 бібліотек, музична школа, художня школа; стадіон, 14 спортивних майданчиків, 8 спортзалів, 7 тирів, спортивний комплекс з басейном та 8 пристосованих приміщень для занять фізичною культурою; 3 готелі, 46 закладів харчування, 147 магазинів, 5 ринків, 22 об'єкти побутового обслуговування тощо.

Забезпеченість окремими видами установ та підприємств обслуговування наведена нижче.

Установи обслуговування	Одиниця виміру	Фактична ємність	Місткість за нормативами	% до нормативного
1. Дитячі садки	місць	1970	1510 ¹¹	122,5
2. Загальноосвітні школи	місць	6785	6789 ¹	100,0
3. Лікарні	ліжок	440	708	62,1
4. Поліклініки	відв. в змін	600	1200	50,0
5. Клуби	місць	2037	2500	81,5
6. Бібліотеки	тис. томів	172,6	225	76,7
7. Пожежне депо	машин	10	5 (1 на 5 тис. чол.)	50,0

З таблиці видно, що крім дошкільних та шкільних установ, рівень забезпечення населення об'єктами та установами обслуговування є недостатній. Генеральним планом передбачається довести рівень забезпечення об'єктами та установами обслуговування до нормативного, а також запропоновані місця розміщення нових об'єктів обслуговування.

Розрахунок установ та підприємств обслуговування на розрахунковий строк

Розрахунок ємності установ і підприємств обслуговування населення міста Охтирки (**50,0** тис. осіб) та зони його впливу виконаний на період розрахункового строку до 2026 р. у відповідності до норм та вимог ДБН 360-92**.

У зону впливу міста включено населення району з чисельністю (на початок 2026 року) орієнтовно у **30,0** тис. осіб (без чисельності населення міста Охтирки). Нижче в таблиці наводиться розрахунок необхідної місткості установ та підприємств обслуговування на розрахунковий строк.

¹¹ Фактично відвідує дитячі садки та навчається у школах

Розрахунок потреби в установах та підприємствах обслуговування м. Охтирки на розрахунковий строк

Установи і підприємства обслуговування	Одиниця виміру	Норма на 1 тис. осіб		Потреба		Загальна потреба	Наявність придатних установ	Необхідне нове будівництво
		для мешканців міста	населення району	для мешканців міста	населення району			
1	2	3	4	5	6	7	8	9
УСТАНОВИ НАРОДНОЇ ОСВІТИ								
Дитячі дошкільні заклади	місць	70% дітей дошкільного віку		1344		1344	1970	—
Загальноосвітні школи I – III ступенів	місць	100% дітей до 15 років		6132		6132	5756	376
Міжшкільні центри комп'ютерного і виробничого навчання	місць ¹²	8	80	450	2400	2850	—	2850
Позашкільні установи	місць ¹³	15,3	2,3	440	70	510	2856	—
УСТАНОВИ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я, СОЦІАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, СПОРТИВНІ І ФІЗКУЛЬТУРНО-ОЗДОРОВЧІ УСТАНОВИ								
Будинки-інтернати для старих, ветеранів війни і праці	місце на 1 тис. осіб (з 60 років)	28	7	360	210	570	155	415
Спеціальні житлові будинки і групи квартир для ветеранів війни і праці і поодиноких старих	місце на 1 тис. осіб (з 60 років)	60		770		770	—	770
Будинки-інтернати для дорослих інвалідів з фізичними порушеннями	місце на 1 тис. осіб (з 18 років)	28	3	1155	90	1245	—	1245
Психоневрологічні інтернати	місце на 1 тис. осіб (з 18 років)	3	3	123	90	213	—	213
Сімейні дитячі будинки-інтернати	місце на 1 тис. осіб (від 4 до 17 р.)	3		20		20	—	20
Спеціальні житлові будинки і групи квартир для інвалідів на кріслах-колясках та їх сімей	осіб	0,5		25		25	—	25
Стаціонари усіх типів	ліжок	14,15	2,3	708	69	777	440	337
Поліклініки, амбулаторії, диспансери (без стаціонару)	відвідувань у зміну	24	6,5	1200	195	1395	600	795

¹² Частка (%) від загальної кількості школярів.

¹³ Частка (%) від загальної кількості школярів IV - VIII кл.

Станції (підстанції) швидкої медичної допомоги	автомобіль	1 на 10,0 тис. осіб	0,1	5	3	8	6	2
Аптеки	об'єкт	0,09	0,1	4	3	7	17	—
Молочні кухні	порція/добу на 1 дитину до 1 року	4	1	640	30	670	260	410
Територія фізкультурно-спортивних споруд	га	0,7	0,1	35	3	38	5	33
Спортивні зали загального користування	м² загальної площі	98	8	4900	240	5140	1530	3610
Басейни криті й відкриті загального користування	м² дзеркала води	48	3	2400	90	2490	225 ¹⁴	2265
УСТАНОВИ КУЛЬТУРИ Й МИСТЕЦТВА								
Танцювальні зали	місць	6		900		900	—	900
Клубні установи та центри дозвілля	місць відвідувань	50	20	2500	600	3100	2037	—
Кінотеатри	місць	12		600		600	—	600
Зали ігрових автоматів	м² площі підлоги	3		150		150	150	—
Масові бібліотеки	тисяч одиниць	4,5	1,0	225	30	255	172,6	82,4
Масові бібліотеки	читацьких місць	3		150		150	120	30
ПІДПРИЄМСТВА ТОРГІВЛІ, ХАРЧУВАННЯ Й ПОБУТОВОГО ОБСЛУГОВУВАННЯ								
Магазини, усього	м² торгової площі	230	20 ¹⁵	11500	600	17100	28440	—
Ринкові комплекси	м² торгової площі	40		2000		2000	9000	—
Підприємства харчування	місць	40	1,5	2000	45	2045	1995	50
Підприємства побутового обслуговування	робочих місць	9	2	450	60	510	300	210
Фабрики-пральні	кг білизни за зміну	110	40	5500	1200	6700	900	5800
Фабрики-хімчистки	кг речей за зміну	7,4	3,0	370	90	460	—	460
Бані і душові	місць	5		250		250	60	190
ПІДПРИЄМСТВА ЗВ'ЯЗКУ, УСТАНОВИ УПРАВЛІННЯ ТА ЖИТЛОВО-КОМУНАЛЬНОГО ГОСПОДАРСТВА ¹⁶								
Відділення зв'язку	об'єкт	0,16		8		8	3	5

¹⁴ В дитячому комбінаті „Калинка”, ЗОШ №3.

¹⁵ Із них 5 м² торгової площі - магазини продовольчих та непродовольчих товарів і 15 м² торгової площі універсальні та спеціалізовані магазини.

¹⁶ Детальніше питання щодо пожежних депо та кладовищ наведені вище в окремих розділах.

Районні (міські) суди	робочих місць	1 на 30 тис. осіб		2	1	3	5	—
Житлово-експлуатаційні організації	об'єкт	1 на 20 тис. осіб		3		3	4	—
Пункт прийому вторинної сировини	об'єкт	1 на 20 тис. осіб		3		2	1	1
Пожежне депо	пожеж. машин	1 на 5 тис. осіб		10		10	5	5
Готелі	місць	4,8		240		240	267	—
Громадські вбиральні	прилад	1		50		50	16	34

Розміщення недостатніх за нормативами об'єктів та місткості установ та підприємств обслуговування міста наводиться в таблиці нижче:

Установи і підприємства обслуговування	Одиниця виміру	Необхідне нове будівництво	Розміщення
1	2	3	4
Загальноосвітні школи	місце	376	По вул. Енгельса
Міжшкільні центри комп'ютерного і виробничого навчання	місце	2850	У складі загальноміського центру та громадських центрів районів нової житлової забудови
Будинки-інтернати для старих, ветеранів війни і праці	місце	415	За межами міста, на території Охтирської міськради, с. Залужани
Спеціальні житлові будинки і групи квартир для ветеранів війни і праці і поодиноких старих	місце	770	У районах нової житлової забудови
Будинки-інтернати для дорослих інвалідів з фізичними порушеннями	місце	1245	За межею міста
Психоневрологічні інтернати	місце	213	За межею міста
Сімейні дитячі будинки-інтернати	місце	20	В житловій забудові
Спеціальні житлові будинки і групи квартир для інвалідів на кріслах-колясках та їх сімей	місце	25	У районах нової житлової забудови
Стаціонари усіх типів	ліжко	337	Добудова ЦРЛ
Поліклініки, амбулаторії, диспансери (без стаціонару)	відвідувань у зміну	795	Вбудовані, в громадських центрах та кварталах багатоквартирної забудови
Станції (підстанції) швидкої медичної допомоги	автомобіль	2	На території ЦРЛ
Територія фізкультурно-спортивних споруд	га	33	У зонах відпочинку
Спортивні зали загального користування	м ² площі	3610	У складі громадських центрів - за окремим завданням на проектування
Басейни	м ² дзеркала води	2265	При наявності інвестицій - за окремим завданням на проектування
Танцювальні зали	місце	900	У складі громадських центрів
Кінотеатри	місце	600	У складі громадських центрів
Бібліотеки	тис. книг	82,4	У складі громадських центрів
Підприємства побутового обслуговування	роб. місць	210	У складі громадських центрів
Фабрики-пральні	кг білизни за зміну	5800	В промислово-комунальній зоні Східного плану. району
Фабрики-хімчистки	кг речей за зміну	460	В промислово-комунальній зоні Східного плану. району
Бані і душові	місце	190	У складі громадських центрів
Громадські вбиральні	прилад	34	У складі громадських центрів

VIII. ТРАНСПОРТ

Існуючий стан

Зовнішній транспорт.

Зовнішні транспортні зв'язки Охтирки по всіх видах сполучення виконуються автомобільним і залізничним видами транспорту.

Місто Охтирка знаходиться на перетині доріг державного і місцевого значення. З півночі на південь через територію міста проходить дорога державного значення Р-17 – Суми – Полтава - Олександрія та територіальні дороги - із заходу на схід Т-17-05 – Лохвиця - (від а/д Шостка – Конотоп – Ромни - Пирятин) - Гадяч – Охтирка – КПП "Дмитрівка" та з південного заходу Т-21-06 Харків - Охтирка. До міста ще підходять дороги місцевого значення: Охтирка - Кириківка, Охтирка – Бугрувате - Сонячне (на Краснокутськ) - районні, Охтирка - Михайленкове, Охтирка - Курган Слави - Іллічівка - сільські.

Технічна характеристика автодоріг

Номер дороги	Найменування доріг	Підпорядкування	Технічна категорія
Р-17	Суми-Полтава-Олександрія	державна (регіональна)	III
Т-17-05	Лохвиця - (від а/д Шостка – Конотоп – Ромни - Пирятин) - Гадяч – Охтирка – КПП "Дмитрівка"	місцева (територіальна)	III
Т-21-06	Харків - Охтирка	місцева (територіальна)	III
Н191101	Охтирка – Кириківка	місцева (районна)	IV
Н191105	Охтирка – Бугрувате - Сонячне (на Краснокутськ)	місцева (районна)	IV
С191119	Охтирка – Михайленкове	місцева (сільська)	IV
С191121	Охтирка - Курган Слави – Іллічівка	місцева (сільська)	IV

На сьогодні транзитні автомобільні потоки проходять по вулицях міста: Київській, Фрунзе, Левченко, Чапаєва, Залізничній.

Зовнішні пасажирські перевезення у приміському сполученні обслуговуються автобусною станцією, що розташована по вул. Менжинського. Автобусна станція за своїм технічним оснащенням не відповідає нормативним вимогам експлуатації.

Автостанція по вул. Менжинського, 6 побудована в 1985 році, займає територію 0,7 га. Клас автостанції – III.

За добу з автостанції здійснюється 200 відправлень автобусів, із них 18 відправлень у міжміському сполученні, 90 - транзитні, 88 - приміських. За 2004 рік з автостанції було відправлено 230,9 тис. пасажирів.

Обслуговують маршрути автобуси Охтирського ВАТ „АТП-15910”, яке розміщується по вул. Транспортній, 8; площа території 2,9 га. На балансі підприємства знаходиться 30 одиниць рухомого складу в т.ч. 27 автобусів, 2 легкові машини і 1 бензовоз.

Транзитні перевезення здійснюють АТП Херсона, Глухова, Києва, Кіровограду, Дніпропетровська.

Залізничний транспорт. Від магістральної залізничної лінії Харків - Суми до м. Охтирка підходить тупикова одноколійна гілка, яка обслуговується тепловозами. Розміри руху поїздів по цій лінії складають 5 пар вантажних і 5 пар пасажирських поїздів приміського сполучення. Станція Охтирка є тупиковою, вантажною II класу; виконує місцеву вантажну і пасажирську роботу. У дальньому сполученні пасажирів обслуговуються через залізничну станцію Смородине.

За 2004 рік зі станції було відправлено 23,902 тис. пасажирів, в т.ч. в приміському сполученні – 1,157 тис. пасажирів та 22,745 тис. пасажирів в місцевому сполученні.

Річні обсяги вантажної роботи (тис. т) в 2004 році склали: прибуття – 105 та відправлення – 947,422.

Під'їзні колії промислових підприємств, що приєднуються до станційних колій або до головних колій основних власників проходять здебільшого у промисловій зоні, окремі з них перетинають вулиці міста (Київську, Червоноармійську, Фрунзе, Чапаєва). У межах міста функціонують залізничні переїзди (що охороняються - вул. Чапаєва, Фрунзе, Київська; не охороняються - Червоноармійська).

Внутрішньоміський транспорт

Пасажирські перевезення в місті здійснюють ВАТ „АТП-15910”, 16 приватних перевізників, 6 служб таксі.

Характеристика роботи міських автобусних маршрутів по ВАТ „АТП-15910”

Найменування маршрутів	Довжина	Кількість автомобілів, що працюють на маршруті	Середньо добовий інтервал руху	Річний обсяг перевезень
	км	одиниць	хвилин	тис. пасажирів
Вокзал – Дачний №1	14,6	1	60	56,3
ТЕЦ – Кардашівка №4	15,2	1	60	134,0
„Кільцевий” №6	15,7	1	60	67,8
пл. Жовтнева – речовий ринок	3,0	1	20	108,0
Всього	48,5	4		366,1

Характеристика роботи міських (суміщених з приміськими) автобусних маршрутів по приватним перевізникам

Но ме р ма р ш ру ту	Найменування маршрутів	Довжина	Кількість автомобілів на маршруті	Середньо добовий інтервал руху	Річний обсяг перевезень
		км	одиниць	хвилин	тис. пасаж.
1	Дачний – залізничний вокзал	19	4	10	408,8
2	Дачний – Центр	5	2	10	175,2
4	ТЕЦ – Кардашівка	17	2	30	168,63

5	Чапаєва – Дачний (Червоноармійська – Київська)	20	2	30	197,1
5"б"	Чапаєва – Дачний (Київська - Червоноармійська)	20	1	60	98,55
8	Гай – Шевченка – Центр	15	4	10	420,38
9	Підлозіївка – Центр – Гоголя	15	2	20	194,18
10	АТЗТ „Зоря” – Дачний	18	1	60	89,425
11	АТЗТ „Зоря” – Дачний	18	2	30	190,165
12	Фрунзе – Леніна (кільц.)	15	1	30	91,250
13	Монумент – М'ясокомбінат	17	1	60	87,6
14	Пугачова – Центр	11	1	30	104,025
15	Центр – Менжинського – Шевченка	11	2	15	173,010
16	Менжинського – Леніна – Дачний	17	1	60	82,855
17	Миргородська – Фрунзе – речовий ринок	18	1	60	96,36
18	Дачний – Кардашівка	17	1	60	101,47
19	Леніна – Фрунзе (кільц.)	18	1	40	91,25
20	Дачний – речовий ринок	7	1	30	70,81
22	Дачний – Гай Шевченка	20	1	60	106,215
23	Дачний – речовий ринок	7	1	30	71,905
24	Кирилівський – Дачний	19	1	60	98,55
25	Монумент - Кардашівка	20	1	60	77,015
26	Пугачова – ТЕЦ – АТЗТ „Зоря”	26	1	60	87,965
	Всього		35		3282,810

Більшість автобусних маршрутів приватних перевізників обслуговує одночасно міські та приміські перевезення пасажирів в межах прилеглого до Охтирки району в радіусі до 20 км.

Автобусні маршрути проходять по вулицях: Індустріальній, Фебенка, Фрунзе, Кірова, Снайпера, Чапаєва, Партизанській, Миргородській, Леніна, Карла Маркса, Чайковського, Шмідта, 8 Березня, Менжинського, Гоголя, Береста, Жовтневій, Батюка, Червоноармійській, Київській, 1 Травня, Пушкіна, Революції.

Річний обсяг перевезених пасажирів на міських маршрутах ВАТ „АТП-15910” становив у 2004 році 366,1 тис. пасажирів (з урахуванням безбілетних пасажирів та пільговиків 270,5 тис. пас.).

Перевезення пасажирів на автобусах, приватних осіб складає – 3,282 млн. пасажирів на рік. Загальний обсяг на міських перевезеннях автобусним транспортом складає 3,65 млн. пасажирів.

Довжина мережі автобусу по осі вулиць – 46,0 км. Щільність мережі автобусу на магістральній мережі міста – 1,8 км/км².

Магістральна вулична мережа

На розвиток магістрально-вуличної мережі вплинули такі чинники, як: наявність річки Охтирки, що протікає через місто; наявність тупикової залізничної гілки з розвитком її у вигляді під'їзних колій; а також наявність в західній та східній частинах вздовж залізничної смуги промислово-складських зон. Річка Охтирка та залізнична гілка розділяють територію міста на дві частини, які в силу існуючої структури вуличної мережі, недостатньо зв'язані між собою.

На даний час немає чіткої класифікації магістральної мережі міста.

Перелік найбільш важливих магістральних вулиць міста та їх технічний стан.

Назва вулиці	Ширина, м	Довжина, м	Тип дорожнього покриття	мости	Стан
Індустріальна	6,0	1700	а/б	---	задовільний
Київська	12,0	3200	а/б	---	задовільний
Пушкіна	10,0	2100	а/б	---	задовільний
Транспортна	8,5	5100	а/б	---	задовільний
Фрунзе	7,5	6100	а/б	1	задовільний
Фебенка	6,0	900	а/б	---	задовільний
Пров. Кириківський	15,5	450	а/б	---	задовільний
Леніна	8,0	4300	асфальт, чорно-щебеневе	---	потребує капітального ремонту
Револуції	8,0	1500	а/б	---	потребує капітального ремонту

Наявність тупикового під'їзду вул. Танкістів Кантемирівців до залізничного вокзалу та автостанції є перешкодою для зв'язку окремих районів з цим транспортно-пересадочним вузлом і особливо з північною частиною міста. Відсутні дороги, які призначені для руху вантажного транспорту і які забезпечують зв'язок між двома промисловими зонами. Їх наявність дозволила б звільнити центральну частину міста від вантажного руху.

Існуючі магістральні вулиці міста, які використовуються для пропуску внутрішньо-міського транспорту не мають достатньої ширини проїзної частини, що не відповідає нормативним вимогам.

Окремі магістральні вулиці перетинаються під'їзними коліями: Чапаєва, Фрунзе, Київська, Червоноармійська.

З точки зору організації та забезпечення безпеки руху транспорту і пішоходів в місті недостатньо регульованих перехресть. Загальна протяжність магістральної мережі складає – 63,4 км, щільність – 2,5 км/км².

На території міста розташовано 8 автомобільних та 4 пішохідних мостів.

Технічна характеристика мостових переходів

№	Адреса	Рік вводу в експлуатацію	Матеріал конструкцій	Проїжджа частина		Тротуари		Технічний стан
				довжина, м/п	Ширина, м/п	Довжина, м/п	Ширина, м/п	
	Автомобільні							
1	вул. Шевченка	1965	залізобетон	34,42	8,35	34,42×2	1,5	Потребує ремонту
2	вул. Батюка	1984	залізобетон	27,0	7,94	27×2	1,5	Задовільний
3	вул. Червоноармійська	1980	залізобетон	48,12	11,60	48,12×2	1,44	Задовільний
4	вул. Жовтнева	1963	залізобетон	34,32	11,3	---	---	Потребує ремонту
5	вул. Фрунзе	1964	залізобетон	23,04	7,0	23,04×2	0,75	Потребує ремонту з розширенням пішохідних тротуарів
6	вул. Шмідта	1940	дерев'яний	12,5	4,84	---	---	Необхідне будівництво нового мосту
7	пров. Лозовий	1950	залізобетон	7,0	6,63	---	---	Потребує ремонту з розширенням пішохідних тротуарів
8	пров. Кармелюка	1980	дерев'яний	33,4	7,5	---	---	Необхідне будівництво нового мосту
	Пішохідні							
1	вул. Комінтерна	1997	залізобетон	24 (довжина)		3 (ширина)		
2	вул. Гончаренка	1997	залізобетон	24 (довжина)		3 (ширина)		
3	вул. Жовтнева	1998	залізобетон	34,32 (довжина)		3 (ширина)		
4	Парк ім. 40-річчя ВЛКСМ		металевий					Необхідне будівництво нового мосту

Усі міські мости підлягали технічному обстеженню в 1992 році. В 2003 році проведено повторне обстеження мостів по вул. Фрунзе, вул. Жовтневій та вул. Шевченка. Згідно з документацією обстеження визначено, що всі три мости потребують капітального ремонту.

Висновок:

- технічні параметри окремих ділянок магістралей недостатні і потребують реконструкції.
- існує потреба у подальшому розвитку та удосконаленню магістральної вуличної мережі міста, зокрема, організації додаткових транспортних зв'язків.

Легковий транспорт.

За звітними даними Охтирського відділення Державтоінспекції на 1.01.2005 року у районі налічується 15992 одиниць автомобілів, із них:

- вантажних – 2647 одиниць (2330 – юридичні та 317 – приватні);
- легкових – 13345 одиниць (584 – юридичні та 12761 – приватні);

Виходячи з того, що в місті знаходиться орієнтовно 60% від загальної кількості автотранспорту і становить 8007 одиниць, тому рівень автомобілізації у місті складає 160 автомобілів на 1000 мешканців.

Паркування приватного автотранспорту здійснюється у 5 гаражно-будівельних кооперативах: „Чайка” (вул. Київська, 164, 612 машино-місць); „Сапер” (вул. Снайпера, 1, 95 машино-місць); „Старт” (вул. Першотравнева, 535 машино-місць); „Темп” (вул. Косовського, 572 машино-місць); „Мрія” (вул. Залізнична, 362 машино-місць).

Загальна місткість гаражів – 2176 машино-місць. Крім того, для тривалого зберігання індивідуальних автомобілів використовуються 2 автостоянки із загальною кількістю машино-місць 249.

Автостоянки знаходяться по вул. Батюка – 179 машино-місць та по пров. Кирилівському – 70 машино-місць.

Технічне обслуговування автомобілів здійснюють: 3 СТО, 5 АЗС та 1 ГАЗС.

СТО (усього 14 постів): „Суми-Авто” вул. Фрунзе – 6 постів; „ПП Ханюков” вул. Залізнична – 4 пости; „ПП Безугла” вул. Леніна – 4 пости.

АЗС (усього 32 колонки): „ТНК” пров. Кириківський, 25 – 6 колонок; „ТНК” вул. Шевченко, 5 – 12 колонок; „Обрій” вул. Батюка, 20 – 3 колонки; „Геліос” вул. Леніна, 202 – 4 колонки; ТОВ „Мікс-Оіл” вул. Революції – 6 колонок.

ГАЗС: пров. Кириківський, 27 б – 1 колонка.

Проектні рішення

Генпланом запропоновані такі проектні рішення, які направлені на удосконалення та подальший розвиток транспортної інфраструктури Охтирки.

Зовнішній транспорт

Для виносу транзитного руху транспорту генеральним планом передбачається будівництво обходу м. Охтирки з північного-сходу на південний схід на автодорозі державного значення Суми – Полтава – Олександрія та реконструкція цієї дороги за параметрами II технічної категорії.

У зв'язку з очікуваним зростанням інтенсивності руху автотранспорту необхідно провести реконструкцію: територіальних доріг: Т – 2106 Харків – Охтирка та Т – 17 – 05 Лохвиця – (від автодороги Шостка – Конотоп – Ромни – Пирятин) – Гадяч – Охтирка – КПП „Дмитрівка” за параметрами II технічної категорії; районних та сільських доріг; розширенням проїзної частини та удосконалення типу покриття на підходах до міста.

Для покращення рівня обслуговування пасажирів, необхідно провести реконструкцію автостанції та оновити парк рухомого складу – автобусів, які обслуговують перевезення пасажирів у приміському сполученні.

Залізничний транспорт

Проектом передбачається ліквідувати малодіяльні під'їзні колії, загальною довжиною 3,9 км.

Магістральна вулична мережа

Генеральним планом передбачається покращити структуру і технічні параметри магістральної вуличної мережі міста. Для цього необхідно провести реконструкцію окремих ділянок існуючих вулиць та побудувати нові зв'язки на магістральній мережі міста.

Основу структури магістральної вуличної мережі міста складатимуть магістральні вулиці регульованого та саморегульованого руху.

Загальна довжина магістральної вуличної мережі міста на розрахунковий строк становитиме 73,8 км; щільність магістральних вулиць на перспективу становитиме 2,9 км/км²

Нижче наведені заходи по удосконаленню та будівництву магістральної мережі.

Будівництво ділянок магістральних вулиць (12 км):

- вул. Проектна 1 – житлова вулиця, (проїзна частина – 5,5 м) – 1,6 км;
- вул. Проектна 2 – магістральна вулиця (проїзна частина – 7,5 м) – 3,0 км;
- вул. Проектна 3 – магістральна вулиця (проїзна частина – 8,0 м) – 2,7 км;
- вул. Проектна 4 – магістральна вулиця (проїзна частина – 7,5 м) – 0,9 км;
- вул. Проектна 5 – магістральна вулиця (проїзна частина – 7,5 м) – 1,1 км;
- вул. Проектна 6 – магістральна вулиця, (проїзна частина – 8,5 м) – 1,7 км;
- вул. Проектна 7 – магістральна вулиця, (проїзна частина – 5,5 м) – 1,0 км;

Реконструкція (5,5 км) ділянок магістральних вулиць із розширенням проїзної частини:

- пров. Лебедевої з 6,3 м до 7,5 м – 0,25 км;
- вул. Фрунзе з 6,0 м до 7,5 м – 3,7 км;
- пров. Ушакова з 4,0 м до 5,5 м – 0,45 км;

- пров. Радсело з 4,0 м до 5,5 м – 1,1 км;

Реконструкція (13 км) ділянок магістральних вулиць (улаштування а/б покриття, капітальний ремонт): пров. Лозовий – 0,6 км; вул. Халтуріна – 0,9 км; вул. Мічуріна – 0,9 км; вул. Московська – 1,5 км; вул. Червоного Орача – 1,3 км; вул. Полтавська – 1,8 км; вул. Леніна – 3,3 км; вул. Революції – 1,2 км; вул. Некрасова – 1,5 км.

Для збільшення пропускної здатності вул. Фебенка та організації безпеки руху автотранспорту та пішоходів проектом пропонується закрити по ній рух вантажного транспорту, а в центрі міста по вул. Батюка та пров. Тельмана організувати односторонній рух.

На перетині вул. Кірова та Фебенка пропонується закрити залізничний переїзд, як малодіяльний та у зв'язку з ліквідацією під'їзних залізничних колій.

Поступово провести реконструкцію всіх мостів міста, а по вул. Окружній (в західній частині міста) побудувати новий міст через річку Охтирка.

На далеку перспективу на перетині обхідної дороги Р-17-Суми-Полтава-Олександрія (II технічної категорії) та залізничною колією загального користування Охтирка – Кириківка передбачається будівництво шляхопроводу.

Внутрішньоміський транспорт.

З розвитком магістральної мережі суттєво покращаться умови для розвитку системи міського пасажирського транспорту (автобусів і мікроавтобусів).

На розрахунковий строк лінії руху автобуса, мікроавтобуса пройдуть також по нових вулицях: Проектній 2, Проектній 4, Проектній 5 та пров. Лебедевої.

Загальна довжина мережі автобусних ліній по осі вулиць становитиме 51,1 км.

На розрахунковий строк передбачається придбання та оновлення рухомого складу (автобусів, мікроавтобусів). Зберігання рухомого складу здійснюється на території існуючого автотранспортного підприємства, яке знаходиться по вул. Транспортній.

Легковий транспорт.

Загальна кількість автомобілів населення становитиме 12500 одиниць (перспективний рівень автомобілізації – 250 автомобілів на 1 тис. мешканців).

Для постійного зберігання індивідуальних автомобілів для мешканців багатоквартирної забудови проектом передбачається будівництво малоповерхових наземних гаражів загальною місткістю на 865 машино-місць, площа гаражів складатиме 1,3 га (прийнято на одне машино-місце – 15 м²).

Номер площадки	Розрахунковий строк	
	Ємність (машино-місць)	Площа (га)
1 (на вільних територіях)	344	0,5
1 (на реконструйованих територіях)	374	0,6
2	147	0,2
Разом	865	1,3

Для короткочасного зберігання приватних автомобілів населення передбачена мережа автостоянок тимчасового зберігання біля залізничного вокзалу, автостанції, біля закладів та підприємств обслуговування.

Технічне обслуговування власного автотранспорту передбачається таким чином: АЗС - достатньо використання існуючих об'єктів; СТО- додатково до існуючих на розрахунковий строк потрібне будівництво однієї СТО на 6 постів, загальною площею 0,6 га.

ІХ. ІНЖЕНЕРНА ПІДГОТОВКА ТА ЗАХИСТ ТЕРИТОРІЇ

1. ГІДРОТЕХНІЧНІ ЗАХОДИ

Існуючий стан

Місто Охтирка розташоване в східній частині Сумської області в заплаві та на схилах річки Охтирки, яка ділить його на дві частини. В північній частині міста протікає річка Гусинка.

Територія міста знаходиться на лівобережній терасі річки Ворскла. Перепад висот між заплавою і терасою 6-10 м. Характерною особливістю рельєфу являються багаточисленні блюдцеподібні пониження, які зайняті мілководними озерами.

В період весняного паводка значна частина міської території підлягає затопленню паводковими водами р. Охтирка, які наносять значний збиток міському господарству. Максимальна відмітка рівня води весняної повені складає 112 м абс.

В межах міста через р. Охтирку є ряд мостів. Деякі з них представляють собою капітальні споруди та розраховані на пропуск води 1% забезпеченості.

Русло р. Охтирки переважно замулено, в останній період частково розчищено на ділянці протяжністю 300 м в районі комбінату хлібопродуктів. Замуленню русла сприяє змив ґрунтів зі схилів річки, які попадають в нього після інтенсивних опадів.

На території міста є ряд понижених ділянок, які не мають стоку, де подовгу затримується вода від атмосферних опадів і ґрунтових вод. По мірі висихання ці ділянки використовуються місцевим населенням під городи, сади. Заболочені ділянки є в районі озера Біле та озера в районі вулиці Калініна.

Наявність заболоченостей та мокрих безстічних ділянок утворюють антисанітарну ситуацію в місті і ускладнюють містобудівне освоєння цих територій.

На території міста розташовано ряд озер: Біле, Зелене, Ігнатенкове, Чикалове та інші. Живлення озер відбувається за рахунок ґрунтових вод та атмосферних опадів. Після проведення меліоративних робіт на деяких озерах, з метою ліквідації заболоченостей, був порушений гідрогеологічний режим, в результаті чого вони майже висохли.

Намічені заходи

Внаслідок обстеження території, аналізу природних умов, вивчення наявного картографічного і планового матеріалів, а також враховуючи архітектурно-планувальні рішення та перспективи розвитку міста визначився комплекс гідротехнічних заходів з інженерної підготовки та захисту території, який включає:

- утворення (підсипку) території;
- регулювання русел рік та каналів;
- розчистку існуючих водойм та влаштування нових водойм;
- захист території від підтоплення;
- влаштування нових каналів або закритого дренажу;
- влаштування набережних;
- рекультивацію порушених територій.

Утворення (підсипка) території

Враховуючи небезпеку затоплення міської території паводковими водами р. Охтирки, а також заболоченість окремих ділянок міста, де намічається нове будівництво, даним розділом пропонується виконати утворення (підсипку) території в середньому до відмітки 111,50÷112,0 м, що показано на схемі. У випадку наявності заторфованих ділянок на місці нового будівництва пропонується зняття шару торфу на 1-1,5 м з заміною його на піщаний ґрунт. Такі умови можуть мати прояв на проектних ділянках малоповерхової забудови № 1 та багатоповерхової забудови №1, 2.

Небезпека затоплення паводком 1% забезпеченості також зменшиться після проведення заходів по регулюванню русла річки, коли збільшиться його пропускна здатність.

Регулювання русел рік та каналів.

Для покращення санітарно-гігієнічного стану як самих річок, так і прилеглих до них територій необхідно виконати ряд заходів по регулюванню їх русел, а саме: розчистити русла від побутового та будівельного сміття, від мулу і наносів, від вологолюбивої рослинності; на окремих ділянках русла струмків розчистити, поглибити і спрямити. Заходи по розчистці русел річок рекомендується виконувати регулярно, так як русла поступово замулюються і заростають вологолюбною рослинністю.

Регулювання русел р. Охтирка, Гусинка передбачається шляхом їх розчистки, поглиблення, спрямлення і влаштуванням шлюзів-регуляторів, що призведе до збільшення їх пропускної здатності при проходженні паводків рідкої повторюваності.

Загальна довжина ділянок регулювання русел річок в межах міста складатиме близько 12,5 км. Загальна довжина ділянок розчищення каналів складатиме 6,5 км.

Для ліквідації осередку малярії проводяться інженерно-меліоративні заходи. Наявність, кількість та поширення осередку малярії визначають малярійну характеристику території. При проектуванні інженерної підготовки слід складати карти анофелогенних територій та водоймищ в радіусі до 5 км з характеристикою кожного осередку.

Комплекс протималярійних заходів включає: вертикальне планування та організацію поверхневого стоку; осушення заболочених територій та зниження рівня ґрунтової води; пропуск малих водотоків в трубах; засипку водоймищ, що не використовуються в містобудівництві; регулювання стоку; благоустрій берегів річок та водоймищ.

Ліквідацію заболочених ділянок намічається виконувати шляхом влаштування відкритої або закритої дренажної системи осушення і підсипки території на площі біля 33 га в межах міста.

Розчистка існуючих та влаштування нових водойм.

На території міста є ряд озер (Біле, Зелене, Ігнатенкове, Чикалове та інші), які використовуються для розведення риби і водоплавної птиці. Живлення озер відбувається за рахунок ґрунтових вод та атмосферних опадів.

Враховуючи, що після проведення меліоративних робіт на деяких озерах, з метою ліквідації заболоченостей, був порушений гідрогеологічний режим, в результаті чого вони майже висохли, вважаємо за доцільне провести розчистку всіх існуючих водойм, в результаті чого озера можна буде використовувати для різних потреб та значно поліпшиться санітарна ситуація в місті. Загальна площа розчистки всіх існуючих водойм складатиме 160,0 га.

Даним розділом передбачається влаштування нових водойм на місцях заболочених ділянок. Це дозволить поліпшити санітарну ситуацію на даних ділянках та влаштувати додаткові місця для відпочинку населення.

Водойми (ставки) пропонується влаштувати:

- на ділянці, яка обмежена вулицею Фебенка, провулками Щорса, Будьонного, Північний, з подальшим озелененням та благоустроєм (площа водного дзеркала біля 10,0 га);
- на ділянці, яка обмежена ділянками проектної малоповерхової забудови №1, з подальшим озелененням, благоустроєм та влаштуванням набережної для прогулянок та відпочинку населення (площа водного дзеркала біля 14,0 га).

Загальна площа нових водойм складатиме 24,0 га.

Захист території від підтоплення.

Територія міста має значні площі, які підтоплюються – 850,0 га. Це значно ускладнює містобудівне освоєння цих земель.

При рішенні цього питання необхідно прийняти до уваги такі фактори: глибину залягання водоносних пластів, водопроводові властивості ґрунтів, умови живлення і стоку ґрунтових вод, а також функціональне використання території: капітальна чи садибна забудова. В межах садибної забудови можливе влаштування дренажів, як закритого так і відкритого типу, тобто водовідвідних осушних каналів і каналів.

Використовувати дані території під забудову можливо лише після проведення заходів по зниженню рівня ґрунтових вод.

Вибір схеми захисту від підтоплення повинен ґрунтуватися на матеріалах детальних інженерно-геологічних вишукувань на режимних спостережень, надаючи перевагу рішенням, що зводять до мінімуму експлуатаційні витрати та забезпечать максимальну надійність дорожнього покриття, інженерних мереж, підземних споруд.

Влаштування дренажів для капітальної забудови виконується з урахуванням норми осушення на глибину не менше 2,0 м, а для одноповерхової забудови не менше 1,5 м; для парків, скверів, стадіонів – не менше 1,0 м.

Склад заходів для захисту територій від підтоплення залежить від геологічних та гідрологічних умов, типу забудови та використання підземного простору. До складу таких заходів входить комплекс робіт по зниженню дії природних та штучних чинників підтоплення, підвищенню планувальних відміток території, підвищенню підлоги та гідроізоляції підземних споруд, улаштуванню дренажів.

Територія міста має ряд понижених ділянок, які не мають стоку, де подовгу затримується вода від атмосферних опадів і ґрунтових вод. По мірі висихання ці ділянки використовуються місцевим населенням під городи, сади. Також існує ряд заболочених ділянок, які створюють антисанітарну ситуацію в місті.

Враховуючи всі ці несприятливі фактори, даним розділом пропонується влаштування нових каналів або закритого дренажу.

Розташування нових каналів або закритого дренажу показано на «Схемі інженерної підготовки території».

Влаштування набережних.

На міських територіях берегоукріплювальні роботи проектується з урахуванням технічних і економічних вимог, але велике значення надається естетичним вимогам, оскільки набережні – це елементи міського середовища.

Пропонується влаштування набережних:

- на берегах нової водойми на ділянці проектної малоповерхової забудови №1;
- на березі водойми біля ділянки проектної малоповерхової забудови №4;
- навколо озера в районі ділянки проектної малоповерхової забудови №3;
- вздовж берега річки Охтирки в районі проектної багатоповерхової забудови №4, в районі електростанції та вулиці Шевченка.

Влаштування набережних створить додатковий захист від затоплення повеневидами водами річки Охтирки, покращить естетичний вигляд міського середовища та створить додаткові місця для прогулянок міського населення. Загальна довжина набережних в межах міста складатиме 6,7 км.

Рекультивация порушених територій.

За даними Державного управління екології та природних ресурсів у Сумській області у 2003 році проведена рекультивація порушених земель на площі 3,48 га.

Території кар'єрів та відвалів піддаються проведенню на них рекультивації поетапно: в першу чергу виконуються планувальні роботи, терасування та засипка, потім укладається шар рослинного ґрунту, посадка дерев і кущів, посів багаторічних трав. Такі території в основному використовуються для зон зелених насаджень.

Заходи по відновленню порушених територій вибираються залежно від інженерно-геологічних умов, виду використання і типів порушення (повне і часткове засипання глибоких ям і виробок, розрівнювання зритих місць, роботи по запобіганню подальшому руйнуванню порушених територій).

При проведенні рекультивації на всіх видах порушених територій необхідно проводити ретельне обстеження.

Порушені території після комплексу відбудовних робіт використовуються для створення зон зелених насаджень загального та обмеженого користування, спеціального призначення; промислових зон і зон зовнішнього транспорту; житлових районів і мікрорайонів; зон водорегулюючих гідротехнічних споруд; рибо- і сільськогосподарських; водопостачання; комунально-складських зон.

При освоєнні порушених територій у межах населеного пункту необхідно враховувати:

- його планувальну структуру;
- доступність центрів трудового, культурно-побутового і рекреаційного тягіння;
- планування та розвиток транспортних і інженерних комунікацій;
- візуальне сприйняття порушених ділянок у міському середовищі (композиційна єдність міського та природного середовищ).

Крім вище перерахованих містобудівних чинників, необхідно враховувати також розміри порушень поверхні, фізичні і біологічні властивості ґрунтів, можливість застосування тієї або іншої технології відновлення території.

Для захисту від ерозії необхідно провести розширення мережі зелених насаджень та благоустрій мережі зелених насаджень, які проводяться за рахунок створення нових зон озеленення.

З метою зниження витрат на відновлення порушених територій і раціонального використання природних ресурсів проводиться функціональне зонування територій добування корисних копалин, з огляду при цьому на планувальну структуру і функціональні потреби населених місць, необхідність збереження продуктивності території й унікальних природних комплексів, а також поліпшення санітарно-гігієнічних умов.

Загальна площа порушених земель в межах міста складає 20,0 га.

Основні гідротехнічні заходи з інженерної підготовки та захисту території в межах міста

Назва заходів	Одиниця виміру	Кількість
Утворення (підсипка) території	га	102,0
Регулювання русел рік та каналів	км	19,0
Розчистка існуючих водойм	га	160,0
Влаштування нових водойм	га	24,0
Захист території від підтоплення	га	850,0
Влаштування нових каналів або закритого дренажу	км	17,0
Влаштування набережних	км	6,7
Рекультивація порушених територій	га	20,0

Об'єми та вартісні показники визначені орієнтовно та потребують уточнення на подальших стадіях проектування.

Всі заходи з інженерної підготовки території показані на «Схемі інженерної підготовки території».

2. ДОЩОВА КАНАЛІЗАЦІЯ

Схему дощової каналізації розроблено згідно планувальних рішень на топографічному матеріалі масштабу 1:5000 і виконано у відповідності з ДБН 360-92**. Розділ підтверджує технічну спроможність та економічну доцільність планувального вирішення проектної території.

На сьогоднішній день на території міста практично відсутня дощова каналізація. Відведення дощових вод здійснюється в основному поверхневим способом – мережею меліоративних каналів; та, частково, існуючою дощовою каналізацією, яку побудовано окремими локальними ділянками закритих колекторів та відкритими лотками з відводом стоків у систему існуючих водойм та водотоків. Існуюча дощова каналізація практично не виконує свою функцію, не забезпечує нормативне відведення дощових вод з території забудови та вулиць.

Згідно топографічних умов територія міста розділена системою водойм, що робить неможливим влаштування однієї централізованої системи дощової каналізації. Проектом пропонується влаштування окремих, локальних мереж дощової каналізації з подачею дощових вод до проектних локальних очисних споруд. Випуски очищених вод здійснюються в водойми та водостоки.

В зонах підвищених забруднень бензиновими викидами (автостоянки, автозаправки, господарські та промислові території) необхідне влаштування закритої дощової каналізації з влаштуванням локальних очисних споруд (колодязів-відстійників) з максимальним використанням дощових вод для оборотного водопостачання або для поливу території.

Розроблена схема дощової каналізації підтверджує можливість здійснення планувального вирішення території, береться за основу та потребує уточнення на наступних стадіях проектування.

ІХ. ІНЖЕНЕРНЕ ОБЛАДНАННЯ ТЕРИТОРІЇ

1. ВОДОПОСТАЧАННЯ

Джерелами водопостачання Охтирки є підземні води буцацького та сеноман-нижньокрейдяного горизонту та поверхневі води Ворскла.

За 2004 рік піднято насосами першого підйому 2,02 млн. м³ води, подано води у мережу 2,02 млн. м³, відпущено 1,83 млн. м³ (5,00 тис. м³ середньодобове), у т. ч. населенню та комунально-побутові потреби 1,73 млн. м³. Витік та власні потреби становлять 0,19 млн. м³ (4,6%). Житловий фонд, обладнаний системами холодного водопостачання на 71%. Загальне питоме водопостачання –100 л/добу на мешканця.

Водопостачання міста здійснюється централізованим комунальним водопроводом, а також локальними системами господарсько-питного і технічного водопостачання окремих підприємств.

Комунальний водопровід обслуговує населення міста, комунальні та окремі промислові підприємства. Встановлена виробнича продуктивність комунального водопроводу 8,9 тис. м³/добу. Встановлена виробнича продуктивність насосних станції I підйому 17,30 тис. м³/добу. Основні водозабірні споруди, розміщені на трьох ділянках у межах міста:

- ділянка Гусинського водозабору, яка включає у себе 8 свердловин, два резервуара чистої води ємністю 500 м³, насосна II підйому, хлораторна. Сумарна продуктивність артезіанських свердловин 8,80 тис. м³/добу.
- ділянка Центрального водозабору, яка включає у себе 2 свердловини, резервуар чистої води ємністю 250 м³, насосна II підйому. Сумарна продуктивність артезіанських свердловин 0,90 тис. м³/добу.
- ділянка Кившарського водозабору, яка включає у себе 5 свердловин, два резервуари чистої води ємністю 750 м³, насосна II підйому. Сумарна продуктивність артезіанських свердловин 3,80 тис. м³/добу.

Свердловини забезпечені нормативними зонами санітарної охорони та мають між собою гідравлічний зв'язок. Якість води відповідає вимогам ГОСТу 2874-82* "Вода питна".

Одиночна протяжність водоводів 6,9 км, вуличної водопровідної мережі 64,1 км, із них амортизованих і в аварійному стані 4,0 км (6%). За 2004 рік піднято насосами першого підйому 2,02 млн. м³ води, подано води у мережу 2,02 млн. м³ (5,53 тис. м³ середньодобово), у т. ч. населенню та на комунально-побутові потреби 1,73 млн. м³ (4,74 тис. м³ середньодобово). Витік та невраховані витрати води становлять 0,193 млн. м³ (10%). Житловий фонд, обладнаний системами холодного водопостачання на 71%. Частина мешканців садибної забудови користується водою з вуличних водозаборів, яких на мережі встановлено 95 одиниць.

Локальні водопроводи мають м'ясокомбінат, хлібокомбінат, пивзавод, комбінат харчових продуктів, сиркомбінат, НГБУ "Охтирканафтогаз", заводи „Охтирсільмаш”, „Нафтопромаш”, Охтирське УБР, комбінат хлібопродуктів.

Частина підприємств мають двостороннє живлення водою – від власних водозаборів і від комунального водопроводу: Охтирська філія АТ СП

„Правекс-Брок” (ТЕЦ), ВАТ „Хлібокомбінат”, Охтирське УБР, НГВУ „Охтирканафтогаз”, АТ „Нафтопромаш”, ВАТ „Охтирський сиркомбінат”.

Сумарна потужність відомих локальних водозаборів, що базуються на використанні підземних вод 3,50 тис. м³/добу. Споживання води з комунального водопроводу складає 0,29 тис. м³/добу.

Технічне водопостачання має Охтирська філія АТ СП „Правекс-Брок” (ТЕЦ) потужністю 1,90 тис. м³/добу. Джерелом водопостачання є р. Ворскла. Водозабір, резервуари і мережа розташовані в межах власних територій водокористувачів.

Відповідно до розрахункових показників чисельності населення міста (50,0 тис. осіб), розвитку промислового виробництва і підвищення рівня інженерного благоустрою житлового фонду, потреба у воді питної якості складе: - 24,60 тис. м³/макс. добу, у технічній воді - 11,29 тис. м³/макс. добу. Розрахунки по групах водокористувачів наведені у таблиці нижче.

Затверджені запаси підземних вод по м. Охтирка 17,0 тис. м³/добу існують по Гусинському водозабору (УТКЗ №3695 23.09.75 р.). Для решти водозаборів гідрогеологічні дослідження не проводилися.

Фактичний водовідбір Гусинському водозабору не перевищує встановлених лімітів і складає 6,04 тис. м³/добу.

По Центральному водозабору заявлена потреба на перспективу складає 2,00 тис. м³/добу, фактичний водовідбір складає 0,33 тис. м³/добу віднесено до запасів категорії С₁.

По водозабору „Ківшар” заявлена потреба на перспективу складає 8,16 тис. м³/добу, фактичний водовідбір складає 1,76 тис. м³/добу віднесено до запасів категорії С₁.

У зв'язку зі збільшенням водоспоживання міста, на наступних стадіях проектування, необхідно провести пошукові гідрогеологічні дослідження з подальшим затвердженням запасів підземних вод із залученням відповідних спеціалізованих закладів та організацій.

Господарсько-питне водопостачання передбачається централізованим комунальним водопроводом, що має забезпечити надійний санітарний контроль за якістю, а також за раціональним використанням питної води. Покриття розрахункової потреби у воді питної якості передбачається із підземних джерел по існуючій схемі. Для збільшення пропускної потужності водопроводу необхідно закріплювати магістральні мережі міста, прокласти нові магістральні мережі в районі перспективної забудови.

Міський водопровід – система першої категорії надійності подачі води, мережа – кільцева, протипожежна низького тиску.

Покриття розрахункової потреби у технічній воді передбачається з Ворскли та свердловин технічної води по існуючій схемі.

Для зрошення садіб, поливання та миття територій передбачається використання ґрунтових вод. Використання води міського водопроводу на ці цілі допускається тільки для територій, до стану яких ставляться підвищені вимоги (дитячі установи, лікарні, тощо).

Основні заходи щодо удосконалення та розвитку систем водопостачання міста включають на розрахунковий строк:

- впровадження комплексу заходів щодо екологізації водогосподарського комплексу - запровадження водозберігаючих технологій, скорочення питомих витрат води на одиницю продукції, модернізація діючих та будівництво нових систем зворотного і повторного водопостачання, розроблення і здійснення кожним підприємством водозберігаючих і водоохоронних заходів, удосконалення систем лімітування і моніторингу витрат і якості води;
- обладнання житлового фонду водомірними пристроями і регуляторами тиску, ліквідація втрат та непродуктивних витрат води тощо;
- приведення продуктивності основних водозаборів у відповідність з потребою у воді прилеглих районів із метою економії електроенергії на транспортування води;
- впровадження комплексу заходів щодо забезпечення нормативного стану у першому та другому поясах санітарної охорони джерел водопостачання;
- повне обладнання житлового фонду системами водопостачання;
- удосконалення системи подачі та розподілу води по території міста будівництвом нових (26,05км) та перекладкою або відновленням сучасними методами амортизованих водоводів і мережі, реконструкцією головних споруд, насосних станцій тощо;
- коректування спеціалізованої проектної документації на реконструкцію і розвиток системи водопостачання відповідно до нових рішень генерального плану міста по складу, кількості і розміщенню споживачів, встановлення повного складу першочергових і перспективних заходів і економічного механізму реалізації їх.

2. ПРОМИСЛОВО-ПОБУТОВА КАНАЛІЗАЦІЯ

Каналізування м. Охтирка здійснюється по повній роздільній схемі. Відведення і очищення побутових і основного об'єму виробничих стічних вод здійснюється комунальною каналізацією міста.

Встановлена пропускна спроможність міської каналізації 9,3 тис. м³/добу. Фактичний пропуск за 2004 рік 1,44 млн. м³ (3,95 тис. м³ середньодобово). Системою самопливних колекторів стічні води надходять до насосних станцій і перекачуються на міські очисні споруди встановленою потужністю 9,3 тис. м³ на добу, які розташовані в південно-західній частині міста.

Очисні споруди розраховані на повне біологічне очищення в штучних умовах, скидання стічних вод після очищення в озеро Ігнатенкове, потім системою каналів до р. Ворскла. Санітарно-захисна зона – 400 м. Розміщення споруд відповідає санітарним нормам.

Одиночна протяжність головних колекторів 8,2 км, вуличної каналізаційної мережі 6,1 км, з них амортизованих і аварійних 0,4 км (7%).

Житловий фонд забезпечено централізованою каналізацією на 42%. Відходи з накопичувачів не каналізованої забудови вивозяться асенізаційним транспортом безпосередньо на очисні споруди.

Промислові підприємства після попереднього очищення скидають стічні води у міську каналізацію. Власні очисні споруди має сиркомбінат потужністю 1,80 тис. м³/добу.

Відповідно до розрахункового водоспоживання (див. табл. нижче) об'єм промислово-побутових стічних вод складе 23,59 тис. м³/добу. Відведення і очищення їх передбачається централізованою комунальною каналізацією.

Очищення стічних вод передбачається на існуючих спорудах. Збільшення потужності яких передбачається за рахунок реконструкції та удосконалення технології очищення. Збільшення пропускної спроможності міської каналізації до 24,00 тис. м³/добу передбачається за рахунок реконструкції існуючих споруд (насосні станції, самотливні колектори, напірні трубопроводи) та будівництва нових в районах перспективної забудови.

Основні заходи щодо реконструкції та розвитку систем водовідведення:

- нарощування пропускної спроможності системи відведення і потужності очисних споруд, забезпечення резерву продуктивності міської каналізації для нового житлового будівництва;
- удосконалення технології очищення та знезараження стічних вод, вирішення проблеми використання (знешкодження) оброблених каналізаційних осадів;
- розробка та впровадження системи моніторингу скидів виробничих стічних вод у міську каналізацію, у першу чергу, за показниками якості для забезпечення нормального функціонування технологічних процесів біохімічного очищення і доочищення;
- модернізація системи відведення перекладкою амортизованих колекторів і мережі, реконструкцією насосних станцій, дублюванням напірних колекторів, прокладкою самотливних колекторів;
- будівництво 8,0 км самотливної мережі і 11,6 км напірних колекторів, 3 насосних станції в районах нової і існуючої забудови;
- забезпечення на кінець розрахункового строку генплану (по планувальних умовах) охоплення забудови міста централізованою каналізацією;
- модернізація виробничої бази та удосконалення економічних та правових засад функціонування водопровідно-каналізаційного господарства;
- коригування спеціалізованої проектної документації на реконструкцію і розвиток систем водовідведення відповідно до рішень генерального плану міста щодо кількості та розміщення водокористувачів з метою визнання повного складу заходів на реконструкцію і розвиток системи та економічного механізму реалізації цих заходів.

Розрахунок обсягів водоспоживання і водовідведення

Групи водокористувачів	Чисельність на розрахунковий строк, тис. осіб.	Норма, л/добу	Обсяг, тис. м ³ /добу
Госпитні потреби			
– багатоквартирна забудова з централізованим гарячим водопостачанням	24,00	290	6,96

- садибна забудова з місцевими водонагрівачами	26,00	210	5,46
Разом:-середньодобово			12,42
- максимальна доба		K= 1,2	14,90
Необлічені		10%	1,49
Промислові підприємства:			
- вода питної якості			7,71
- технічна вода			6,20
Поливання-миття територій			
- із міського водопроводу	50,00	10	0,5
- із локальних систем	50,00	55	2,75
- зрошення садиб	26,00	90	2,34
Разом: - вода питної якості			24,60
- технічна вода			11,29
Стічні води (максимальна доба)			
- населення і необлічені			16,39
- промислові підприємства			7,39
Разом			23,59

Примітки: Питомі показники водоспоживання і водовідведення прийняті за ДБН 360-92**, СНиП 2.04.02-84, СНиП 2.04.01-85. Розрахункові об'єми промислових підприємств визначені на підставі фактичного споживання води промислових підприємств міста. На розрахунковий період підсумкові показники потреби у воді питної якості та об'єму стічних вод від підприємств збільшені на 20% з урахуванням можливості непередбаченого розвитку промислового виробництва. Протипожежні потреби водопроводу при двох розрахункових пожежах, 35 л/с зовнішнє і 2х5л/с внутрішнє пожежегасіння – 0,86 тис. м³. Нормативний строк відновлення протипожежного запасу води – 24 години, забезпечується при зниженні подачі води на інші потреби на 4%, що не перевищує допустимих показників згідно СНиП 2.04.02-84 п. 2.25. Протипожежний запас намічається зберігати в резервуарах чистої води на площадках питних водозаборів. Наведені показники підлягають уточненню при розробці (коригуванні) галузевих схем водопостачання і каналізації.

3. САНІТАРНЕ ОЧИЩЕННЯ

Об'єм вивозу твердих побутових відходів за 2004 рік склав 29,04 тис. м³, рідких відходів 2,99 тис. м³.

Знешкодження твердих побутових відходів здійснюється на міському полігоні ТПВ, що розташоване на відстані 3 км від міста по трасі Лохвиця - Белгород. Загальна площа звалища 12,00 га, знаходиться в задовільному стані та відповідає санітарним та екологічним нормативам: є під'їзна дорога з твердим покриттям, має огорожу, санітарно-захисну зону 500 м. В 2001 році Сумським філіалом інституту „Дніпрогідрогосп” була розроблена проектно-кошторисна документація на реконструкцію полігону. У 2002 році розпочато роботи по рекультивациі і реконструкції полігону.

Рідкі побутові відходи знешкоджуються на очисних спорудах промислово-побутової каналізації.

Для вивезення твердих та рідких побутових відходів використовуються 8 одиниць техніки, у тому числі 7 сміттевозів та 1 асенізаційна машина.

Відповідно до норм ДБН 360-92** розрахунковий обсяг накопичення твердих побутових відходів та сміття з вулиць складе 16,80 тис. т/рік (чисельність населення 50 тис. осіб, норма накопичення ТПВ 280 кг/рік, сміття та необлічені 20%, ураховане положення п. 8.25 Державних санітарних правил планування та забудови населених пунктів, який допускає часткове компостування твердих відходів на садибах). Для забезпечення виконання “Програми поводження з твердими побутовими відходами” (Постанова Кабінету Міністрів України №265 від 4.04.2004р.) передбачається організація роздільного збору твердих побутових відходів з наступним використанням та утилізацією. За умови організації роздільного збору об’єму вивозу твердих відходів може зменшитися на 30 - 50%. Система санітарного очищення – планово-регулярна.

Для санітарного очищення необхідно 10 сміттєвозів, 8 асенізаційних і 25 прибиральних та інших машин і механізмів. На кінець розрахункового строку передбачається повне охоплення житлового фонду каналізацією, тому об’єм рідких відходів має поступово зменшуватися. Наведені показники підлягають уточненню при розробці спеціалізованої схеми санітарного очищення міста.

Основні заходи щодо санітарного очищення:

- впровадження системи роздільного збору, сортування, утилізації, дрібнення, польового компостування відходів зеленого господарства та інших заходів з метою зменшення обсягів вивезення та захоронення відходів.
- охоплення усіх районів міста планово-регулярною санітарною очисткою.
- модернізація спецавтотранспорту та іншої техніки для санітарного очищення.
- розробка спеціалізованої схеми санітарного очищення міста з техніко-економічним обґрунтуванням типу та технології промислової переробки ТПВ.

4. ТЕПЛОПОСТАЧАННЯ

На даний час в Охтирці переважає централізована система теплозабезпечення.

Багатоквартирна і, частково, одноквартирна забудова, об’єкти громадської забудови в місті в основному опалюються централізовано. Більше 50% житла мають централізоване гаряче водопостачання. Джерелом централізованої системи є Охтирська ТЕЦ з виробничою потужністю 170,0 Гкал/год. Приєднане теплове навантаження – 90,7 Гкал/год. Протяжність теплових мереж складає близько 58,5 км, кількість центральних теплових пунктів – 13 одиниць, бойлерних установок – 7 одиниць. Температурний графік роботи теплових мереж – 95/70°C.

Незначна кількість об’єктів житла і громадської забудови (центральна районна лікарня, відділ освіти) забезпечуються теплом від 14 індивідуальних котелень загальною потужністю близько 5,0 Гкал/год, при використанні 50-53% потужностей.

Виходячи з терміну експлуатації теплових мереж (більше 25 років) та способу їх прокладання за застарілими технологіями (в лотках), проблемним є питання подальшого підтримання відповідного стану системи централізованого теплопостачання.

Промислові підприємства, в основному, мають власні джерела теплоти.

Садібна забудова, яка не приєднана до централізованої системи теплопостачання, використовує автономне теплове обладнання.

За основне паливо для джерел теплопостачання використовується природний мережний газ, як резервне – дизельне пальне.

Проектні рішення

Виходячи з перспектив розвитку сельбищної території м. Охтирки, теплопостачання існуючого та нового багатоквартирного житлового фонду, закладів та підприємств обслуговування міста вирішується на базі використання ресурсів централізованої системи теплопостачання від Охтирської ТЕЦ, опалювальних котелень. Одночасно, на подальших стадіях проектування, теплопостачання нових об'єктів житлово-комунального сектору пропонується розглянути через застосування модульних котелень або системи поквартирного опалення, що дозволяє максимально уникати збитків виробленої теплової енергії, підвищити інтенсивність вводу до експлуатації закінчених будівництвом об'єктів.

Теплопостачання садибної забудови, за винятком частини існуючої, приєднаної до централізованої системи, передбачається шляхом використання автономного теплового обладнання.

Розрахунки витрат теплоти по видах споживання виконано відповідно до вимог нормативних матеріалів: СНиП 2.04.07-86 "Тепловые сети", СНиП 2.01.01-82 "Строительная климатология и геофизика", а також даних по динаміці житлового фонду м. Охтирка.

Витрати теплоти по споживачам, які підлягають централізованому теплопостачанню, визначені згідно з прийнятою забезпеченістю: багатоквартирної забудови опаленням та гарячим водопостачанням; підприємств та закладів обслуговування опаленням, гарячим водопостачанням та вентиляцією.

Витрати теплоти за основною групою промислових підприємств міста визначено за даними фактичного паливоспоживання з урахуванням їх розвитку та наведено в цілому по місту. Джерелом теплопостачання є система централізованого теплопостачання міста або власні джерела теплоти за рішенням підприємства та у відповідності до діючих Технічних умов.

Результат розрахунків, за умови 100% покриття потреб споживання відповідно до прийнятої забезпеченості на розрахунковий строк (до 2026 року), наведено в таблиці.

Споживачі	Тепловий потік, МВт
Житловий фонд та об'єкти житлового будівництва, всього	135,5
<i>у тому числі по площадках:</i>	27,4
<i>Нової багатоквартирної забудови</i>	22,4
– квартал багатоповерхової забудови по вул. Полтавській – вул. Київській	6,4
– квартал багатоповерхової забудови по вул. Київській – вул. Червоноармійській (територія в/ч, яка виноситься)	4,9
– квартал малоповерхової забудови по вул. Гончаренко	2,0
– квартал малоповерхової забудови по вулиці – набережній (на правому березі річки Охтирки, ущільнення садибних ділянок)	1,8
– вибіркова малоповерхова забудова по вул. Леніна (реконструкція)	1,8

– Квартал малоповерхової забудови по вул. Кірова (територія бази РСС)	1,2
– квартал малоповерхової забудови по вул. Чапаєва – вул. Фрунзе (територія колишньої фабрики медичних меблів)	4,3
<i>Нової садибної забудови</i>	5,0
– квартал „Левада”	2,3
– квартал по вул. Островського	0,3
– квартал навколо озера району вул. Фрунзе – вул. Чапаєва	1,4
– квартал навколо озера по вул. Петровського	0,1
– квартал уздовж річки Гусинки	0,7
– квартал по вул. Миргородській	0,2
Промислові підприємства	~ 78,0

За результатами розрахунків сумарний тепловий потік для житлово-комунального сектору, з урахуванням збитків у теплових мережах та на власні потреби джерела теплопостачання на розрахунковий період складе близько 149,0 МВт, в тому числі по площадках нового будівництва – 30,1 МВт.

Для покращення експлуатаційних показників системи теплопостачання міста та забезпечення стабільності її функціонування необхідно передбачити будівництво перемичок на ділянках найбільшої пропускної здатності. Одночасно потребують реконструкції на стадії невідкладних заходів окремі ділянки теплових мереж, виходячи з їх технічного стану, пов'язаного з тривалістю терміну експлуатації, який визначається межами "Зони ризику" (16-25 років) та "Аварійний стан" (більше 25 років). Це ділянки теплових мереж Ø 400 мм по вул. Червоноармійській, пров. Харківському та вул. Фрунзе. Орієнтовні витрати реконструкції біля 38,3 км магістральних мереж складуть 6,0 млн. грн. Загальна протяжність магістральних тепломереж, що потрібно побудувати або реконструювати складає близько 41 км.

Забезпечення рентабельного та надійного теплопостачання для об'єктів, що розглядаються на базі централізованого та децентралізованого теплопостачання від існуючих джерел теплоти, потребує проведення їх модернізації, впровадження енергозберігаючих технологій, повної автоматизації котлів найбільш перспективних котелень з урахуванням сучасних розробок і рекомендацій, переобладнання ЦТП в котельні, виведення з експлуатації морально застарілих малоефективних котелень при відповідному техніко-економічному обґрунтуванні.

Важливою енергозберігаючою технологією є впровадження на ТЕЦ і потужних котельнях парогазового циклу, парогазових турбоустановок, використання принципів когенерації.

Актуальним є також застосування на теплоцентралях технологій одержання теплової енергії за рахунок утилізації та спалювання побутових відходів і сміття.

З метою збереження та поліпшення екологічного стану довкілля, економії паливно-енергетичних ресурсів, подальшого підвищення коефіцієнта ефективності перетворення енергії, у тому числі за рахунок відмови від будівництва зовнішніх теплових мереж, водопідготовки, додаткових інженерних споруд і пристроїв, теплопостачання об'єктів курортно-рекреаційного призначення, об'єктів одно- і багатоквартирного нового житлового фонду та громадського призначення пропонується шляхом застосування теплових установок сучасного типу: гідродинамічні установки з теплогенераторами марки "Юсмар", гідродинамічні нагрівачі ТЕК та інші, з одночасним вирішенням питання переходу до єдиного енергоносія – електрики. Автономність запропонованого обладнання враховує поетапність введення в експлуатацію об'єктів будівництва.

На подальших стадіях проектування необхідно також розглянути можливість застосування в архітектурних рішеннях об'єктів термовітроустановок у комплексі з теплогенераторами для систем опалення, гарячого водопостачання як житлових, так і виробничих приміщень.

Одним зі шляхів впровадження альтернативних джерел теплопостачання щодо вирішення проблем енергозбереження є також використання систем утилізації тепла на очисних спорудах каналізації, використання тепла ґрунтів як джерела низькопотенціального тепла для теплонасосних установок (ТНУ).

Для покриття теплових навантажень на гаряче водопостачання, пропонується комплексне застосування геліосистем із ТНУ.

Кількість джерел теплопостачання з розрахунку до наданих у проекті розмірів необхідного теплового потоку, вибір основного обладнання, місця їх розміщення уточнюється або вирішується на подальших стадіях проектування, під час коригування існуючих схем теплопостачання м. Охтирки із залученням спеціалізованих проектних організацій в установленому порядку.

5. ГАЗОПОСТАЧАННЯ

На даний час рівень газифікації м. Охтирки досягає близько 100%.

Газопостачання м. Охтирки здійснюється за рахунок використання супутнього нафтового (природного) газу Рибальського нафтогазового родовища. Після відповідної підготовки, по магістральних газопроводах газ через три газорозподільчі станції (ГРС Охтирка, ГРС Підкозіївка, КРП Охтирка) надходить у систему газопостачання міста.

Підживлення існуючої системи м. Охтирки відбувається також через відгалуження від магістрального газопроводу Курськ-Диканька. Систему газопостачання вирішено двоступеневою з подачею газу по розподільчих газопроводах:

- середнього тиску (до 0,3 МПа) від ГРС на ГРП, ШРП, комунальні та промислові підприємства;
- низького тиску (до 0,005 МПа) від ГРП, ШРП на житлові будинки, дрібні невикористані та комунальні підприємства.

За даними станом на 2004 року у межах Охтирки побудовано 65 ГРП, 196 ШРД, прокладено 60,3 км розподільчих газопроводів середнього тиску. Річний обсяг отриманого природного газу склав близько 88,0 млн. м³, у тому числі на промисловість – 47,2 млн. м³, на населення – 36,5 млн. м³.

Виходячи з тривалого строку експлуатації системи газопостачання Охтирки (з 1967 р.), до основної проблеми віднесено фізичний та моральний знос газових розподільчих мереж в цілому по місту. До невідкладних заходів належить реконструкція ділянки розподільного газопроводу середнього тиску Ø400 мм від КРП Охтирка до ГРП 11 по вул. Київській – пров. Харківський.

Скраплений вуглеводневий газ (СВГ) в Охтирку постачається з ГПЗ села Кочанівка. На базі зберігання скрапленого газу ГНП Охтирського управління газового господарства розташовано ємності 10х50 м³ та дві групи з ємностями 3х4,2 м³ і 4х5 м³. Відпуск скрапленого газу склав за 2004 рік близько 436,6 тис. т. В місті в експлуатації знаходиться 19,5 тис. індивідуальних газобалонних установок, переважно в житлово-комунальному секторі.

Проектні рішення

Подальший розвиток системи газопостачання міста вирішується з урахуванням нових споживачів, прийнятих до освоєння площадок розміщення житлового будівництва.

На базі природного мережного газу розглядається забезпечення таких категорій споживачів: житлові будинки; джерела тепlopостачання; промислові та інші підприємства.

Норми питомих витрат природного газу для споживачів на комунально-побутові потреби прийняті згідно з ДБН В.2.5-20-2001 “Газопостачання” з урахуванням наявності в квартирі: багатоквартирної та частини існуючої одноквартирної житлової забудови – газової плити і централізованого гарячого водопостачання; садибної забудови – газової плити і газового водонагрівача.

Приготування їжі в лікувальних закладах, дитячих дошкільних та шкільних закладах, підприємствах громадського харчування передбачено на базі використання електроенергії.

Розмір газоспоживання промисловими підприємствами визначено за даними фактичного паливоспоживання, виходячи з тенденції їх перспективного розвитку, та наведено в цілому по місту.

Результати розрахунків річних витрат природного газу за умови 100%-ої газифікації міста у межах, визначених проектом, наведено в таблиці нижче.

Перспективний розвиток газифікації Охтирки передбачається шляхом подальшої розбудови системи розподільчих газопроводів середнього і низького тиску, будівництва нових ГРП (ШРП). Для газопостачання споживачів по площадках розміщення багатоквартирної забудови №1, №2 проектом пропонується будівництво 2 ГРП (ШРП) та прокладання близько 0,4 км розподільчого газопроводу середнього тиску, по площадках садибної забудови №1 – 2 ГРП (ШРП) та 2,25 км газопроводів середнього тиску. Одночасно, як невідкладні заходи для покращення експлуатаційного показнику системи газопостачання міста, необхідно провести реконструкцію біля 3,6 км газопроводу середнього тиску від КРП до ГРП-11 на ділянці по вул. Київській – пров. Харківський. Орієнтовні витрати складуть 0,8 млн. грн.

Як напрямок перспективного розвитку газифікації міста, насамперед райони садибної забудови у східній та західній частині міста, на подальших стадіях проектування пропонується розглянути можливість переходу до системи газопостачання з використанням комбінованих будинкових регуляторів тиску (КБРТ) із дотриманням вимог діючих нормативів щодо вхідного тиску газу в КБРТ, а саме: для житлових будинків та громадських споруд невинробничого призначення – 0,3 МПа; для промислових та сільськогосподарських підприємств – 0,6 МПа.

На подальших стадіях проектування даним проектом рекомендовано проведення коригування існуючої схеми газопостачання міста з урахуванням навантажень нових споживачів та забезпеченням стабільності експлуатації Схеми в цілому.

Розрахунок річних витрат газу на розрахунковий строк

Споживачі	Річні витрати газу, млн. м ³				
	Житлові будинки (приготування їжі та, частково, гаряче водопостачання)	Опалювальні установки садибної забудови	Котельні для теплопостачання житлово-комунальног о сектора	Всього	Промислові та інші підприємства на власні потреби
Місто Охтирка, всього <i>у тому числі по площадках:</i>	8,9	50,4	65,0	124,3	~ 50,0
<i>Нової багатоквартирної забудови</i>	0,56		10,5	11,1	
– квартал багатоповерхової забудови по вул. Полтавській – вул. Київській	0,2	-	3,0	3,2	
– квартал багатоповерхової забудови по вул. Київській - вул. Червоноармійській (територія в/ч, яка виноситься)	0,1	-	2,3	2,4	
– квартал малоповерхової забудови по вул. Гончаренко	0,02	-	0,9	0,9	
– квартал малоповерхової забудови по вулиці – набережній (на правому березі річки Охтирки, ущільнення садибних ділянок)	0,02	-	0,8	0,8	
– вибіркова малоповерхова забудова по вул. Леніна (реконструкція)	0,02	-	0,8	0,8	
– Квартал малоповерхової забудови по вул. Кірова (територія бази РСС)	0,1	-	0,7	0,8	
– квартал малоповерхової забудови по вул. Чапаєва – вул. Фрунзе (територія колишньої фабрики медичних меблів)	0,1	-	2,0	2,1	
<i>Нової садибної забудови</i>	0,39	5,15	2,1	7,6	
– квартал „Левада”	0,2	2,4	1,0	3,6	
– квартал по вул. Островського	0,03	0,3	0,1	0,4	
– квартал навколо озера району вул. Фрунзе – вул. Чапаєва	0,1	1,4	0,6	2,1	
– квартал навколо озера по вул. Петровського	0,01	0,15	0,05	0,2	
– квартал уздовж річки Гусинки	0,04	0,7	0,3	1,0	
– квартал по вул. Миргородській	0,01	0,2	0,1	0,3	

6. ЕЛЕКТРОПОСТАЧАННЯ

Електропостачання м. Охтирка здійснюється від підстанції 110/35/10кВ «Охтирка», на якій встановлено два трансформатори потужністю по 40,0 МВА кожний. Підстанція розташована на території міста та по лініях 110 кВ зв'язана з ПС 110 кВ «Тростянець» та «Ул'янівка». Також на території міста розташована підстанція 35/10 кВ «Сиркомбінат» з двома трансформаторами потужністю по 6,3 МВА кожний. Розподіл електроенергії між споживачами міста здійснюється по мережах 10 кВ та 0,4 кВ.

Для вирішення схеми електропостачання виконано розрахунок електричних навантажень.

Розрахункова потреба у електроенергії визначена:

- для комунально-побутових потреб населення за укрупненими показниками споживання електроенергії за рік на одну людину згідно норм ДБН 360-92**. При цьому прийняті нормативи враховують електричне споживання житловими будинками, громадськими закладами, підприємствами побутового призначення, вуличним освітленням, водопостачанням, каналізацією, тощо;
- для промислових підприємств за укрупненими показниками споживання електроенергії за рік одним робітником з диференціюванням по галузях господарства.

Прийняті нормативи та підсумки розрахунків наведено в таблицях.

Таблиця підрахунку електричних навантажень по м. Охтирка

Найменування споживачів	Кількість населення (робітників) тис. осіб	Питома норма кВт-годин на 1 люд. за рік	Річне споживання електро-енергії , млн. кВт-годин	Кількість годин використ. макс. навантаж. годин	Загальне навантаження тис.кВт
Господарсько-побутові та комунальні потреби населення	50,0	1270	63,5	4700	13,5
Галузі промисловості					
– машинобудування	2,02	30000	48,5	5000	9,7
– харчова	1,22	16000	18,5	4200	4,6
– легка	0,26	16000	4,2	4400	0,9
Разом			135,7		28,7

Виходячи з розрахунків та враховуючи місцеві умови, в цьому проекті пропонується:

- існуюча система зовнішнього електропостачання міста залишається незмінною на весь розрахунковий період;
- електропостачання районів перспективної житлової забудови буде здійснюватись по мережах 10 кВ та 0,4 кВ. Підключення до електричних мереж міста вирішується при подальшому проектуванні згідно Технічних умов енергопостачальної організації;
- на протязі всього розрахункового періоду необхідно проводити реконструкцію та розширення електричних мереж 10-0,4 кВ;
- положення підстанцій 110 кВ та 35 кВ та ЛЕП показано на схемі.

7. МЕРЕЖІ ЗВ'ЯЗКУ

Розділ проекту виконаний згідно до ДБН 360-92**; архітектурних та техніко-економічних розробок; карти покриття мобільного зв'язку операторів КИЇВСТАР, УМС.

Телефонний зв'язок.

В центральній частині міста по вул. Чкалова, 2 існує три телефонних станції: «Исток-2» (ємністю 6000 номерів); «Исток-4» (ємністю 1500 номерів); «ES-11» (ємністю 1750 номерів). Крім, цього в мікрорайоні «Дачний» існує координатна телефонна станція ємністю 4000 номерів.

Загальна ємність станцій складає 13250 номерів. Вільна ємність 100 номерів.

Проектне рішення. Згідно з таблицею навантаження на розрахунковий строк в нових забудовах передбачається встановити 2710 телефонних апаратів (див. табл. нижче).

Для підключення нових абонентів ємність існуючих станцій недостатня. Тому необхідно телефонну станцію «Исток-4» замінити на цифрову, ємністю до 5000 номерів. Нових абонентів планується підключити до нової запроектованої станції.

Крім цього, рекомендується координатну телефонну станцію ємністю 4000 номерів в мікрорайоні «Дачний» замінити на цифрову.

Розрахунок виконаний з урахуванням 100% телефонізації житлових і громадських об'єктів. В розрахунках прийнято: 1 телефонний апарат на 1 садибу або на 1 квартиру. Розподіл запроектованих ємностей по житлових кварталах наведено в таблиці.

Телефонна мережа проектується кабельна в каналізації і будується по одноступеневій шафній системі. Напрямки телефонної каналізації показані на схемі.

Радіомовлення.

В Охтирці існує центральний радіовузол потужністю 10 кВт. 3 радіовузла виходить шість радіофідерів напругою 240 В. Існуюча мережа дротового радіомовлення повітряна.

Проектне рішення. Згідно з таблицею навантажень (див. нижче), на розрахунковий строк необхідно підключити 2805 радіоточок, виходячи з урахування 100% радіофікації житлових і громадських об'єктів.

При розрахунку прийнято: радіоточка на 1 садибу або на 1 квартиру (багатоквартирна забудова). Запроектовані радіоточки передбачається підключити до центрального існуючого радіовузла, потужність якого по рекомендації служби експлуатації потрібно довести до 15 кВт.

Мережа радіомовлення передбачається повітряною на трубостійках та опорах електромереж. Мережу радіомовлення необхідно будувати по 1-2 ступеневій системі, повітряно- кабельною, враховуючи вуличні гучномовці для об'яв. Основні напрямки мереж радіомовлення показані на схемі.

Телебачення

Проектне рішення. В Охтирці існують локальні системи кабельного телебачення. Кожний будинок багатоквартирної забудови передбачається підключити до мережі кабельного телебачення, які виконуються в існуючій телефонній каналізації. В садибних будинках рекомендується індивідуальна антена з підсилювачем, орієнтована на телевізійний ретранслятор.

Таблиця розрахунку навантажень на розрахунковий строк

Перелік житлових кварталів нової забудови	Кількість садиб та квартир (одиниць)	Телефони, одиниць	Радіоточки, одиниць
Площадки багатоквартирної забудови			
квартал по вул. Полтавській - вул. Київській.	700	700	710
квартал по вул.. Київській-Червоноармійській	530	530	530
квартал по вул. Гончаренко	140	140	140
квартал по вул.-Набережній.	120	120	130
вибіркова малоповерхова забудова по вул. Леніна	120	120	120
квартал по вул. Кірова	80	80	80
квартал по вул. Чапаєва-Фрунзе	290	290	290
Усього:	1980	1980	2000
Площадки розміщення садибної забудови			
квартал «Левада»	330	330	330
квартал по вул. Островського	55	55	55
квартал навколо озера району вул. Фрунзе - вул. Чапаєва	200	200	200
квартал біля озера району вулиці Петровського	20	20	40
квартал вздовж річки Гусинки	95	95	150
квартал по вул. Миргородській	30	30	30
Усього:	730	730	805
Разом:	2710	2710	2805

Х. ПРОПОЗИЦІЇ ЩОДО НЕВІДКЛАДНИХ ПРІОРИТЕТНИХ ЗАХОДІВ І ОБСЯГІВ ІНВЕСТИЦІЙ ДЛЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТАЛОГО ФУНКЦІОНУВАННЯ МІСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА

ТРАНСПОРТ, ВУЛИЧНА ТА ШЛЯХОВА МЕРЕЖА

Назва заходів	Одиниця виміру	Кількість одиниць	Орієнтовна вартість, тис. грн.
– будівництво ділянки обхідної дороги	км	2,7	6750,0
– реконструкція вулиць	км	5,5	9350,0
– будівництво мосту через р. Охтирка	од	1	1600,0
Всього			17700,0

ІНЖЕНЕРНЕ ОБЛАДНАННЯ ТЕРИТОРІЇ

Водопостачання. Невідкладні заходи, встановлені програмою розвитку водного господарства міста:

- затвердження запасів по водозаборах «Центральний» та «Ківшар»;
- встановлення перетворювачів частоти струменя на ВНС по вул. Сковороди, 1;
- заміна насосів на водозаборах «Гусинка», «Ківшар»;
- заміна насосів на ЦТП по вул. Гончаренко, 1, вул. Леніна, вул. Київській, 98;
- забезпечення 100% обліку питної води в багатоповерхових будинках та будинках приватного сектора;
- заміна водопровідних мереж довжиною 5,00 км;
- введення в експлуатацію глибоководної свердловини на водозаборі „Гусинка”;
- буріння нової глибоководної свердловини на водозаборі «Центральний».
- закінчення капремонту водопровідної башти;
- виконання гідравлічного розрахунку системи водопроводу міста для оптимізації роботи артезіанських свердловин.

Орієнтовна вартість невідкладних заходів 1,50 млн. грн.

Водовідведення. Невідкладні заходи, встановлені програмою розвитку водного господарства міста та програмою розвитку і реформування житлово-комунального господарства м. Охтирка на 2003 – 2005 роки та на період до 2010 року:

- заміна шибера на пісколовках та розподільчих чашах очисних споруд;
- будівництво камери переключення на КНС №2;
- встановити прилад обліку стічних вод на очисних спорудах; впровадження сучасних технологій по переробці мокрого осаду та залишкового мулу;
- впровадження енергоефективного опалення очисних споруд;
- заміна трубопроводів та запірної арматури на КНС №1;
- впровадження сучасної технології знезараження стічних вод;

- придбання спецтехніки для прочищення систем каналізації;
- заміна обладнання та автоматизація роботи КНС №1, КНС №2;
- заміна каналізаційних мереж довжиною 1,00 км.

Орієнтовна вартість невідкладних заходів 1,60 млн. грн.

Санітарне очищення. Невідкладні заходи:

- продовження удосконалення місцевого полігону побутових відходів згідно розробленої проектної документації
- організація роздільного збору твердих побутових відходів.
- будівництво зливної станції рідких відходів.

Орієнтовна вартість невідкладних заходів 0,7 млн. грн.

Електропостачання. Невідкладні заходи:

- реконструкція існуючих мереж 10-0,4 кВ;
- влаштування системи телемеханіки та телеуправління на ПС „Сиркомбінат”.

Теплопостачання. Невідкладні заходи: реконструкція окремих ділянок теплових мереж, виходячи з їх технічного стану, пов'язаного з тривалістю терміну експлуатації, який визначається межами "Зони ризику" (16-25 років) та "Аварійний стан" (більше 25 років). Це ділянки теплових мереж Ø 400 мм по вул. Червоноармійській, пров. Харківському та вул. Фрунзе. Орієнтовні витрати реконструкції біля 38,3 км магістральних мереж складуть 6,0 млн. грн.

Газопостачання. Невідкладні заходи: для покращення експлуатаційного показнику системи газопостачання міста, необхідно провести реконструкцію біля 3,6 км газопроводу середнього тиску від КРП до ГРП-11 на ділянці по вул. Київській – пров. Харківський. Орієнтовні витрати складуть 0,8 млн. грн.

ІНЖЕНЕРНА ПІДГОТОВКА ТЕРИТОРІЇ

Гідротехнічні заходи. Загальна вартість гідротехнічних заходів на першу чергу реалізації генерального плану складає орієнтовно (по укрупнених показниках): 1,1 млн. грн.

Назва заходів	Одиниці виміру	Кількість	Орієнтовна вартість, тис. грн.
Розчистка русел річок Охтирка, Гусинка та каналів	км	5,0	100,0
Розчистка існуючих водойм	га	30,0	600,0
Влаштування дренажу в існуючій забудові	км	4,0	400,0
Всього			1100,0

Організація відведення поверхневого стоку. Невідкладним заходом з організації відведення поверхневих вод є влаштування мереж дощової каналізації в центральній частині міста близько 5 км та влаштування локальних очисних споруд - 2 об'єкти.

Вартість робіт невідкладних заходів становить 1,5 млн. грн.

Загальна вартість заходів та робіт на I чергу реалізації генерального плану по транспорту, інженерному обладнанню та інженерній підготовці території

Види заходів	Вартість, тис. грн.
Транспорт, вулична та шляхова мережа	17700
Інженерне обладнання території, усього	10600
<i>у тому числі:</i>	
- водопостачання	1600
- каналізація	1500
- санітарне очищення	700
- теплопостачання	6000
- газопостачання	800
Інженерна підготовка території, усього	2600
<i>у тому числі:</i>	
- гідротехнічні заходи	1100
- організація відведення поверхневого стоку	1500
РАЗОМ	30900

XI. ОСНОВНІ ТЕХНІКО-ЕКОНОМІЧНІ ПОКАЗНИКИ

№ п/п	Показники	Одиниця виміру	Існуючий стан	Розрахун-кови й строк
1	2	3	4	5
1	Населення	тис. осіб	49,9	50,0
2	Територія, усього	га	3058	3058
	у т. ч. забудована площа	га	2188	2488,8
3	Житлове будівництво			
-	житловий фонд	м ² заг. пл.	1023,6	1323,7
-	вибуття житлового фонду	м ² заг. пл.	-	5,8
-	обсяги нового житлового будівництва, у тому числі:.	м ² заг. пл.	-	234,1
	- багатоквартирного	м ² заг. пл.	-	161,1
	- садибного	м ² заг. пл.	-	73,0
-	житлова забезпеченість, у тому числі:	м ² /люд.	20,6	26,5
	- в багатоквартирній забудові	м ² /люд.	18,5	25,5
	- в садибній забудові	м ² /люд.	22,3	27,3
4	Сфера обслуговування			
-	дитячі дошкільні заклади	місць	1970	1970
-	загальноосвітні школи	місць	5756	7250
-	лікарні	місць	440	777
-	поліклініки	відв. у зміну	600	1395
-	пожежне депо	автомоб.	5	10
5	Транспорт, вулична мережа			
	довжина мережі магістральних вулиць	км	63,4	73,8
	щільність магістральної мережі	км/км ²	2,5	2,9
	довжина ліній автобусу по осі вулиць	км	46,0	51,1
	щільність ліній автобусу	км/км ²	1,8	2,0
	рівень автомобілізації	авто. на 1000 мешканців	160	250
6	Інженерне обладнання території			
	Сумарний відпуск води	тис. м ³ /добу	5,00	24,60
	Потужність головних споруд водопроводу	тис. м ³ /добу	17,30	25,00
	Джерело водопостачання		артезіанські свердловини	р. Ворскла
	Сумарний відпуск води	тис. м ³ /добу	5,00	24,60
	Загальне надходження стічних вод	тис. м ³ /добу	3,95	23,59
	Сумарна потужність очисних споруд	тис. м ³ /добу	9,30	24,00
	Об'єми побутового сміття	тис. м ³ /рік	29,04 тис. м ³	84,00
	Удосконалені звалища	одиниць/га	1/12	
	Споживання електроенергії	млн. кВт годин/рік	96,87	135,7
	Потужність централізованих джерел тепла	МВт	197,0	149,0
	Подача тепла, усього	МВт	102,5	135,5
	Витрати на заходи для забезпечення необхідного теплового потоку	млн. грн.	-	8,2
	Споживання газу	млн. м ³ /рік	88,0	124,3

	Кількість ГРС	одиниць	3	3
	Кількість ГРП, ШРП	одиниць	261	265
	Витрати на заходи для забезпечення наміченого газопостачання	млн. грн.	-	0,7
7	Спеціальна інженерна підготовка			
-	утворення (підсипка) території	га	-	102,0
-	регулювання русел рік та каналів	км	-	19,0
-	розчистка існуючих водойм	га	-	160,0
-	влаштування нових водойм	га	-	24,0
-	захист території від підтоплення	га	-	850,0
-	влаштування нових каналів або закритого дренажу	км		17,0
-	влаштування набережних	км	-	6,7
-	рекультивація порушених територій	га	-	20,0

ХІ. ПОПЕРЕЧНІ ПРОФІЛІ ВУЛИЦЬ

XII. ДОКУМЕНТИ